

שְׁעָה"כ

פסוקי דזמרא – 1, ברוך שאמר – 6, מזמור לתודה – 8, יהי כבוד – 9, פותח את ידיך – 10, תהלה לדוד – 13, הללויה"ה – 13, ויברך דוד – 15, ישתבח – 17, ברכת יוצר 18, אהבת עולם – 21, ד' זכירות – 22, עיונים – 25

דרושי תפילת השחר דרוש א

ענין תפלת השחר

¹ ונבאר עתה ענין הודו לה' כו', כבר ביארנו לעיל (יד ע"ג) כי כוונת הקדיש דקודם הודו הוא כדי להעלות היכל הז' דעשיה אל היצירה ע"י כ"ח תיבות שיש בקדיש הזה. והנה אחר אשר כבר עלה ע"י הקדיש, יש בו כח עתה לחזור הוא עצמו ממש בחינת היצירה, כנגד זה אנו אומרים הודו לה' כו'.³ והענין הוא, כי הנה מן הודו לה' עד ברוך שאמר הכל הוא בתיקון ג"ר דעשיה שעלו ביצירה כנוז'.⁴

ואמנם מנהג אשכנזים לאומרו אחר ברוך שאמר, ומעם סברתם הוא, לפי שעתה הוא כבר נק' אלו⁵ יצירה, וא"כ ראוי לאומרו באמצע תיקוני היצירה, שהם מן ברוך שאמר עד יוצר כנודע, אבל הספרדים אומרים אותו קודם ברוך שאמר, לפי שעדיין כל זה הוא בחי' תיקון עולם העשיה, כי יצירה עצמה עדיין אינה נתקנת, ואינה מקבלת אור אליה עצמה, רק מן ברוך שאמר ואילך, ולכן אין לאומרו רק בין העשיה ליצירה, שהוא אחר קדיש העשיה, וקודם ברוך שאמר שהוא תיקון היצירה, ומורי ז"ל נהג בזה כמנהג הספרדים.

והנה כוונת הודו כו' הוא זה, כי הנה בתחילה ע"י תיקון המעשה, שהוא לבישת הטלית קמן ועיטוף בטלית גדול, נפרדו⁷ הקלי' דיצירה ונסתלקו⁸ משם כנ"ל. ואמנם מה שעשינו און, הוא כדי שלא יתאחזו⁹ קלי' היצירה ביצירה עצמה, ועתה אשר ג"ר של העשיה נעשים חיצונים אל ג' תחתונות דיצירה, והנה נודע כי בלי ספק שחיצוניות היצירה גדול מפנימיות העשיה, וא"כ עתה אשר החיצוניות דיצירה הוא תחתון כי הוא מן העשיה, א"כ יש פחד מן הקלי' עתה, פן יתאחזו שם בג"ר דעשיה שעלו שם, ולכן אנו אומרים מזמור הודו לה' כו', פירוש, אתם מלאכי קדש הודו לה' אשר בעולם היצירה¹⁰, והודיעו בעמים

- מאיר הכוונה -

¹ שְׁעַר הַזְמִירוֹת א.

² מ"ר האיר שצ"ל כל הז' היכלות. אבל עי' איזהו מקומן לעיל יג ע"ב, שכל הז' היכלות נכללו בשביעית.

³ ועתה על ידי הודו שהוא מזמורים וכל מזמור הוא ביצירה לכן נעשו יצירה גמורה (א"פ) ויש בהם – לט"ו] נשמה מיצירה (פע"ח).

⁴ לפי שאחר קדיש תעלה היצירה למעלה כמבואר דג"ר ליצירה חיצונית ופנימיות שלהם עולה במקום ג' האמצעים וכו' הרי חוזרים אז להיות עשיה כצראשונה רק שהם במקום יצירה אך אינם דבוקים ביצירה ממש כצראשונה שהיו פנימיות ג"ר דעשיה חיצונית לג"ר ליצירה ואז ישארו צלי בחי' נשמה כי יצירה מסתלק למעלה לכן אומרים הודו קודם צ"ש שהוא תיקון יצירה כי אז מסתלק בחי' זו (פע"ח).

⁵ זה (פע"ח).

⁶ ג"ר דעשיה, ואם גורסים כפע"ח פי' היכל ז' דעשיה.

⁷ תקנו (פע"ח).

⁸ וסלקנו אותם (פע"ח).

⁹ יקבלו ויאחזו (פע"ח).

¹⁰ "מלאכי קדש הודו לה' אשר בעולם היצירה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "מלאכים קדושים וכתות הקדושים קראו בשמו של הש"י".

שעה"כ

עלילותיו, שהם הקלי', וע"כ מתפחדין הקלי', ואינם נאחזים שם בג' אחרונות דיצירה אשר עלו שם ג'ר דעשיה. וכמעט כל המזמור הזה וכל הפסוקים עד ברוך שאמר, כולו מתעסק בסיפור שבחיו יתברך נגד העמים והקלי', שיכירו אלהותו וגדלותו ויתפרדו מעל הקדושה בגז'.

ופקה עיניך וראה אופן הסתלקות הקליפות מעל הקדושה באיזה אופן הוא, והענין הוא, דע כי כדי שיסתלקו הקליפות מעל הקדש¹¹, צריך שגם הקלי' עצמם יעלו ויכללו זו בזו, ע"ד שנתבאר בענין הכחות של הקדושה, ויעלו הקלי' שכנגד ג' תחתונות דיצירה במקום ג' אמצעיות דיצירה של הקלי', וע"י עלייתם יתמתקו הקלי' יותר, וע"כ לא יתאחוזו בקדושה¹³¹².

וזה הוד והדר לפניו כו', והענין הוא שפסוק שלפניו הוא, כי כל אלהי העמים אלילים, שהם בחי' הקלי', וכונתינו לשבר כח הקלי' ולהכניעם, שלא יתאחוזו בג' אחרונות דיצירה, שהם נרמזות בפסוק שלאחריו, הוד והדר לפניו כו'. כנודע שהוד והדר הם נו"ה¹⁴, ועזו וחדוה הוא יסוד, שהוא עזו וחדוה דמטרוניתא¹⁵. והכונה היא כי ג' תחתונות דיצירה אל¹⁶, לא ישלמו בהם הקלי', אלא אדרבא יהיו הוד והדר עזו וחדוה¹⁷.

כי בא לשפוט את הארץ, תכוין כי ר"ת הוא לאה, כי משם נמשכין הדינין והמשפטים, כנודע כי לאה נקרא דינא קשיא¹⁹¹⁸.

והלל לה' תכוין לחבר אדני נוק' דז"א הרומזת במלת והלל, שהיא בגימ' ס"ה כמנין אדני, לחברה לה' שהוא ז"א, ולזה לא אמר ויהללו לה'.

²⁰נפשנו חכתה לה', תכוין בהויה דההין העולה ב"ן, וגם תכוין אל ל"ו אותיות שיש בהויה הפשוטה הזו ומלוייה ומילוי מלוייה. והנה ב"ן ול"ו גימ' נח"ל²¹, שהוא ר"ת נפשינו חכתה לה'. ונודע שהויה זו היא בעולם העשיה הנקרא נפש.

²²אל נקמות ה', הנה כונתינו עתה היא, שעל יד תפלתינו להעלות העולמות ולכלול אותם עד עולם האצילות, וללקט כל ניצוצות הקדושה שנתפזרו ונתערבו בין קלי' ג'.

- מאיר הכוונה -

¹¹ עי' שער מב פרק ג: כל זמן שהם [בי"ע] עולין [ומלבישין לאצילות] אז מסתלקין הקלי' משם. ¹² "ויעלו הקלי' שכנגד ג' תחתונות ליצירה במקום ג' אמצעיות ליצירה של הקלי', וע"י עלייתם יתמתקו הקלי' יותר, וע"כ לא יתאחוזו בקדושה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ולא יאחוזו בג"ת ליצירה אמנם התיקון תלוי שלא יעלו הקליפות גם הם ויכללו זו בזו למעלה כמו בקדושה ואז יסתלקו הקליפות".

¹³ עי' ליקוטי נוסחאות וקשה מאד נוסח השעה"כ, שהרי רק קלי' נוגה אפשר למתקן, ולא הקלי', ועי' הערה 7.

¹⁴ עי' זהר ח"ב סא ע"א: מאן לבושו דקודשא בריך הוא הוד ונצח דכתיב (תהלים קד א) הוד והדר לבשת.

תרגום: מהו לבושו של הקדוש ברוך הוא הוד ונצח, שכתוב הוד והדר לבשת. וכן הוא שם צח ע"א.

¹⁵ עי' זהר ח"א נ ע"א: בחדוותא דשבת דאיהו זווגא דחכימין.

¹⁶ היו תחלה ג"ר לעשייה (נוסף בפע"ח).

¹⁷ כי כל אלהי העמים אלילים אלו הקליפות וה' שמים עשה פי' פנימית חז"ל לעשייה שעלו לחיכונית נה"י ליצירה ישארו קס ולא יאחוזו בהם הקליפות וזהו הוד והדר נלח עזו וחדוה יסוד (נוסף בפע"ח).

¹⁸ וכן וישב משה "לשפוט" את "העם כי הוא ז"ל העליון שבצינה (פע"ח).

¹⁹

²⁰ פע"ח שער הזמירות 3.

²¹ עי' לקמן קח ע"ד ענין שם זו.

²² שער הזמירות א.

שְׁעָה"כ

עולמות ביי"ע²³, ולהעלותם למעלה באצילות, וללקט הנשמות והניצוצות של המלכים שמתו, ואלו הניצוצות המתלקטות נעשה אח"כ בחי' מ"ן למלכות בעת נפילת אפים, וה"ם הנשמות המתערבות אז ברחם הנקבה ע"י זיווג נפילת אפים. ואמנם הניצוצות אשר נפלו בעולם העשיה, אינם דומים לאותם שנפלו ביצירה ובבריאה, לפי שבעשיה הקלי' עצמות וחוקות וגדולות, ואין כח להוציא אותם הניצוצות משם אלא (יו ע"ב) בכח עשרה הרוגי מלוכה, כמבואר אצלנו במאמר הזוהר פ' פקודי (דף רנד ע"ב)²⁴ בענין גופין ורוחין דילהון דאתמסרו בידא דמלכות חייבא כו', וע"ש. ושם נתבאר אצלנו כי הגופין עצמן דילהון נעשו בחי' מ"ן אל המלכות, והם המלקטים את הניצוצות הנשמות שבעשיה, כי א"א ללוקטן בשום אופן אחר, זולתי ע"י אותם הנשמות של עשרה הרוגי מלוכה. וכל זה הוא בעשיה, משא"כ בשאר העולמות. וזהו הטעם שהוצרכו ליהרג אותם י' אבירי ישראל, כדי שיוכלו ללקוט אותם הניצוצות שבעשיה מיום שנהרגו עד ביאת המשיח כמ"ש אצלנו שם. וזהו מה שאנו רומזים ואומרים אל נקמות ה' אל נקמות הופיע, שינקום נקמת אותם עשרה הרוגי מלוכה, וע"י הזכירה הזאת, הם מתגברים ולוקטים הניצוצות של הנשמות הנתונות תוך הקלי' דעשיה.

²⁵ גם נלע"ד ששמעתי ממורי ז"ל, שצריך לכוין בפסוק אשירה לה' כי גמל עלי, שבס"ת נרמזו שם יל²⁷²⁶, כי שם זה מעלה נשמות²⁸ דעשיה, כמבואר אצלנו בקבלת שבת (סה ע"ג) בפסוק ה' למבול ישב, וע"ש²⁹. גם פסוק העלית מן שאול נפשי, הוא סוד העלאת המ"ן מבחינת הנפשות³⁰ שבקלי' העשיה, שאין שם אלא בחינת הנפש, וקלי' העשיה נקרי' שאול, דרנא תתאה דגיהנם³¹, וזהו העלית מן שאול נפשי. גם כל שאר הפסוקים מכאן עד ה' מלך, כולם מדברים בענין י' הרוגי מלוכה³².

³³ ענין ה' מלך (תהלים י טז) ה' מלך (תהלים צג א) ה' ימלך (שמות טו יח)³⁴, הנה פסוק³⁵ זה עניינו³⁶ הוא ענין המ"ן אשר העלינו באל נקמות ע"י עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל. ³⁷ וקודם שנבא אל ביאורם נכתוב הקדמה קטנה על הנו' והיא זאת. כי כבר נתבאר אצלנו שבתחילה קבלו ג"ר דעשיה בחי' נפש, וע"י הקדיש עלו אל ג' תחתונות דיצירה, וקבלו בחי' רוח. ועתה באמרנו הודו כו', הנה הוא מזמור, ונודע שהמזמורים הם ביצירה³⁸, ונמצא עתה כי ג"ר דעשיה שעלו אל היצירה, נעשו יצירה ממש, וקבלו בחי' נשמה מצד היצירה. גם טעם אחר אל נתינת נשמה זו להם, לפי שאח"כ באומרנו ברוך שאמר, תעלה

- מאיר הכוונה -

²³ "ג' עולמות ביי"ע" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "דעשיה ויליכה".

²⁴ עי' עיונים אות א עמוד 19.

²⁵ שְׁעָר הזמירות ב.

²⁶ עי' זהר ח"א קח ע"ב שזה שם ע"ב ויסע ויבא ויט. וכן הוא בפע"ח לד ע"ג.

²⁷ והוא שם משמות ע"ב (נוסף בפע"ח).

²⁸ הנילוין (עפ"ח).

²⁹ צמזמור ארוממך יך צו ט"ו פסוקים ול"א תיבות גי' הוי"ה אלנ"י וי' היות הכוונה לחצר ז' ו' ולחצר י"ה (נוסף בפע"ח).

³⁰ מ"ן (פע"ח).

³¹ עי' עיונים אות ב עמוד 21.

³² "וכמעט כל המזמור מדבר ע"ד הנו" (נוסף בפע"ח).

³³ שְׁעָר הזמירות ג.

³⁴ עי' תיקו"ז קנח ע"ב הובא לקמן הערה 59.

³⁵ זה לא פסוק אלא פסוקים וצ"ע.

³⁶ "הנה פסוק זה עניינו" נמחק בפע"ח.

³⁷ פיסקא זו חזרה ולא מלאתי אותו בפע"ח.

שְׁעָה"כ

היצירה בבריאה, כמבואר אצלנו שחיצוניות ופנימיות ג' תחתונות דיצירה עולים במקום שלשה אמצעיות יצירה, ונמצאו אלו הג"ר דעשיה בלתי יצירה הנעשית נשמה להם, ולכן אנו צריכין לתת לג"ר דעשיה אור מג' תחתונות דיצירה ממש, קודם שיסתלקו ג' תחתונות דיצירה ויעלו למעלה בבריאה בברוך שאמר כנ"ל, כי אז תסתלק הנשמה מן העשיה, כי אע"פ שהוא במקום היצירה, האמנם נפרדה מן היצירה כנו'. וגם למעם הזה אומרים הודו קודם ברוך שאמר, שלא כמנהג האשכנזים כאמור.

אח"כ יאמר ה' מלך ה' מלך בו', הנה פסוק זה ענינו הוא ענין המ"ן אשר העלינו באל נקמות ה' ע"י נשמות עשרה הרוגי מלוכה כנ"ל, הנה הם בחינת עשרה ניצוצות אשר בעולם העשיה. ולפי שעולם העשיה הוא סוד המלכות, לכן כל העשרה שלהם הם בסוד מלכים, וז"ס ה' מלך ה' מלך, שחזרו לחיות ונעשו מלכים גמורים כבתחילה קודם שנפלו ונתבטלו ממלכותם³⁹.

וזה סדר רמיזת אלו העשרה בפ' זה, הנה בפ' זה נזכרו ג"פ הויה, וג"פ שם מלכות, ותכוין בזה אל ג"ר דעשיה, והם ג' הויות, וג' מלכים והם חב"ד, וגם באלו הג' הויות תכוין ג"כ אל הג' אמצעיות הג"ת⁴⁰.

ובאומרך לעולם ועד, תכוין אל בחינת המלכות הנקרא עולם כנודע⁴¹. וגם ידעת כי גם בעשיה יש א"א ואו"א וזו"ן, ונוקבא דז"א דעשיה היא המלכות דעשיה, ואל זה המלכות⁴² אנו קורין בשם עולם. וכבר נתבאר לעיל אצלנו⁴³ בענין מ"ש רז"ל בגמרא (כתובות מה ע"א) האשה עולה עמו ואינה יורדת, כי יש ג' בחינת אל המלכות בהיותה דבוקה בז"א, וכמעט שהם שלשה בחי' פרצוף⁴⁴. וכבר נתבאר זה במ"א (ע"ח שער תיקון הנוק' פרק ג), והם בשלשה מקומות בדעת ובת"ת וביסוד דז"א. ובדמיון מה שתכוין לכפול את שלשה הויות הנז' בסוד ג' ספירות ראשונות וג' אמצעיות כנו', כך תכפול לכוין תיבת לעולם ב' כונות⁴⁵ בשני בחי' שיש אל המלכות, א' בדעת ואחד בת"ת. אח"כ כופלים פסוק הנזכר פעם שנית כנודע⁴⁶, ואז תכוין בשלש הויות אל ג' ספי' האחרות, שהם נה"י. ובתיבת לעולם, תכוין אל בחינת השלישי של המל', שהיא למטה תחת היסוד דז"א. אח"כ אומרים פסוק והיה ה' למלך על כל הארץ, והוא סוד פרצוף י"ס דמלכות אחרונה⁴⁷, נוקבא

- מאיר הכוונה -

³⁹ וזהו ה' מלך וכו' שהם ג"ר דעשיה שעלו לזיכרון ונגדו ג"פ מלכים בפסוק זה והם סוד מ"ן שהם מנצפ"ך לכך תכוין במלת מלך שעולה למנין מ"ן ומלך עולה ל' וימלך חסר ו' עולין פ"ך הרי מנצפ"ך כולו וז"ס ה' מלך וכו' (נוסף בפע"ח).

ח"ח	ס"ן	צ"ג	ז	ד"ת	ק"ך	יהוה	ד"ת
יהוה	מְלֶכֶךְ	יְהוָה	מְלֶכֶךְ	יְהוָה	יְמֶלֶכֶךְ	לְעֵלֶם	ועד
ללח	מנ	הוד	ל	יסוד	פ"כ	יהוה	יסוד
יהוה	מְלֶכֶךְ	יְהוָה	מְלֶכֶךְ	יְהוָה	יְמֶלֶכֶךְ	לְעֵלֶם	ועד

לא מופיע בכת"י (עמוד 74), ולשאול לרצ על הטבלה אם זה עוזר משהו*##

⁴⁰ ובאמרו ה' מלך וכו' כריך לכוין שהם נגד חג"ת וחצ"ד לאיכות דעשיה שעלו למעלה עם ראשו כחם פז דצ"ס שהוא כתר לאיכות דעשיה לכלול הכל ביצירה ומפני זה אנו עומדים (פע"ח).

41

⁴² "ואל זה המלכות" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ולזה".

⁴³ "נתבאר לעיל אלכינו" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ידעת".

⁴⁴ פלפופים (פע"ח).

⁴⁵ עולמות (פע"ח).

⁴⁶ עי' לקמן הערה 59.

⁴⁷ נמחק בפע"ח.

שְׁעָה"כ

דז"א, אשר בעשיה הרמוזה בכללות במלת לעולם כנוכר. ועתה אנו מפרטים כל העשר ספירותיה.

ונהזור עתה לבאר בפרטות התיבות של הפסוק הנז' 48. הנה ניקוד הויה הראשונה שהוא ה' מלך, היא סגול באות יוד ובאות ואו, אבל בשני ההיז אין צריך נקודות, והם נקודות דמלת מלך, כזה יְהוֹה מלך. והויה ב', בשני פתחים תחת היוד והו', כניקוד מלך, כזה יְהוֹה 49 מלך 50. והויה ג' הוא נקוד ג"כ {זי ע"ג} בתיבת 51 ימלך, והיא חיריק ביוד, שבא בהא, חולם בואו, ה' אחרונה בלתי ניקוד, כזה יְהוֹה ימלך 52.

ובתיבות לעולם תכוין בה אל מלכות תתאה דעשיה כנז', ותכוין שהיא הויה אחת נקוד בנקוד 53 לעולם, שהיא שבא ביוד, וחולם בהא ראשונה, וקמץ בואו, והא אחרונה אין בה נקוד, כזה יְהוֹה. והנה בהויה הג' הנז' של ה' ימלך, תכוין אז כי כל הנקוד של שלשה שמות הנז', שלשתם ביחד הם בנימי' יב"ק 54, שהוא סוד יהוה אלקים כנז' ברע"מ פרשת פנחס (דף ריו ע"א 55). גם תכוין באומרך ה' מלך הראשון הנקוד בסגול, תכוין כי מלך הוא בנימי' 56 כמנין מים, לרמוז אל הנז"ל, כי אלו המלכים הם המ"ן דעשיה 57.

ובמלת ימלך תכוין כי מלך ומלך וימלך הנז' בפ' הראשון 58, שלשתם הם בנימי' מנצפ"ך, שהוא סוד הה"ג של המ"ן. ומלת ימלך חסרה וא"ו, ובוה יעלו הכל למספר פ"ר, שהם מנצפ"ך. ואם תמלא ימלך בו', צריך לחשוב כללות ה' אותיות מנצפ"ך והכולל לכולם, הרי פ"ו.

ועיין בתיקונים תיקון ע' (דף קלג ע"ב קנח ע"ב 59) ומשם יתבאר כל מה שכתבנו לעיל, כי שם אמרו בפירוש כי ה' מלך כו' אינון ראשין, פי' שהם ג"ר 60. ואח"כ אמר נקוד

- מאיר הכוונה -

48 "הפסוק הנז'" נמחק צפע"ה, וזמקומו איתא "ג' פסוקים אלו".

49 בקבלה שלנו הוא פעמים קמץ. ועי' רח"ו זהר ח"ב קפ ע"ב: קשה כי כפי זה יש טעות בספרי תהלים שלנו בפ' רצון יראיו יעשה ואת שועתם ישמע ויושיעם וצ"ל את שועתם בלא ו' כפי דברי הזהר ופסוק של חנון ורחום ה' ארך אפים וגדול חסד הרי כתוב ורחום בו' וגדול בו' ואולי ע"ד הנז' בפ' פנחס ברע"מ דף רנד ע"א על פי' ויהי ביום כלות משה כלת כתיב ושם עצמו הקשו שהרי כלות כתיב בו' ותיצרו דהכי כתיב חסר בתורה למעלה בשמים ולא בתורה שנתנה לנו דנעו מעלותיה ואולי גם זה שאמר בקרא דרצון יראיו יעשה דלא כתיב ו' הוי בהתלים שלמעלה בשמים אמר שמואל ק"ל בדברי מורי ז"ל פ' של חנון ורחום מאן דכר שמיה וצ"ע.

50 וז' ההי"ן צלי ניקוד (נוסף צפע"ח).

51 כתיבת (פע"ח).

52 עי' עיונים אות ג עמוד 22.

53 לנקד?

54 יש ב"פ סגול מתחת ל"מלך" הראשון, ויש ב"פ פתח מתחת ל"מלך" השני, ויש חיריק שוא וחולם בתיבת "ימלך". והנה כל נקודה היא י' וכל קו הוא ו', וקמץ הרי הוא מורכב מקו על גבי נקודה, וממילא נחשב לי' עם ו'. ממילא החשבון הוא 60+12+40 סה"כ 112.

55 צ"ל ריז ע"א, הובא בעיונים אות ג עמוד 22.

56 נמחק צפע"ה.

57 אל האלילות (נוסף צפע"ח).

58 הנז' צפ' הראשון (נמחק צפע"ח).

59 ז"ל: ראשין יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך (תהלים צג א) יהו"ה ימלך (שמות טו יח) נקודה דילהן יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך והכי אינון לתתא בתרין שוקין ואמה ובגין דא כפל לון תרי זמנין ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד שכינתא ונקודה (דיליה) [דילה - גר"א] יהו"ה ודא רזא כ"י ב"י חש"ק ואפלטוה ראשי (רישין דאינון) [תיבין - גר"א] כתר עלאה חכמה בינה והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) והיה יהו"ה אבא ואמא יהיה ה' אחד ושמו אחד כתר עלאה.

תרגום: ראשין יהו"ה מלך (תהלים י טז) יהו"ה מלך (תהלים צג א) יהו"ה ימלך (שמות טו יח) נקודה שלהם יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלך וכך הם למטה בב' שוקים ואמה, ולכן כפל אותם ב' פעמים ה' מלך ה' מלך ה' ימלך לעולם ועד שכינה ונקודה שלה יהו"ה וזהו סוד כי בי חשק ואפלטוה ראשי (הראשים שהם) [תיבות] כתר עליון חכמה בינה והיה ה' למלך על כל הארץ ביום

שְׁעָה"כ

דילהוין ה' מלך, פ'י שצריך לנקוד את ההויה כנקוד מלך ומלך וימלוך. אח"כ אמר, והכי אינון לתתא בתריין שוקין ואמה, ובג"ד כפל לון תריין זמנין כו'. והנה שלשה האמצעיות חג"ת לא זכרם, והענין הוא כמ"ש, כי השלשה אמצעיות, כבר נרמזו גם הם בפעם הראשונה, כי שם צריך לכוין בג' ההויות אל ג"ר וג' אמצעיות, אבל השלשה האחרונות צריך לכפול הפסוק פעם שנית כדי לכוין בהם, וזמ"ש, והכי אינון לתתא בתריין שוקין ואמה ובג"ד כפל לון, פ'י כי הכפל אינו רק בשביל ג' אחרונות בלבד.

אח"כ אמרו שם לעולם ועד, שכינתא ונקודה דיליה כו', פ'י כי בתיבת לעולם תכוין אל השכינה שהיא מלכות דעשיה כנ"ל, ותכוין שהיא הויה א' נקוד בניקוד לעולם כנ"ל. או אפשר לחברו למטה, והוא כי הי"ם דשכינתא רמוזות בפ' השני, שהוא והיה ה' למלך כו', ואמר כי⁶¹ סוד כ"י ב"י הש"ק, שראשי תיבותיו הוא כתר בינה חכמה, והוא סוד פסוק והיה ה' מלך כו' על כל הארץ, כמ"ש שם. והיה הוא אבא, ה' אימא, יהיה ה' אחד כתר, הרי נרמז ג"ר שלה בפ' זה, ושאר הו' דידה כלולות בהם.

שני פסוקים אלו של ה' מלך והיה ה' למלך, צריך לאומרם מעומד, כי הוא סוד הי"ם של עולם העשיה, הכוללת אריך ואו"א וזו"ן⁶². וכבר ידעת כי בכל תיקון דא"א או דאבא או דאימא צריך לאומרם מעומד^{64,63}.

ואף גם זאת, אם אדם אומר פסוקים אחרים או סדר הקרבנות, ושומע שאומרים ה' מלך, צריך לקום מעומד עמהם בעוד שהצבור אומרים אותו, ואף שהוא בסדר הקרבנות. ואין צריך להפסיק ולומר עמהם ה' מלך כו', כי אם לקום עמהם⁶⁵.
⁶⁶ בימי החול אומר מזמור אלקים יחננו, ובשבת השמים מספרים כו'.

⁶⁷ ענין ברוך שאמר. בהגיעך אל ברוך שאמר, תקום מעומד כמו שיתבאר, וגם תאחזו בידך הימנית⁶⁸ שני הציציות של הטלית, אותם שהם כנגד פניך, ותכוין כי ברוך שאמר הוא בעולם היצירה, בבחינת הדיבור בערך חלק המעשה שהוא הציצית, שגם הוא ביצירה כמבואר לעיל^{70,69}.

וזה כוונתו, הנה נת"ל כי מן ברוך שאמר עד יוצר אור הוא בעולם היצירה, אמנם כבר הודעתך, כי בכל עולם מדי עולמות אבי"ע יש בו א"א ואו"א וזו"ן. והנה ענין ברכת ברוך שאמר לבדה עד ברוך אתה ה' מלך מהולל בתשבחות, הוא בא"א, דאיהו רישא

– מאיר הכוונה –

הוא יהיה יהו"ה אחד ושמו אחד (זכריה יד ט) והיה יהו"ה אבא ואמא יהיה ה' אחד ושמו אחד כתר עליון.
⁶⁰

נוסף צפע"ח

⁶¹ "ואמר כי" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "שאמר כי הוא".

⁶² ה' מלך לעילא א"א ה' מלך לאו"א ה' ימלוך זו"ן (פע"ח).

⁶³ כנזכר בזהר (נוסף צפע"ח).

⁶⁴ עי' ליקוטי נוסחאות, ולא מצאתי בזהר, ועי' ריש אד"ר שרשב"י עמד להתפלל שם.##*

⁶⁵ מורי זלה"ה כשהיו אומרים ה' מלך צבית הכנסת צומירות אע"פ שלא הגיע עד קס צסקר הזמירות עכ"ז היה קס ועמד עם הציבור בעוד שאומרים ה' מלך אך הוא היה אומר סדר זמירותיו במקום שהיה אומר ואח"כ אומרים ה' מלך (נוסף צפע"ח).

⁶⁶ אח"כ (נוסף צפע"ח).

⁶⁷ שער הזמירות 7.

⁶⁸ "בידך הימנית" נמחק צפע"ח.

⁶⁹ וכ"כ בזהר ח"ב דף ר"ב ענין צ"ק (פע"ח).

⁷⁰ ולא מצאתי שם רק בדרך רטו ע"ב ולא מוזכר שום דבר שם.##*

שְׁעָה"כ

בלא גופא, ולכן יש בה י"ג ברוכים כנגד י"ג תקוני דיקנא דא"א⁷¹. והנה שלשה ברוכים הראשונים הם כח"ב כסדר, ושאר הברוכים לא זכרם הרב, ולהיותם בא"א לכן צריך לקום מעומד ולברך ברכה זו להיותה ברישא דא"א. ואמנם גם הוא כולל שרשי זו"ן דנפק מן א"א, וביה תליין כנו' באד"72, ולכן הברכה הזו יש בה פ"ז תיבות כמבואר אצלינו לקמן בסוד נוסח ברכה זו.

ומעם פ"ז תיבות אלו הוא כנגד י"ג תיקוני דיקנא דאריך דיצירה, וכנגד ט' תיקוני דיקנא דז"א, אשר אלו הם סוד שם כ"ב אתוון כנו' בפ' נשא (קלט ע"א⁷³) בענין ברכת כהנים, כנו' שם בזוהר, וכנגד שם אדני העולה ס"ה. ונמצא כי הנה שני שמות שהם כ"ב וס"ה עולים בגימ' פ"ז, אשר בהם נכללים א"א וזו"ן. אמנם הכל הוא בחי' א"א, כי משם נפקו זו"ן, וז"ס ראשו כתם פ"ז.

והנה שלשה שמות יש אל הת"ת, ושלשה אל המלכות, לפי שהת"ת⁷⁴ והמלכות הם נקראים שמש וירח בעולם הבריאה, חמה ולבנה בעולם היצירה, חרס וסחר בעולם העשיה. והנה עתה אשר אנו בעולם היצירה, אשר (זו ע"ד) המלכות שלה נקרא לבנה, שהיא גימ' פ"ז, אנו אומרים פ"ז תיבות אלו. ונמצא כי המלכות שביצירה כוללת אלו הפ"ז תיבות, לכן נקרא לבנה, שהיא גימ' פ"ז.

אבל דע, כי הנה מה שנקרא פ"ז, הענין הוא כי הכ"ב תיקוני דיקנא שבא"א ושבז"א, העשרים בלבד הם בא"א ובז"א ולא בנוקבא, אבל השנים הם אפילו בנוקבא⁷⁵. והענין כי בחינת תיקון⁷⁶ תרין תפוחין קדישין שבא"א ותרין תפוחין שבז"א הנה הם שני תיקונים מכלל הכ"ב אלו, ואלו השני תיקונים ישנן גם בנוקבא, כי גם היא יש לה בחי' הפנים, אבל שאר התיקונים שהם כולם בחי' השערות דזקן, אינם רק בזכר שהם א"א וז"א⁷⁷. ונמצא שהעשרים תיקונים הם זכרים, והב' ישנם גם בנקבה.

- מאיר הכוונה -

⁷¹ צדק שאלמר והיה העולם א"ל צדק הוא רחום צדק צדק אומר ועושה וחנו"ן צדק גוזר ומקיים אר"ך צדק עושה בראשית אפי"ס צדק מרחם על הארץ ורז חסד צדק מרחם על הצדקות ואמ"ת צדק משלם נול"ר חס"ד צדק חי לעד לאלפי"ס צדק פודה נשאל עו"ן צדק שמו ופצע צדק אהה ה' אלהינו וחטא"ה צדק אהה ה' מלך ונק"ה בתשכחות בחירק תחת התי"ז על משקל תפארת (נוסף צפע"ח).

⁷² "כנו' צאל"ז" נמחק צפע"ח.

⁷³ ז"ל: ובשעתא דנהיר דיקנא יקרא דעתיקא דעתיקין בהאי דיקנא דזעיר אפין נגדין תליסר מבועין דמשחא עלאה בהאי דיקנא ומשתכחין ביה עשרין ותריין תקונין ומניה נגדין עשרין ותריין אתוון (ס"א דאורייתא) דשמא קדישא (נ"א ובעלמא דאתי משום דאתדבקותא דלהון הוא בשמא קדישא בעלמא דין ובעלמא דאתי יתיר מהכא דהתם לא מתפרשין מההוא צרורא דחיי דצדירין ביה צדיקייא הה"ד ואתם הדבקים בה' בה' ממש עלייכו כתיב (דברים לג כט) אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' וכתוב (שמות טו יא) מי כמוכה באלים ה' השתא אתכווננו דעתא לאוקורי למלכא ולאוקיר יקרא דדיקנא קדישא דמלכא.

תרגום: בשעה שמאיר זקן מכובד של עתיקא באותו זקן של ז"א, נמשכים י"ג מעיינות של השמן העליון באותו זקן, ונמצאים בו כ"ב תיקונים, וממנו נמשכות כ"ב אותיות [התורה] השם הקדוש. (נ"א ובעולם הבא משום שהתדבקות שלהם הוא בשם קדוש בעולם הזה ובעולם הבא יותר מכאן ששם לא נפרדים מאותו קשר של חיים שקשורים בו הצדיקים שנאמר ואתם הדבקים בה' בה' ממש עליכם נאמר אשריך ישראל מי כמוך עם נושע בה' ונאמר מי כמוכה באלים ה' כעת התכוונו דעת לכבד המלך ולכבד כבוד הזקן הקדוש של המלך.

⁷⁴ "לפי שהת"ת" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "כי הת"ת".

⁷⁵ הכ"ב תיקוני דיקנא שבז"א ושבז"א, העשרים בלבד הם צאל"א ובז"א ולא בנוקבא, אצל השנים הם אפילו בנוקבא" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "הנה מן כ"ב ת"ד לז"א וז"א כ' מהם בזכר לבד ולא בנקבה והב' הם אפילו בנקבה ג"כ".

⁷⁶ סוד הפנים לז"א וסוד הפנים לז"א הם (פע"ח).

⁷⁷ קשה שהרי הב' ארחין (תיקונים ג' וה'), וכן השפתיים (תיקון יב) הם ג"כ ללא שערות – אד"ר קלא ע"א ובהגר"א בספד"צ יט ע"א, וזה בא"א וכן פשוטות תיקון ז' דז"א [אד"ר קמא ע"א. ועי' ב"ע

פְּעָה"כ

וכן בענין שם ס"ה הנז' הרומז אל שם אדני, הנה הוא כנגד היסוד והמלכות, וזה נרמז בוזהר פרשה לך לך (דף צ ע"א)⁷⁸ בפסוק וה' בהיכל קדשו ה"ס מפניו כו' שיתין אינון וחמש אינון. והענין הוא כי ה"ס הם בבחי' היסוד הכולל ו"ק, וכל א' כלול מעשר, הרי ששים. והה' היא מלכות הנקרא ה' תתאה. נמצא שגם בשם ס"ה, ה"ס הם זכרים והחמש נקבות. ונמצא כי העשרים וששים הם זכרים, והם בנימ' שמונים, והב' והה' הם נקבות, והם בנימ' ז', וז"ס פ"ז, פ' זכרים, וז' נקבות.

גם דע, כי ענין פ"ז הנז' הם בחי' החיצוניות שבו, שהרי הוא בחי' זקן ושערות שבו. ואמנם יש עוד כוונה אחרת בזה הפ"ז, בסוד פנימיות שבתוכו⁷⁹, והוא זה, כי הנה יש הויה דמ"ה ביצירה, כנודע בענין כוונת מודים⁸⁰, בתפלת המנחה בערב שבת, ובמקומות הרבה גם כן⁸¹. והנה הויה זו היא בנימטריא מ"ה. ואמנם חשבון אותיותיה הם מ"ב, שהם ד' אותיות הפשוט, וי' דמילוי, וכ"ח דמילוי המילוי הרי מ"ב אותיות. והנה מ"ב ומ"ה הם בנימטריא פ"ז^{82, 83}.

מזמור לתודה – הוא בבחינת או"א שבעולם היצירה⁸⁴, והטעם הוא כי אמת שכל הקרבנות הם למטה בעולם העשיה, לתקן ולזכך קטרוג הקליפות שבעשיה, אבל קרבן תודה עולה על כולם, כי הוא ביצירה ועולה עד או"א דיצירה. וזהו טעם אומרם ז"ל (ויק"ר פ"ט סי' 85) שלעתיד לבא כל הקרבנות יהיו בטלים חוץ מקרבן תודה⁸⁶. וזה מה שאמר הכתוב עבדו את ד' בשמחה בואו לפניו ברננה, כי עבדו⁸⁷ את ה' הוא אבא, ובשמחה היא

– מאיר הכוונה –

רכד ע"ב: הוא פה דז"א אשר בו גניזת הדעת, שבכל מקום שיש בו גילוי של הדעת אין שערות שכן השערות מעכבות את פעולתו. וכמו כן כאן בפה הרי הוא מקום להארות זיווגי הנשיקין והדיבור, וצריך שהשערות לא תפרענה (ב"ע).
⁷⁸ עי' עיונים אות ד עמוד 24.

⁷⁹ עי' ביאורים ח"א נד ע"ב (והוא בנוי על הע"ח ח"א כב ע"ב): האור הנמשך ויוצא דרך האזן הוא זך מאד, וכאשר נמשך האור הזה בפנימיות הא"ק עד הגיעו אל החוטם ויצא קצת דרך שם הוא מתעבה וקונה איזה עביות וגסות.

⁸⁰ "כנודע בענין כוונת מודים" נמחק צפע"ה, ובמקומו איתא "כמו שהודעתך בכריעה פליקית של מודים".

⁸¹ "ובמקומות הרבה גם כן" נמחק צפע"ה.

⁸² לכך כריך לומר צפה עמו ולא צפי עמו כי צפה גי' פ"ז תיבות שצנוסח זה. גם ל"ל בתשצחות צחירק ולא צשורק גם ל"ל מרחס על הצריות ניקוד שצ"א צצ"ית צחירק הרי"ץ חולס ציו"ד כנזכר צזוהר צסדר היכלות (ניקוד הויות של צ"ץ צפתחה וסיוס הכל צחולס נ"א יכוין לנקוד חולס צההין וי"ו צקמץ) (נוסף צפע"ח).

⁸³ עי' עיונים אות ה עמוד 24.

⁸⁴ עי' לקמן נא סע"א שנאמר מיושב.

⁸⁵ רבי פנחס ורבי לוי ורבי יוחנן בשם ר' מנחם דגליא לעתיד לבא כל הקרבנות בטלין וקרבן תודה אינו בטל כל התפלות בטלות ההודאה אינה בטלה הה"ד (ירמיה לג) קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה קול אומרים הודו את ה' צבאות וגו' זו הודאה ומביאין תודה בית ה' זה קרבן תודה וכן דוד אומר (תהלים נו) עלי אלהים נדריך אשלם תודות לך תודה אין כתיב כאן אלא תודות ההודאה וקרבן תודה.

⁸⁶ (לפי שכל הקרבנות באו על חטא לכן הם למטה במקום שיש אחיזה לקליפות אצל קרבן תודה אינה באה על חטא לכן הוא למעלה ביצירה ואינו אלא שצח ותודה) (פע"ח).

⁸⁷ נמחק צפע"ה.

שְׁעָה"כ

אימא, ומלת עבדו היא במטטרו"ן, ו"ק דיצירה⁸⁸, ובעבד זה בסודו נעבוד⁸⁹ את או"א. גם ז"ם (תהלים ק ג) דעו כי ה' הוא אלקים, הוא חיבור או"א דיצירה, ה' ואלקים⁹⁰.⁹¹

ענין הי"ח פסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו' והנמשכין. הנה באלו הי"ח פסוקים⁹² עד תהלה לדוד יש בהם י"ח אזכרות, וה"ם ט"ט של מטטרו"ן. והענין הוא במה שנודע, כי שם אכתריאל הוא ביצירה⁹⁴⁹³, באופן זה, אכתריאל בא"א⁹⁵, י"ה באבא⁹⁶, ה' צבאות באימא, לפי ששם הוא סוד עונה בשם צבאות⁹⁷, כנו' בסבא דמשפטים (צו ע"ב⁹⁸) בסוד שארה כסותה ועונתה לא יגרע, עונה טמירא. אבל מטטרו"ן הוא בו"ק דיצירה, שהוא ז"א דיצירה בלבד, ולא בכח"ב, ולכן יש בו ששה אותיות כנגד ו"ק. והנה ט"ט מן מטטרו"ן הוא רישא דז"א, סוד ט' תיקוני דיקנא דיליה, אשר הם כפולים, ט' מעילא לתתא וט' מתתא לעילא, וכנגדם הם ח"י אזכרות אשר בפסוקים אלו, והם כנגד ח"י ברכאן דח"י עלמין כנודע¹⁰⁰⁹⁹.

וכבר ידעת מ"ש חז"ל (חולין ס ע"א &) בפסוק זה דיהי כבוד, דשרו של עולם אמרו. ושר העולם הוא מטטרו"ן. והרי הדבר נכון על מקומו, הפסוקים של יהי כבוד ה' לעולם כו' שאומרים אחר מזמור לתודה, תמצא שהם ח"י פסוקים, ובהם ח"י אזכרות, הרומזים לח"י

- מאיר הכוונה -

⁸⁸ נמחק צפע"ח.

⁸⁹ "בסודו נעבוד" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "בסוד עבודו".

⁹⁰ "הוא חיבור או"א ליצירה, ה' ואלקים" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "הם או"א ונלענ"ד חיים כי דעו הוא לשון זיווג כמו שנא' וידע אדם את אשתו".

⁹¹ מזמור לתודה הוא מ"צ תיבין מלכד מלת מזמור שאינו עולה בחשבון שבו נכרא שמים וארץ (נוסף צפע"ח). עי' המשך לשון הפע"ח צעיונים אות ו עמוד 26.

⁹² "והנמשכין. הנה באלו הי"ח פסוקים" נמחק צפע"ח.

⁹³ הצריאה (פע"ח). ##*.

⁹⁴ עי' ע"ח שער פ"ח סוף פרק ט"ו: עיין בכוונת ויהי נועם שם אַכְתְּרִיָאֵל כולו בקמץ (בעשיה) [בבריאה], והוא יוצא מפסוק ומאותיות אשר לא יכרת (ישעיה נו ה), שהם אכתריאל. ושם (חִיפְּנִיָאֵל) [חִיפְּנִיָאֵל] בפתח ביצירה, ושם יִהְיֶה כולו בצירי בעשיה. ועי' לש"ו כללים ח"א לו ע"ב ודע"ה ח"ב קיב ע"ד. עי' שער מז פרק ו: עולם הבריאה יש בה עצמות וכלים. והנה בענין הכלים דבריאה נחלקין עד"ז, כי הכלים דאו"א דבריאה הם סוד שמות אכתריאל ל"ה יהו"ה צבאות. וכמו שידעת שהשמות אלו הם (סוד) [שמות של] כסא עצמו. וגם ידעת כי ג"ר דבריאה הם כסא עצמו, ואלו הם סוד גופא ממש דאו"א דבריאה.

⁹⁵ ר"ל והוא בברוך שאמר כנ"ל שהוא בכתר דיציר הכי הכתר דיציר ההוא חותם מכתר דבריאה (לש"ו על הפע"ח).

⁹⁶ ר"ל והוא במזמור לתודה כנ"ל (לש"ו על הפע"ח).

⁹⁷ "לפי ששם הוא סוד עונה בשם צבאות" נמחק צפע"ח.

⁹⁸ ז"ל: וענתה מאן איהו דא משיכו דעלמא דאתי דביה כלא יהו"ה צבאות איהו ודא איהו דנהיר בכל נהורין סתימין עלאין דאילנא דחיי דביה עונה טמירא דמתמן נפקת וכל דא בעדונא וכסופא דעלמא דאתי.

תרגום: וענתה מיהו זו משיכה של העולם הבא שבו הכל ה' צבאות הוא וזהו שמאיר בכל האורות הנסתרים העליונים של עץ החיים שבו עונה טמונה שמשם היא יוצאת וכל זה בעדון ותשוקה של העולם הבא.

ועי"ש בשער מאמרי רשב"י: הנה"י של הבינה נקראים ה' צבאות. והם מתפשטין ונמשכין בתוך ז"א. ולכן נקראים עונה טמירא כי אותו היסוד דבינה טמיר תמן וגם כל הג' הנז' שהם שארה כסותה ועונתה ביארתי בענין דרושי יום הכפורים שנאסרו בו בה' עינוים אכיל' ושתייה ורחיצה כו' ושם ביארנו שארה שהיא האכילה ועונתה שהיא תשמיש המטה. אבל כסותה לא ביארתי שם והנה ענינה הוא שם ס"ג שבבינה שבו ג' יודין ואלף שהיא שם יא"י שהוא בגמטריא אל מן אלוה אשר באל זה מתכסין ז"א ונוקביה הנקראי ר"ה מן שם אהוה וזהו אלוה אל וה כנדרש בפ' לך וע"ש. ועי' עיונים אות ז עמוד 26.

⁹⁹ עי' עיונים אות ח עמוד 27.

¹⁰⁰ "והם כנגד ח"י ברכאן לח"י עלמין כנודע" נמחק צפע"ח.

שְׁעָה"כ

עלמין שמקבל חיות ושפע רב מאילנא דחיי, וז"ס חי חי הוא יודך כו¹⁰¹, וכל זה להטיל לחקל תפוחים קדישין, ולכן באלו הי"ח פסוקים יש קל"ז תיבות, וע"ה הרי חק"ל, כמנין חקל תפוחין. והשפע בא לו מד' הויות וג' אהיה, וז' שמות אלו הם בגימ' פות"ר, ועם הכולל תרפ"ז. והנה ר"ת פסוקים הנז' הם בגימ' תרפ"ו, ועם הכולל תרפ"ז, כמנין ז' שמות הנז'. ויוסף נק' פותר כנודע¹⁰². ובזה נעשה כתר לחקל תפוחין קדישין כנ"ל, ולזה ס"ת¹⁰³ עולה כתר¹⁰⁴, לרמוז כי הוא סוף כל דרגין¹⁰⁵, וזה הכתר הוא מכ"ב אתון¹⁰⁶, ולכן אומרים תהלה לדוד אחריו מיד בלי הפסק, אפילו בשבת, שנרמזו בה הכ"ב אתון¹⁰⁸, ולכן אין להפסיק בין הפסוקים האלו לתהלה לדוד בשום פסוק אחר כלל, להיות כי פונם בכתר הנז' ח", ולכן תיכף יתחיל לומר אשרי כו' תהלה לדוד כו'¹⁰⁹, וזה"ס הכתר דיצירה כנז' בתיקונים שכל אשרי הוא בכתר. {יח ע"א}¹¹¹ פסוק להודיע לבני האדם גבורותיו ר"ת יכוין שהם שם לל"ה, והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט¹¹², וגם הוא בגימטריא אדני.

פסוק¹¹³ פותח את ידיך, הנה מזמור הזה נתקן לאומרו ג' פעמים ביום, כנודע בסדר התפלה, ב' פעמים בתפלת השחר ופעם א' במנחה, בכל זמן מג' זמנים הנז' יש כוונה בפני

- מאיר הכוונה -

¹⁰¹ עי' עיונים אות ט עמוד 28.

¹⁰² עי' שער הפסוקים (פרשת וישב): החלום הוא, בהיות המוחין דגדלות סתומים בגרון, תוך המוחין דקטנות. והפתרון הוא, בהיות המוחין דגדלות מתפשטים עד היסוד, ושם הם מגולים ומאירים, והם מפרשים מה שהיה סתום למעלה בהיותם בגרון, והפתרון הוא, לגלות ההויות שהם החלום, ע"י הפתרון, שהם ז' שמות שביסוד, כמ"ש בעה"ת במלת פותר, וע"ז מתמתקים דינים של אלהים, שגרמו השינה. ולכן יוסף היה פותר החלומות, כנזכר בפרשה. וז"ס (בראשית מ"ט כ"ב) בן פורת יוסף, כי פורת, הם אותיות פותר, כנז"ל בתחלת הדרוש:

והנה טעם קראתו פותר, ולא בשם אחר הוא, כי הנה המוחין דהויות דגדלות, הם ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן, בסוד חו"ב ותרין עיטרין דחו"ג שבדעת, והם מלובשים תוך נה"י דאימא. שהם ג' שמות דאה"ה, ביוד"ן ואלפ"ן והה"ן, והנה ז' שמות הנזכרים הם בגימטריא תרפ"ז, כמנין פות"ר עם הכללות. נמצא, שיוסף בבחי' האורות דמוחין דהויות ואה"ה דגדלות המתקבצים כלם בו כנודע, אז נקרא פותר, כי בו מתגלים ונפתרים האורות המכוסים. גם הוא בעל החלומות, כנזכר בפרשה, והוא מבחי' הויות אשר בו, שמהם נמשך החלום כנז"ל, בהיותם בגרון גם אלהים דקטנות, הגורמים השינה, ושההויות דגדלות יהיו בחי' חלום ילוי בהקיע, הם ביוסף, כנז"ל, כי בו יורדים גם המוחין דאלהים דקטנות. והרי הם ג' בחי' כלולות בו. ולזה אמר יוסף, הלא לאלהים פתרונים ספרו נא לי:

¹⁰³ לח"י פסוקים אלו (נוסף צפע"ח).

¹⁰⁴ עם ח"י עלמו (נוסף צפע"ח).

¹⁰⁵ ונקרא כתר צסוד אבן מאסו הבונים וצסוד אני ראשון ואני אחרון (נוסף צפע"ח).

¹⁰⁶ עי' לעיל הערה 73.

¹⁰⁷ הנרמז בתהלה לדוד (נוסף צפע"ח).

¹⁰⁸ "שנרמזו בה הכ"ב אתון" נמחק צפע"ח.

¹⁰⁹ אמנם נלע"ד כפי הנזכר ל"ל הפסוק של והוא רחום יכפר עון וכו' אפילו צצצת לאפוקי מקאת אנשים שאין אומרים זה הפסוק וא"כ אינם משלימים הענין הנז"ל. כתב בליקוטים כי יעקב צחר לו י"ה הנה יעקב הוא מאור יסוד אבא הנכנס תוך ז"א והכלי שלו הם אחוריים לאבא שנפלו בזמן צצירת הכלים והנה אבא עלמו הוא המעלה אותם אחוריים כי היסוד לאבא שיוכר תוך ז"א עולין לקראתו אחוריים שלו כי הוא אורו ממך המלבישין אורו של יעקב וז"ש כי יעקב צחר לו יה שהוא אבא צוחר וצורר והעלה לו ליעקב וצוה ישראל לסגולתו כשמזדווג יעקב עם רחל אז הם נעשין כמו סגול עם יעקב ע"כ ליקוטים והוא רחום וכו' ה' הושיעה וכו' (נוסף צפע"ח).*##נוגע לכלאן בכלל?

¹¹⁰ שער הזמירות ה.

¹¹¹ מלאך עד סוף הפסקה לא מופיע צפע"ח.

¹¹² עי' זהר ח"א קח ע"ב שזה שם ע"ב ויסע ויבא ויט. וכן הוא בפע"ח לד ע"ג.

¹¹³ עי' לקמן יח ע"ב תהלה לדוד, וצ"ע למה זה מופיע שם, ולא כאן.

שְׁעָה"כ

עצמה, עם היותם דרך אחד. ונבאר עתה כוונה שבזמירות דתפלת השחר, הנה ר"ת פותח את ידיך, פא"י, והוא שם א' מע"ב שמות דויסע ויבא ויט, גם סודו הוא חיבור ב' שמות הויה ואדני, יאהדונה, וכבר ידעת מ"ש בזהר ובתיקונים (ח ע"ב)¹¹⁴ פותח את ידיך, אל תקרא ידיך אלא יודיך. והם שני יודין של יאהדונה"י, ראשונה ואחרונה, וביניהם ו' אותיות כמנין ו', וצורת ו' היא נקודת פתח, וזהו פותח את ידיך יודיך כנו' בהקדמת התיקונים (ח ע"ב). גם ס"ת פותח את ידיך חת"ך, והוא שם קדוש המכונה בספרי המקובלים שם הפרנסה¹¹⁵. גם תכוין כי שם הנו' בחילוף אתב"ש הוא סא"ל, והוא שם א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט. גם שם סא"ל הוא בנימטריא שם פא"י, כמנין יאהדונה"י כנו' בר"ת פא"י.

והנה כל הכונות שבפסוק הזה הם שוות בשלשה זמנים שאומרים אשרי, והחילוק שביניהם אינו אלא בכונת שם חת"ך בלבד, וזה ענינו, כי בזמירות דשחרית, תכוין כי שם חת"ך שרשו הוא יוצא מחילוף ותמורת ההויה שהיא בגימ' מצפ"ץ, שהוא בגימ' ש', גם שם אלקים במילוי יודין הוא בגימ' ש'. וכבר נתבאר במ"א כי שם מצפ"ץ להיותו תמורת ההויה¹¹⁶, לכן הוא רחמים מעורב בדין, ולכן הוא בגימ' אלקים דיודין.

וזה סדרן: הויה ואח"כ מצפ"ץ, ואח"כ אלקים, כי שם אלקים הוא יותר דין מכולם. והנה בזמירות שעדיין לא התפללנו תפלת השחר ולא ירד שפע עליון, אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר¹¹⁷, אשר בו שולט אברהם איש החסד, ולכן שם מצפ"ץ שהוא ממוצע בדין הוא המאיר עתה¹¹⁸. ונמצא כי שם זה הוא הנק' חת"ך, עם היות שמקורו¹¹⁹ הוא מג' שמות שהם הויה מצפ"ץ אלקים, עכ"ז כל אחד הוא כפי הזמן והשעה כמו שיתבאר.

והנה עתה בזמן הזמירות לסבה הנו', הנה השם הזה יונק משם מצפ"ץ הממוצע, והנה הוא באופן זה, כי מצפ"ץ גימ' ש', כמנין אלקים דיודין, ואם תסיר שורש שם אלקים כפשוטו, שהוא פ"ו, שהוא שרש הדינין, ישאר בגימ' רוח, כמבואר אצלנו בפסוק ורוח אלקים מרחפת בו'. והנה בבקר שעדיין זו"ן הם אחר באחר, ושני האחוריים הם בחינת דינין כנודע, וכל אחר הוא שם אלקים, ונמצא ששני האחוריים הם שני פעמים רוח, וב"פ רוח הוא גימ' חת"ך. גם פ"י חת"ך הוא לפי שכל האחוריים הם בסוד רבוע השמות כנודע, וכאשר תרבע שם אלקים כזה, א' א"ל אלהי אלקים, בגימ' ר', ועם הי"ג אותיות דמילוי יודיין והכולל, הרי רי"ד, כמנין רוח"ה כנו'. והנה הם ב' אחוריים, שהם שני פעמים רוח"ה, שהם בגימ' חת"ך.

גם זה עצמו הוא הבנת לשון חת"ך, כי בחי' האחוריים, שם מקום החתוך, כי שם מתחתבין וננסרין לשנים בעת הנסירה כנודע¹²⁰. ונמצא כי שם חת"ך הנו' בס"ת ה"ם ב' -

- מאיר הכוונה -

¹¹⁴ הובא בעיונים אות י עמוד 29, ועי' עיונים אות יא עמוד 29.

¹¹⁵ עי' ספר עמק המלך (שער יד - פרק צב): ושם זה הוא גם כן שם הפרנסה היוצא מזווג זעיר ונוקביה, וחותר חיים לכל חי, שהוא סוד יסוד הנקרא חי. ולכן שם יאהדונה"י [פ'א"י] נרמז בחשבון ראשי תיבות של הפסוק הזה, והוא החותר ופוסק השפע הראוי לשכינה, כי הוא החותר מזון, מזעיר לנוקביה. והמתוך הוא החשמל הוא אורפניא"ל, אור הפנים של המלכות, הוסיף חמישים על מספר חשמל, כדי שיעלה למנין חת"ך, הוא כנגד הה' ספירות של זעיר, דהיינו גדולה גבורה ת"ת נצח הוד, כל אחד כלול מעשר.

¹¹⁶ כי הלוא הוא חילוף הויה שהוא רחמים אך להיותו חילוף הוא דין לכן הוא ג"כ בגימ' ש' כמו אלהים דיודיין אמנם וכו' (כצ"ל מנ"א) (לש"ו על פע"ח).

¹¹⁷ "עליון, אלא שעכ"ז הוא בחינת בקר" נמחק צפע"ת, ובמקומו איתא "לכן אין עדיין מתגלים רחמי הוי"ה אך להיותו בוקר".

¹¹⁸ "ואחר העמידה אז מאיר שם הוי"ה עלמנו אבל אשרי שקודם מנחה הוא שם אלהים שאז מתעוררים הדינים" נוסף צפע"ת.

¹¹⁹ "ונמצא כי שם זה הוא הנק' חת"ך, עם היות שמקורו" נמחק צפע"ת, ובמקומו איתא "ואמנם שם חת"ך הנזכר מקורו".

¹²⁰ והוא פ"י חת"ך שהוא מקום חתך שנחתך בעת הנסירה שהוא באחוריים והצן זה (לשון הפע"ח).

שְׁעָה"כ

האחוריים דו"ן, הנקרא הויה אלקים, הנרמזים בר"ת פא"י העולה יאהדונה"י, שהוא חיבור זו"ן.

אבל כוונת שם הת"ך בזמן המנחה, הוא נגזר משם אלקים, לפי שאז הוא זמן הדין, והכונות שוות אל הנו', כי כאשר תסיר ב' האחוריים¹²¹ דאלקים במילוי יודין, ב' שמות שרשי אלקים, שהם פ"ו פ"ו, ישארו הת"ך ע"ד הנו' ממש.

וכונת שם הת"ך באשרי שקודם ובא לציון, אשר אז כבר התפללנו תפלת שחרית, וירד השפע, וגם הוא בחינת בקר שהוא חסד גמור, אז הוא נגזר משם ההויה, שהוא רחמים, והיא הויה דע"ב, שהוא מבחינת החכמה, ששם הוא הויה דע"ב דיודין כנודע.

והנה נודע בסוד והחכמה תחיה בעליה, כי כל המזון והפרנסה באה מן החכמה, כנו' בזוהר פ' בשלח (סא ע"ב)¹²² בענין המן, וה"ם פותח את ידיך יודין, שהם הד' יודין שבהויה דע"ב דיודין כנו'. וכל אחד כלולה מעשר, וי' מי¹²³, הרי הארבע יודין הם ת', וכ"ח אותיות שיש במילוי המלוי שיש בהויה זו, הרי הכל גימ' חתך, ובוזה תבין היות השם הזה נקרא אצל המקובלים שם הפרנסה. והרי נתבאר ג' חילוקים שיש בכונת שם הת"ך כנו' זמנין הנו', אבל כל שאר הכונות שבפסוק (יה ע"ב) הויה הם שוים כנו' זמנים הנו'¹²⁴.

הנה במלת ומשביע, ג"כ תכוין שהוא בגימטריא הת"ך הנזכר, ותכוין גם כן בו בענין כונות שם חתך הנו'.

ובמלת רצו"ן תכוין להמשיך מן הרצון העליון, שהוא הויה"ה העולה קפ"ד, שהם¹²⁵ אחוריים דהויה דיודין שהוא ביסוד דאבא שבתוך רישא דז"א בדעת שבו כנודע¹²⁶ (ע"ה מלכים ד'¹²⁷). וגם הוא¹²⁸ אהיה דיודין העולה בגימ' קס"א, שהוא היסוד דאימא, שגם הוא ברישא¹²⁹ דז"א בדעת שבו כנודע¹³⁰. והנה קפ"ד וקס"א עם הכולל הם בגימ' רצו"ן, ותכוין להמשיך מב' יסודות הנו', שפע ומזון וברכה אל כל¹³¹ העולם, ותכוין שעל ידם יתמתקו ב' כוחות של דין המונעים הפרנסה, שהוא סוד שני עינים הנזכר בפ' שקודם לזה, והוא עיני כל אליך ישברו כו'. והנה בעינים¹³² יש שני דמעות, שמהן יוצא הדין¹³³ כנו' בפ' שמות¹³⁴ והם למטה בנוקבא דז"א הנקרא רחל¹³⁵, אשר גם היא בגימ' דמעה שני פעמים, ולכן נרמזת רחל בר"ת לכ"ל ח"י רצו"ן. ותכוין להמתיק את רחל הנו', שהיא נוקבא תתאה, ואת

- מאיר הכוונה -

¹²¹ מלואים (פע"ח).

¹²² עי' עיונים אות יא עמוד 29.

¹²³ וי' מי' (נמחק צפע"ח).

¹²⁴ ונלע"ד חיים כי הראשון הוא ב' אחוריים ללחה וישראל והב' נגד אחוריים לרחל וישורון (נוסף צפע"ח). צשעה"כ כלוח הטעות קס כתוב ישראל ורחל וכ"ה צנהר שלום לו סוף ע"ב (לש"ו).

¹²⁵ "הויה"ה העולה קפ"ד, שהם" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "קס דפק, שהוא".

¹²⁶ "צדעת שבו כנודע" נמחק צפע"ח.

¹²⁷ ספר עץ חיים - שער יא פרק ד

עד יסוד דאבא נעשו כל ה"ח חיבור חסד א' וכעד"ז באמא עטרה דגבורה ואח"כ כשנתלבשו המוחין תוך נה"י דאו"א לכנוס ברישא דז"א אז נתלבשו נה"י בנה"י ואז יסוד אבא נתלבש ביסוד אמא ונתערבו שם יחד החו"ג כנודע לכן נקרא היסוד מערב כי שם הוא עירוב החו"ג יחד ועי' עוד שער פנימיות וחיצוניות ח.

¹²⁸ "וגם הוא" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "וקס".

¹²⁹ "קס הוא ברישא" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "שבתוך רישא".

¹³⁰ "צדעת שבו כנודע" נמחק צפע"ח.

¹³¹ נמחק צפע"ח.

¹³² צב' עינים (פע"ח).

¹³³ "יולא הדין" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "יורד הדין לעולם".

¹³⁴ עי' עיונים אות יב עמוד 30.

¹³⁵ "צנוקבא דז"א הנקרא רחל" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "צב' עיינין לרחל".

שְׁעָה"כ

שני דמעות שהם בגימ' ג"כ כמנין רחל, אשר אלו הדמעות הם יורדים בימא רבא, שהיא הנוקבא כנו' שם בזוהר בפ' שמות, ותמתיקם ע"י הרצון הנז' שהוא קפ"ד וקס"א¹³⁶.

פסוק ואנחנו נברך יה כו', מורי ז"ל היה נוהג לומר פסוק זה אחר סיום תהלה לדוד כו' בכל פעם מג' זמנים הנז', שלא כאותם הנוהגים שלא לומר פסוק זה אלא בשחרית בעת הזמירות בלבד.

¹³⁷תהלה לדוד, ובו תכוין להתוכם המלכות בהותם אמת, כי תהלה היא המלכות כנודע (זהר ח"ג רכג ע"ב). והנה תהלה בגימ' אמת עם הכולל של תהלה. גם תהלה היא כמו תפלה בגימ' אלא שהתפלה עודף בגימ' על תהלה ע"ה, שהם ג"פ כ"ה כ"ה, וה"ס¹³⁸ מוחין של הנקבה, וכל א' נקרא כ"ה, וה"ס כ"ה א' שבברכת כהנים שאנו אומרים בבקר אחר ברכת השחר¹³⁹ קודם הקרבנות, וכ"ה ב' כנגד ברכת כהנים דחזרת העמידה, וכ"ה ג' כנגד כ"ה שבקמרת.¹⁴⁰ והכ"ה שבברכת כהנים נתבאר במקומו שם. והענין הוא בקיצור, כי עתה המלכות נקרא כ"ה, בסוד כה תברכו כו', והם כ"ה אותיות שיש בפ' ישא ה' פניו כו', וכ"ה שבקמרת לא מצאתי בהם רמז בדברי הרב ז"ל, ונלע"ד שיש כ"ה תיבות באלו שני הפסוקים ויאמר ה' אל משה קח לך סמים כו' מהור קדש, ע"כ¹⁴¹.

כונת החמשה הללויות.

הללויה הללי נפשי את ה' כו', היא במלכות דיצירה הנקרא נפש. ופ' האחרון שבו, והוא ימלוך ה' לעולם אלקיך ציון כו', היא יסוד¹⁴².

- מאיר הכוונה -

¹³⁶ כתב האר"י זלה"ה ביחודים והנה חת"ך הוא סוד חשמ"ל שהוא צגי' אור פניא"ל שהוא סוד אור פני המלכות הנקרא אל ומן החשמ"ל חסר נ' עד שיהיה צגי' חת"ך וסוד נ' אלו הם סוד ה"ס דז"א מחסד עד הוד כ"א כולל מי' הרי נ' ומן נ' זו לפעמים לוקחת הקליפות נוגה מן השם חת"ך ונשאר חשמ"ל לבד למלכות וכשאלים חוזר בתשובה אז מה שהיתה תחלה קליפת נוגה נקרא אור נוגה וחוזר אל הקדושה. עוד כתב מכתם לדוד שמרני אל כי חסיתי כך חסיתי גי' פת"ח והוא סוד כוונת פתח את ידך והוא להמשיך משע"ח נהורין לשם מ"ה שהוא בת"ת ולשם אדני' שהוא גי' ס"ה ושניהם עולים ק"י וגם ש"ע"ח הרי גי' פת"ח ע"כ, מהחזרים יש כאן י' הויות והוא נשמה ל"ס ויש לכון צסוף יענינו ציוס קראינו (נוסף צפע"ח).

¹³⁷ שער הזמירות ה.

¹³⁸ ג' (נוסף צפע"ח).

¹³⁹ פי' בברכת התורה*##.

¹⁴⁰ מכאן עד סוף הפסקא לא מופיע צפע"ח.

¹⁴¹ דלרושים. סומך ה' לכל הגופלים כאשר תתפשט התצונה למטה אז גם הז"א מתפשט למטה ממקומו וגם הנוקבא תרד למטה ממקומה בסוד המדרגות ולהיות התצונה זו בסוד אחוריים לכן יש אחיזה לקליפות עד התצונה זו ואז כולם נקראים גופלים וכאשר נתעלו כל אלו אחוריים למעלה אזי תתעלה המלכות למעלה וגם הז"א יעלה למעלה וגם התצונה תחזור להיות כמו בתחלה ואחוריים דצינה נקראים ס' ושם אין מקום אחיזה לחיטונים ואז ע"י זאת הסמך יהיה סומך ה' לכל הגופלים ע"ש. ואח"כ עיני כל אליך ישברו אינון ב' עינין של רחל דאינון דינא ומונעין את הפרנסה והם ב' דמעין נחתין לימא רבא וכן ב"פ דמעיה גי' רחל וזהו ר"ת "לכל" חיי "לרון הוא רחל עד כאן (פע"ח).

¹⁴² מלכות ויש צו ט' פסוקים ט' הויות נגד ט' נקודות ופ"ג תיבין כסם צ"ן ושם אל שאל הויה הוא דיצירה וכאן במלכות הויה דצ"ן (פע"ח).

שְׁעָה"כ

הללויה כי טוב זמרה אלהינו כו', הוא ביסוד דיצירה, בסוד אמרו צדיק כי טוב, שהוא היסוד¹⁴⁴¹⁴³. ואמנם הנו"ה, להיותם סוד הדינין כמבואר אצלנו, והנה עתה אנהנו ביצירה, אשר שם תוקף הדין, בסוד עץ הדעת טוב ורע¹⁴⁵, ולכן אין אנו מזכירין עתה את הנו"ה, אמנם נטפלו אל היסוד¹⁴⁶, ונרמזו עמו בסוד פסוק לא בשוקי האיש ירצה כו', פי' שאינו מתרצה בשוקי האיש לבדם, שהם הנו"ה, להיותם דינין, אלא בהצטרפות היסוד. גם נרמזו במ"ש כי נעים נאווה תהלה, שהוא הנצה, דכתיב ביה נעימות בימינך נצח, וההוד נרמזו במ"ש ומשפטיו לישראל, וכן ומשפטים בל ידעום, והוא הוד, ששם המשפטים והגבורות¹⁴⁷.

בפסוק הרופא לשבורי לב, ר"ת לל"ה, והוא א' משמות ע"ב דויסע ויבא ויט, והוא בגימ' אדני¹⁴⁸.

הללויה הללו את ה' מן השמים הללוהו במרומים כו', הוא ת"ת דיצירה, ופסוק לבני ישראל עם קרובו הללויה, הוא בגבורה, מלשון המלמד ידי לקרב. וז"ס אשר לו אלהים קרובים, שהוא הגבורה, וקרובים מלשון כלי הקרב וכלי זיין.

הללויה שירו לה' שיר חדש כו' הוא בחסד דיצירה, וזה ש"ה¹⁴⁹ תהלתו בקהל חסידים. אבל הגבורה, להיותה דין, אנו כוללים אותה עם החסד למתקה עמו, וז"ש וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים כו'. לעשות בהם משפט כתוב, הוא בבניה, שהוא משפט וגבורה עלאה¹⁵⁰.

הללויה הללו אל בקדשו, הוא בשלש ראשונות דיצירה¹⁵¹, ובאומרו הללו אל בקדשו, יכוין שהוא רמז בחכמה הנקרא קדש עלאה (זהר ח"ג סא ע"א¹⁵²). ואני מסופק אם אלו הי"ס הרמוזים באלו החמשה הללויות, אם הם י"ס דיצירה, או אם עשר ספירות המלכות (יח ע"ג) דיצירה, וכונת כל הנשמה תהלה, עיין בשער מאמרי רשב"י בזהר בשלח (דף כז) וז"ל ובהיא שעתא כו' וז"ל שמעתי אומרים כו'¹⁵³, ע"ש.

- מאיר הכוונה -

¹⁴³ "ביסוד ליצירה, בסוד אמרו לדיק כי טוב, שהוא היסוד" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "הוא יסוד ג"כ זמור הוא יצירה".

¹⁴⁴ עי' זהר ח"א ל ע"ב.

¹⁴⁵ "בסוד עץ הדעת טוב ורע" נמחק בפע"ח.

¹⁴⁶ "אמנם נטפלו אל היסוד" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "רק רמוזים ביסוד".

¹⁴⁷ פיסקא זו לא מופיע בפע"ח.

¹⁴⁸ ליצירה וי"ס צו י"ד פסוקים נגד י"ד רמה בת"ת ויד חזקה בגבורה (נוסף בפע"ח), לפי הגרסא שחסר כאן ועי' במ"ח רפ"ו (לש"י בפע"ח). וז"ל המשנת חסידים תפילת היצירה פ"ה אות 7: נאו"ה תהלה נצח זונ"ה מספרו ס"ג הרופ"א לשב"ורי ל"צ ר"ת לל"ה שמספרו אלני" ור"צ כ"ח מספרו סנסנו"י ויכוין אותו בנקוד הסמכין בשב"א והגונין בפתח והויו בחולם ויול"א מפסוק אחזה בסנסנינו. וז"ל שם ריש פרק ו: אח"כ מזמור"ר הללו"א ח"ת הוא בת"ת ליצירה לפיכך י"ס צו י"ד פסוקים סוד יד רמה דת"ת וצו ק"י תיבות מספר שם הויה שאות אחת מכה בחצרתה. כיצד יוד פעמים הא ואלו פעמים הא הם שמונים ועם כ"ו שהוא מספר השם וארבע אותיותיו יעלה למספר ק"י ומתחילת המזמור ועד ול"א יעבור יכוין בו כאמור בצרכת הלצנה].

¹⁴⁹ "זוה שאלמר הכתוב" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "זוה".

¹⁵⁰ "לעשות בהם משפט כתוב, הוא צבינה, שהוא משפט וגבורה עלאה." נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "כלול הגבורה גימטריא וחרב בחדו וי"ס צו ט' פסוקים נגד ט' רקיעים וס"א תיבות נגד שם אגל"א הויה".

¹⁵¹ מכלן לא מופיע בפע"ח, ועי' עיונים אות כג עמוד 39.

¹⁵²

¹⁵³ עי' עיונים אות יג עמוד 32.

שְׁעָה"כ

ויברך דוד את ה' כו', צריך לקום¹⁵⁴ מעומד מן ויברך דוד כו' עד אתה הוא ה' האלקים אשר בחרת באברם כו'¹⁵⁵ (נחמיה ט ז) ועד בכלל, להיות כי שם אהיה רמוז בר"ת את"ה ה' האלקים כו', וכל אהיה הוא בכתר¹⁵⁶, ולכן צריך לקום מעומד עד סוף ארבעה תיבות הנז' בלבד. והנה כבר נתבאר כי בכל עולם ועולם יש כמה פרצופים, ולכן אל תתמה אם תראה שנוכיר הדברים כפולים ומכופלים, כי אע"פ שכבר רמזנו הי"ם דיצירה למעלה בחמש הללויות, עכ"ז אנו צריכין לחזור ולהזכירם בפסוק לך ה' הגדולה כו', כנודע שבפ' הזה נרמזו הי"ם¹⁵⁷.

גם צריך ליתן צדקה בכל בקר, בסוד (תהלים יז טו) ואני¹⁵⁸ בצדק אחזה פניך, קודם שיתפלל תפלת י"ח. וצריך לתת תחילה ביד הגבאי¹⁵⁹ שני פרוטות ביחד, אחד כנגד לאה, ואחד כנגד מלכות דבינה שבתוך ראש ז"א, אשר ממנה יוצאת לאה כנוז'. ולכן שני הפרוטות אלו ניתנים ביחד. ואח"כ נותן עוד ביד הגבאי פרוטה ג' כנגד רחל, נוקבא תחתונה דז"א. והענין הוא, כי שלש בחינות אלו, כל אחד מהן נקרא צדק, אשר זהו בסוד הפסוק צדק צדק תרדוף כו', כנוז' בתיקונים¹⁶⁰ שהם צדק עילאה וצדק תתאה, שהם לאה ורחל. וגם מלכות דבינה נקרא בכלל צדק עילאה, אבל להיות שהיא עצמה היא בחינת לאה, לכן לא נזכרה גם היא בפסוק בפני עצמה בשם צדק שלישי כי אם ב' פעמים צדק בלבד. ותכוין כי הם צדק, שהם דינין כנוז' באדרת האזינו, וז"ל: כד אתער צדק בשלהובוי כו'¹⁶¹, וע"י צדקה זו שנותן, נעשית צדקה, כי צדקה היא רחמים כנודע¹⁶².¹⁶³

ולכן צריך ליתן צדקה עתה מעומד, והטעם הוא, לפי שהצדקה היא מצות עשה, וראוי לעשות המצות מעומד. עוד טעם אחר, כי כיון שהטעם הוא כדי לתת צדקה לעני שהיא השכינה והמלכות כנוז'. והנה המלכות נופלת לארץ בעונותינו הרבים, ולכן צריך שיתנו מעומד, ויכוין להקימה ולהעמידה מעומד ע"י הצדקה, שהוא הת"ת דכורא, כמו שאמר הכתוב משפט וצדקה ביעקב אתה עשית¹⁶⁴.

- מאיר הכוונה -

¹⁵⁴ עי' לעיל יז ע"ג ה' מלך ה' מלך ה' ימלך.

¹⁵⁵ אֶשֶׁר בַּחֲרַת בְּאַבְרָם כו' (נמחק צפע"ח).

¹⁵⁶

¹⁵⁷ נוסח פע"ח: ויברך דוד לתקן גולגלתא הנקרא כתר דיצירה כי הנה כבר זכרנו כי כל הי"ם דיצירה הוא דמלכות דיצירה ואיני זוכר אמנם נזכרו כאן מן הללי נפשי את ה' עד הללו אל בקדשן וכו' וגם ביארנו כי יש כמה פרצופים בכל עולם ועולם לכן אל תתמה אם נזכיר הדברים כפולים ומכופלים ולכן תמצא כי אנחנו חוזרים להזכיר כל י"ם דיצירה צדיק דוד ולא ידעתי היכן הם אך ראיתי למורי ז"ל שהיה קם מעומד מן ויברך דוד עד אתה הוא ה' האלהים ועד בכלל מעומד כי הם סוד הכתר ולכן צ"ת שם אהיה מרומז וכל אהיה הוא בכתר ונזכר צו י"ם כי כל פרצוף כלול מי"ם אך ויברך דוד הוא בכתר דיצירה.

¹⁵⁸ לשון הפסוק "אני".

¹⁵⁹ גם צריך ליתן צדקה בכל בקר, בסוד ואני בצדק אחזה פניך, קודם שיתפלל תפלת י"ח. וכריך לתת תחילה ביד הגבאי" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "והנה מליאת הצדקה שהיה נותן צדיק דוד היה ג' פרוטות".

¹⁶⁰ לא מצאתי בתיקון"ז אמנם עי' זוהר ח"ג רעד ע"א, הובא בעיונים אות יד עמוד 33.

¹⁶¹ עי' עיונים אות טו עמוד 33.

¹⁶² עי' עיונים אות טו עמוד 33.

¹⁶³ ותכוין בנתינת הפרוטה כי פרוטה פרט ו"ה כי שורש הדין רפ"ח והכולל רפ"ט והדינין במלכות תתאה וכשמתחברים עם ו"ה נמתקים גם תכוין כי פרוטה גימטריא מצפ"ץ שהוא חילוף הוי"ה ב"ת צ"ץ (נוסף צפע"ח).

¹⁶⁴ עי' עיונים אות טו עמוד 33.

שְׁעָה"כ

ול להיות שצדקה זו ניתנת מן הת"ת למלכות ע"י היסוד, לכן צריך ליתנה ביד הגבאי צדקה, שיסוד נקרא גבאי צדקה¹⁶⁵, שהוא היסוד דאימא, או יסוד דז"א, אשר הוא גובה כל הצדקה, בסוד וילקט יוסף את כל הכסף, והוא נותן לעני שהיא השכינה, הנקרא עני¹⁶⁶. ומזה הטעם עצמו צריך ליתנה בעת שאומר, כי כל בשמים ובארץ, שהוא רומז אל היסוד הנקרא כל¹⁶⁷168.

ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, שצריך שיתננה¹⁶⁹ בעת שאומר, ואתה מושל בכל, שהיסוד נקרא כל, והוא גבאי צדקה. ונותן אותה¹⁷⁰ למלכות, אשר גם היא נקרא בכל, זה כל וזה בכל¹⁷¹. כמ"ש רז"ל בת היתה לו לאברהם ובכל שמה, והוא במה שידעת, כי הויה דמילוי ההין היא בגימ' בכל, שהיא במל'. והכונה היא שע"י צדקה זו שנותן לה היסוד, שהוא שם ב"ן כנז', יגדל פרצופה ושיעור קומתה.

והוא כי כבר ידעת, כי קו המידה דז"א¹⁷², הם הנה"י דבינה, המתפשטים דרך קוים ומדות דז"א¹⁷³. והנה הם סוד אהיה, שהיא הבינה¹⁷⁴, והם ג' אהיה: א' דיודים, וא' דאלפין, ואחד דההין, כמבואר אצלנו שהם בנה"י דבינה הנז'¹⁷⁵. ואמנם ההארות הנמשכות מן הבינה אל המלכות, אינם משם אהיה ממש, אלא מהארתו, והוא שם בוכ"176, שהוא יוצא משם אהיה בחילוף אלפא ביתא דאבג"ד כמבואר אצלנו, ולכן נרמז שם זה בר"ת ב"כל ו"בידך כ"ח ו"גבורה, ולכן סמך לו אחריו, ובידך לגדל ולחזק לכל, בסוד הנז' בזהר ובמאמר קו המדה (נו ע"ד) דכת"י, כי הנטיעות היה בוצינא דקרדינותא¹⁷⁷ מכה בהם ואומר להם גדל¹⁷⁸, וכן במלכות אשר היא נקבה, השם המכה בה ומגדל בסוד קו המדה, הוא שם בוכ"ו הנז', וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל, כי ע"י שם בוכ"ו קו המדה שלה, בידו לגדלה

- מאיר הכוונה -

¹⁶⁵ עי' זהר ח"א רח ע"א: תא חזי מלכות שמים איהי בי מקדשא לקיימא כל מסכני בגו צלא [דשרותא] דשכינתא וצדיק דא איהו אקרי גבאי צדקה למיחן ולמיזן לכלא דכתיב פזר נתן לאביונים בגין כך גבאי צדקה נטלי אגרא לקביל [כלהו דיהבי צדקה] (כלא). תרגום: בא וראה, מלכות שמים היא בית המקדש, לקיים כל העניים בתוך הצל של ראשית השכינה, והצדיק הזה הוא נקרא גבאי צדקה, לחון ולזון את הכל, שכתוב "פזר נתן לאביונים", לכן גבאי צדקה נוטלים שכר כנגד כל הנותנים צדקה.

¹⁶⁶

¹⁶⁷ פסקא זו לא מלאתי צפע"ת.

¹⁶⁸ עי' זהר ח"א יז ע"א: לית זרעא דאזרע בר ברזא דא ואתחבר כלא בעמודא דאמצעיתא ואפיק יסודא דעלמא ובגין כך אקרי כל דאחיד לכלא בנהירו דתיאובתא. תרגום: אין זרע שנזרע מלבד בסוד הזה. והכל התחבר בעמוד האמצעי והוציא יסוד העולם, ולכן נקרא 'כל', שאוחז את הכל באור ההשתוקקות. ¹⁶⁹ ופעם אחרת שמעתי ממורי ז"ל, שצריך שיתננה" נמחק צפע"ת, וזמקומו איתא "אמנס היה נוהג מורי זל"ה ליתן לזקה".

¹⁷⁰ "שהיסוד נקרא כל, והוא גבאי צדקה. ונותן אותה לזקה. ונותן אותה" נמחק צפע"ת, וזמקומו איתא "כי הלל צכל הוא היסוד הנקרא כל ואולי ז"ל אל { ח"י והוא אשר נותן הצדקה".

¹⁷¹ עי' עיונים אות טז עמוד 34.

¹⁷² עי' עיונים אות יז עמוד 36.

¹⁷³ ז"א (פע"ח).

¹⁷⁴

¹⁷⁵

¹⁷⁶ עי' ע"ח שער מיעוט הירח א': עוד יש ד' בחינות בבחי' פב"פ, והם אלו: א' שתהיה היא פרצוף שלם [בע"ס] פב"פ, אלא ששיעור קומתה הוא מחזה ולמטה דז"א, ועדיין אורות שלה דבחי' פנים שיש בה"ר של ז"א לא נמשכו להאיר בה. והנה בחי' ראשונה שהוא שתהיה ג"כ בחי' נקודה א' כלולה מ' כנגד היסוד פב"פ, אין כאן מקום ביאורו ונתבאר במ"א, בפ"י תפלת השחר בברכת אבות. הב' הוא הה"ר של ז"א האירו בה [מרחוק] מלמעלה, אבל עדיין היא מהחזה ולמטה, ואז הוא יורד בנצח שלו, והיא עולה בהוד שלו, בבחי' שם בוכ"ו, והוא כופף קומתו ומזדווג שם עמה.

¹⁷⁷ "היה צולנינא דקרדינותא" נמחק צפע"ת, וזמקומו יתא "הקס".

¹⁷⁸ עי' עיונים אות יח עמוד 36.

שְׁעָה"כ

ולחזקה, או לפחות ממנה כפי רצונו. וזהו ובידך לגדל ולחזק לכל, פי' אל המלכות הנקרא כל¹⁷⁹.

והנה שם זה של בוכ"ו הוא קו המדה של המלכות, והוא המוסף חיות במוחין שלה, ואז ניתוסף בה כח המשכת חיות אל המ"ן שלה, שהוא ההויה דההין, שהוא בגימ' בכל, וזהו ואתה מושל בכל.

ואמרו ובידך כח וגבורה כו', הענין הוא בסוד מה שביארנו בפ' כרוה נדיבי העם כו', בסוד מ"ש רז"ל כל מועכות של בית רבי תמר שמן¹⁸⁰, כי מן הבינה אשר ממנה נמשך שם בוכ"ו הנז', הנה מן היד שלה נעשית כלי המלכות למ"ן שלה, כי (יה ע"ד) שם הה"ג בה' אצבעות היד, ודי בזה, ולכן בידך הוא בגימ' שם בוכ"ו.

והנה יש כאן ב' פעמים ובידך, והם הא' ובידך כח וגבורה, והב' ובידך לגדל ולחזק כו', וה"ס שם ב"ן הנז', שהיא בגימ' בכ"ל המעלה מ"ן אשר בעולם היצירה, אשר אנו עתה בתיקונו. ובחי' המ"ן שבו הם חו"ג¹⁸¹, שה"ס ה' אותיות מנצפ"ך הכפולות כנודע¹⁸², וה"ס שני ידים ימין ושמאל, ובהם עשרה אצבעות, כנגד י' אותיות מנצפ"ך הכפולות. ועיין בפסוק¹⁸³ (תהלים לאו) בידך אפקיד רוחי כו', כי שם נת' ענין זה היטב.

ואתה מחיה את כולם, הנה המלכות נקרא אתה¹⁸⁴, והיא המחיה את כל העולם ע"י שם ההויה העולה ס"ג, כמנין מחיה¹⁸⁶ 187 והענין הוא, כי מוח הנקרא בינה שמצד מוחין דאבא¹⁸⁸, נתחלף ונעשה מוח חכמה מצד אימא¹⁸⁹, והיא הויה דס"ג כמנין מחיה, אשר משם נמשך כל בחי' החיות, וזו"ס (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית כנו' בפ' תזריע (מג ע"א¹⁹⁰).¹⁹¹

פסוק נ"הלת ב"עזך אל נ"וה ק"דשך, ר"ת עולה ב"ן קנ"א, והם ההויה דב"ן דההין ואהיה דההין, ושניהם בגימ' עולים בא"ר.

ישתבח שמך לעד מלכינו כו', ענין הי"ג שבחים¹⁹² אלו, שהם: שיר ושבחה הלל וזמרה כו', שמעתי שהם ע"ד מש"ל¹⁹³ בברייתא דרבי ישמעאל, בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהם כו' כנו' שם (יג ע"ב). והוא כי עתה גם היצירה שהיתה י"ס, נעשית י"ג ספירות, בסוד ג"ר שבה שעלו למעלה בבריאה, וע"ש. גם שמעתי שהם כנגד י"ג ברוכים שבברוך שאמר. והח"י הויות שבשירת הים, הם כנגד ח"י הויות שבפסוקים¹⁹⁴ של יהי כבוד כו', והוא בסוד הפרצופים¹⁹⁵ שביצירה¹⁹⁶.

- מאיר הכוונה -

¹⁷⁹ עי' עיונים אות טז עמוד 34, ואם כן אפשר דכוונתו ל"לכל" כמו "בכל".

¹⁸⁰ עי' עיונים אות יט עמוד 37.

¹⁸¹ ה"ח וה"ג (פע"ח).

¹⁸²

¹⁸³ כסוד (פע"ח).

¹⁸⁴ עי' עיונים אות כ עמוד 37.

¹⁸⁵ ואתה (פע"ח).

¹⁸⁶ עי' עיונים אות כז עמוד 39.

¹⁸⁷ מכאן עד סוף הפיסקא לא מופיע בפע"ח.

¹⁸⁸ עי' ציצית ג' ד"ה והנה סיבת התלבשות.

¹⁸⁹ היינו אמא עלאה נהפכה לחכמה דתבונה (מו"ר).

¹⁹⁰ עי' עיונים אות כא עמוד 38.

¹⁹¹ עי' עיונים אות כל עמוד 40.

¹⁹² עי' בזהר פרשת תרומה קלב ע"א (לש"ו). הובא בעיונים אות כו עמוד 42.

¹⁹³ נמחק בפע"ח.

¹⁹⁴ "הויות שצפסוקים" נמחק בלש"ו על הפע"ח, ובמקומו איתא "פסוקים".

¹⁹⁵ ה' פלרופים (פע"ח).

שְׁעָה"כ

גם הקדיש הזה כבר נת"ל עניינו, בענין הקדישים בקדיש הקורבנות ע"ש 197. גם יתבאר עניינו היטב בברכו השני שאומרים אחר קדיש בתרא קודם עלינו לשבח, וע"ש היטב. וכשיתחיל הש"צ לומר ברכו, יאמר בלחש אותו הסדר הכתוב בסידורים, והוא ישתבח שמו של ממ"ה הקב"ה¹⁹⁸ כו'.

ברכת יוצר אור כו', הנה כשמתחיל ברכה זו, תמשמש בתפילין של יד אשר הוא בעולם הבריאה בסוד המעשה, כנגד תפלת יוצר שהוא בבריאה בסוד הדבור כמבואר לעיל¹⁹⁹.

והנה נת"ל כי מן יוצר אור עד העמידה הוא בבריאה, ושם נכללים היצירה והעשיה²⁰¹. והנה בפ' פקודי בענין אותם הז' היכלות, נתבאר בזוהר ענינם איך נרמזים באלו הברכות של יוצר אור, וזה ענינם בקיצור, דע כי אותם ההיכלות דפ' פקודי ודפ' בראשית (דף מה²⁰²) הם היכלות עולם הבריאה²⁰³. והנה ז' היכלות הם בבריאה, ואין המלכות דבריאה במספרם, כמבואר לעיל בענין הקדיש שאומרים קודם הודו לה' כו' וע"ש. והטעם הוא לפי שהמלכות דבריאה היא נקודה מתלבשת בכתר דיצירה אשר בהיכל ק"ק דיצירה, ועד"ז הוא בשאר העולמות. ונמצא כי היכל לבנת הספיר הוא ביסוד דבריאה, וזה מה שאמר הכתוב ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר, כי היסוד הנקראת לבנת הספיר, הוא תחת רגליו שהם נו"ה, וז"ס מ"ש²⁰⁴ בזוהר בראשית²⁰⁵ (דף מה ע"א) וז"ל: לבנת הספיר יוסף נשל היכלא דלבנת הספיר, אע"ג דכתיב ותחת רגליו בגין יקרא

– מאיר הכוונה –

¹⁹⁶ עי' עיונים אות כה עמוד 41.

¹⁹⁷ והכוונה אחר שהעלינו היכל ק"ק ליצירה לבריאה ע"י הקדיש עתה בצרכו חוזר להיות בריאה עלמנו כמו מזמור הודו לד' ע"ש שהארכנו בשער הקדיש. מהחברים ניקוד הוי"ה שצחתימות ישתבח בחולם נ"א זכרים בקמץ והנקבות בחולם ותוסוף לכוין זהם לשם יה"ו. מע"ח ל"ל שתצחות בחירק של תפארת ולא צשורק כתבו המקובלים הראשונים כל האומר חי העולמים צפת"ח תחת הח' הוא טעות גדול כי חי הוא חוץ מן העולמים אבל האומרים חי העולמים צליר"י תחת הח' הוא מחבר המדות שהם חו"צ ביחוד לכן ל"ל חי העולמים צליר"י והוא נכון עיין צחי"ט סוף מסכת תמיד טעם נכון (נוסף צפע"ח).

¹⁹⁸ עי' לקמן נא ע"ב שגורס ישתבח ויתפאר. והנוסח שמצאתי בסידור לפני: *##ישתבח ויתפאר שמו של מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא ראשון והוא אחרון ומבלעדיו אין אלהים. יהי שם ה' מברך מעתה ועד עולם ומרמם על כל ברכה ותהלה.

¹⁹⁹ עי' באר היטב (או"ח סימן נט סק"א): כשאומר יוצר אור ומשמש בתפלה של יד, וכשאומר ובורא חשך ימשמש בתפלה של ראש, ע"כ. וצ"ע אם זה טעות של הבאר היטב, שהרי לא מוזכר משמוש של תפילין של ראש כלל.

²⁰⁰ עי' עיונים אות לא עמוד 46.

²⁰¹ והנה בתחלה עולין אל היכל הראשון לבריאה (נוסף צפע"ח).

²⁰² דף מא [ע"ב] [לש"ו].

²⁰³ לקמן לב ע"ד נב ע"ב סג ע"ב עג ע"א (לש"ו). עי' שעה"ק נ ע"א: ההיכלות של בראשית, הם דכורין. ושל פרשת פקודי, הם נוקבין. ועי' דע"ה ח"א סב ע"ב: ומ"ש ההיכלות וכו' כוונתו הוא על היכלות דגן עדן אשר ישנם בכל עולם דהב"ע והם כל ההיכלות אשר נזכר בזוה"ק בראשית בד' מ"א ע"ב. ומשם ולהלאה. שהם ההיכלות דאו"א דבריאה וכן ההיכלות דפ' פקודי בד' רמ"ה. שהם ההיכלות דהזו"ן דבריאה. וכן ההיכלות אשר בפ' בראשית בד' מ"א ע"א. שהם ההיכלות דהיצירה. והם ג"כ ההיכלות אשר בפרקי היכלות דר' ישמעאל כה"ג הנדפס בספר ארזי לבנון. וכן ההיכלות אשר בפ' בראשית בד' ל"ח ובד' ט"ל והם ההיכלות דהעשיה אשר בגן עדן התחתון (כמ"ש הרב בשער כסא הכבוד פ"ב ושם פ"ו ובמאמרי רשב"י בראשית ד' י"ט ע"ב) וכל אלו ההיכלות הם אינם בהעגולים אלא הם כולם רק בהיושר שבכל עולם ובספי' הבינה דהיושר.

²⁰⁴ וז"ס מ"ש" נמתח צפע"ח, ובמקומו איתא "ז"ש"ץ.

²⁰⁵ צכוד היכלות לז"א (נוסף צפע"ח).

שְׁעָה"כ

דמלכא הוא, פי' כי היסוד הוא בחינה שראוי לכסותה ולהעלימה, ומשום כבודו ית' לא פרסמו רק באר מקומו, שהוא תחת רגליו כנוז.

והנה היסוד עצמו כלול מזכר ונקבה, בסוד יסוד ועטרה שבו, כמו שהודעתך שהעטרה איננה סוד מלכות בפני עצמה, רק כללות הדוכרא בכל י"ס²⁰⁶, והוא בחי' מלכות שבו. אבל המלכות העיקרית, היא רחל נוק' דז"א. וזה פשוט כי מבשרי אחזה אלוה, שהעטרה דבר א', והנקבה דבר א' בפני עצמה. ושני בחי' אלו שהם יסוד ועטרה, אשר בו נקרא לבנת הספיר, לבנת עטרה²⁰⁷, הספיר יסוד²⁰⁸. למעלה ממנו הוא עצם השמים בהוד, היכל נוגה בנצח, היכל זכות בגבורה, היכל אהבה בחסד, היכל רצון בת"ת, היכל ק"ק בג"ר.

וכבר נתבאר סדרן בפ' פקודי (רס ע"ב²⁰⁹) איך מסודרים בתפלת יוצר אור, והוא כי בתחילת ברכת יוצר אור עד אל ברוך גדול דעה, הוא היכל לבנת הספיר, ומשם עד לאל ברוך נעמות יתנו, הוא היכל עצם השמים, ומשם עד המחדש בטובו כו', הוא היכל הנוגה, ומשם עד אהבת עולם הוא היכל הזכות, ומשם עד אמת ויציב הוא היכל אהבה, ומשם עד העמידה הוא היכל הרצון. ואדני שפתי תפתח הוא היכל ק"ק. ובתפלת ערבית נתבאר ענין אלו הז' היכלות, שהם היכלין דכורין דז"א (יט ע"א) דבריאה, וע"ש כי שם נתבאר אמיתות ענין זה.

ועתה נבארם דרך פרטות, ברכת יוצר אור היא בלבנת הספיר, ולכן נאמר בו "עושה שלום ובורא את הכל", כנגד היסוד, הנק' שלום, ונק' הכל²¹⁰ (זהר ח"א יז ע"א).²¹¹ יוצר אור ובורא חושך, נודע הוא כי אור דכורא וחשך נוק'²¹², ולכן ביצירה שהוא דכורא, כתיב אור, ובבריאה שהיא נוק' כתיב חשך, ואע"פ שהבריאה למעלה מן היצירה, הטעם הוא שהיא הבריאה הגוברת על היצירה²¹³.

ובטובו מחדש²¹⁴ בכל יום תמיד מעשה בראשית, כך צ"ל, ובטובו לפי שהדבר הזה גורם ענין קדימת הזרעת טיפת הזכר, אשר הנקבה גוברת על הזכר, בבית, ולא יאמר וטובו מחדש כו'. והענין הוא, כי המאציל העליון מחדש בכל יום מעשה בראשית ע"י טובו, שהוא החסד, כמו שאמר הכתוב אך טוב וחסד ירדפוני כל ימי חיי. וזהו ובטובו, כי ע"י

- מאיר הכוונה -

²⁰⁶ עי' ע"ח שער כ"ה פרק ג (לש"ו פע"ח).

²⁰⁷ לבנת לשון נוקבא עטרת (הספיר) [היסוד - לש"ו] (פע"ח).

הז' היכלין דז"ן דבריאה הם מתפתחין בשחרית וערבית דחול (ע' כסה"כ פ' ד ו, ושער הכוונות דף יח ע"ד לב ע"ד נב ע"ב ודף עג סע"א), והם ההיכלות אשר בפ' פקודי (דף רמה וע"ש רס ע"ב). וכן ישנם עוד היכלות נז' בזוה"ק בראשית (דף כג סע"ב), ואמר הרב בכסה"כ (פרק ב) כי הם באצילות, וכן הוא בספר היחודים (דף א ע"ד). (אמנם בענין היכלות נוק' דז"א דבריאה אשר אמרנו מדברי הרב בכסה"כ (פרק ו) שהם ג"כ אותן דפ' פקודי, הנה יש בזה סתירה קצת, כי בשער השמות (פרק ה) אמר הרח"ו ז"ל שהם לא נז' בזוהר כלל ע"ש). ועכ"פ הוא כי הנה ישנם ז' היכלות בכל פרצוף ופרצוף מהה' פרצופים, ומ"ש בשער הכוונות (סג ע"א) שהמלכות אין לה היכל בפנ"ע כנ"ל, ר"ל על המלכות שבכל פרצוף, ולכן אמרנו כי לבנת הספיר כולל יסוד ומלכות כנוז, אבל מלכות נוק' הכללי, היא יש לה ג"כ הז' היכלות כולם ופשוט הוא (דע"ה ח"ב קטז ע"ב).

²⁰⁹ עי' עיונים אות לב עמוד 47.

²¹⁰ למה הכל ולא כל?##

²¹¹ עי' עיונים אות לו עמוד 52.

²¹² עי' ע"ח שער מז פרק ד.

²¹³ "ואע"פ שהבריאה למעלה מן היצירה, הטעם הוא שהיא הבריאה הגוברת על היצירה" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "וזה גורם קדימת הזרעת טיפת האיש כי לכן גברה הבריאה שהיא הנוקבא על הזכר שהוא היצירה כמבואר אללינו".

²¹⁴ עי' לקמן ד"ה המחדש בענין הנוסח .

שְׁעָה"כ

החסד הנקרא טוב, מחדש כו', בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים²¹⁵, שהחסד מתעורר בבקר, ומחדש כו', כמבואר אצלנו בברכת מלביש ערומים והנותן ליעף כה, וע"ש²¹⁶.
מה רבו מעשיך, תכוין אל מ"ש בזהר תזריע (דף מא ע"ב) וז"ל, כולם בחכמה עשית בבינה²¹⁷, ונתבאר אצלנו במקומו, וע"ש²¹⁸. והענין הוא, שהיסוד דאבא מתלבש תוך יסוד דאימא, ויסוד דאימא תוך היסוד דז"א²¹⁹. ונודע הוא כי החכמה אומר והבינה עושה מאמרו כנז' בזהר בראשית (כב ע"א)²²⁰, בסוד ל"ב אלקים דמעשה בראשית, כי ל"ב נתיבות דאבא אומרים ול"ב אלקים דאימא עושין²²². וזהו ויאמר אלקים, ויעש אלקים. נמצא כי כל הדברים וכל הפעולות, כולם נמשכים מן החכמה, אמנם הם נעשים ע"י אימא שהיא מלבשת אותו, וזהו (תהלים קד כד) כולם בחכמה עשית, כי כל מעשיך נמשכים מן החכמה, אלא שנעשים ע"י הבינה המלבשת את החכמה²²³.
ותכוין אל כל מ"ש בזהר בפרשת פקודי (רס ע"ב)²²⁴ בענין ברכה זו, שכולה מדברת בענין החיות והאופנים שבהיכל הזה, ועליהם הוא אומר, מלאה הארץ קנייך.
המלך המרומם כו', נתבאר בפרשת פקודי (שם) כי הוא שם יאהדונה"י, וביאורו הוא כי הנה נתבאר שההיכל הזה הוא ביסוד הבריאה. והנה כבר עתה עולים העשיה והיצירה והמלכות דבריאה, אשר עומדת בהיכל ק"ק דיצירה, אשר העשיה והיצירה כלולים בה, והיא עתה עולה להיכל זה, ומתחברת עם היסוד דבריאה. וז"ס היבור שם זה של יאהדונה"י, כנודע, כי שם זה הוא ביסוד²²⁵, בהתחבר עמו המלכות, כדי להעלותה²²⁶ אל הת"ת, כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה. וכונת שם הנז' הוא במלת "מאז". כי אז הוא בגימ' ח' אותיות של שם הנז', ובכמה מקומות נתבאר²²⁷, כי מלת אז רומזת אל השם הזה.
יוצר משרתים ואשר משרתיו, ר"ת מו"ם, והוא שם א' משמות ע"ב, דויסע ויבא ויט²²⁸, והוא האחרון שבכולם, והוא בגימ' פ"ו, אלקים. ולכן צ"ל, ואשר משרתיו, באות ו', שלא כאותם הטועים לומר, אשר משרתיו בלא וי²²⁹.

²³⁰סוד קדושת יוצר ביארתי למטה בקדושת העמידה²³¹.

- מאיר הכוונה -

215

²¹⁶ פיסקא זו נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "ובאמך המחשך צטובו צכל יוס תמיד מעשה בראשית תכוין כי טובו הוא סוד החסד כמ"ש אך טוב וחסד ירדפוני וע"י חסד הנקרא טוב מחשך צכל יוס מעשה בראשית צסוד חדשים לצקרים כנ"ל".

²¹⁷ עי' עיונים אות לג עמוד 49.

²¹⁸ ונתבאר אצלנו במקומו, וע"ש" נמחק בפע"ח.

²¹⁹ "היסוד הז"א" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "הז"א". [נוסח השעה"כ טעות שהרי יסוד דאמא נעלרת בחזה לז"א עי' &].

²²⁰ עי' עיונים אות לד עמוד 50.

²²¹ "מאמרו כנז' בזהר בראשית" נמחק בפע"ח.

²²² עי' תז"ח לה ע"ג: אלן אנון ל"ב אלהים דבראשית דאנון לקבל ל"ב שבילין²²² א' בראשית ברא אלהים את וכו'. עי' בהגר"א בס"י (ג ע"ב): כל הל"ב נתיבות ג"כ בבינה, ל"ב אלהים דעובדא דבראשית, ועי' ביאורו על תיקו"ז ח ע"א ד"ה ל"ב ז"ל, אינון ל"ב אלהים שהם מסט' דגבורה במעש"ב, אע"ג דהן בחכמה מ"מ הן בבוצינא דקרדינותא שהוא גבורה דעתיק.

²²³ "וזהו אומרו עשית צבינה כי כולם נעשו על ידי הבינה המלכצת ליסוד החכמה" נוסף בפע"ח.

²²⁴ עי' עיונים אות לב עמוד 47.

²²⁵ והוא הפנימי שבו כמ"ש בשער השמות פרק ג (לש"ו).

²²⁶ להעלותו (פע"ח)##*.

²²⁷ עי' ח"ג רכז ע"א וכן תיקו"ז נח ע"א.

²²⁸ עי' זהר ח"א קח ע"ב שזה שם ע"ב ויסע ויבא ויט. וכן הוא בפע"ח לד ע"ג.

²²⁹ צקול דצרי כמנהג האשכנזים ולא קול דצרי כמנהג הספרדים (נוסף בפע"ח).

²³⁰ שער קריאת שמע צ.

פעה"כ

המחדש בטובו בכל יום תמיד מ"ב, כבר נת"ל בברכת יוצר, כי צ"ל המחדש בטובו באות בית, שלא כאותם האומרים טובו בלא בית, כי מעשה בראשית מתחדש ע"י טובו שהוא החסד, בסוד (איכה ג כג) חדשים לבקרים כנ"ל.

²³² ברכת אהבת עולם כו', אין ראוי לומר אהבה רבה, לפי שאהבה רבה היא בחסד שבעולם האצילות, ועתה אנו בהיכלות הבריאה, ולכן צ"ל²³³ אהבת עולם, שהיא אהבה זוטא²³⁴ של המלכות הנקי' עולם²³⁵, אשר היא עדיין למטה בעולם הבריאה. והנה נת"ל, כי אהבת עולם הוא סוד היכל אהבה, שהוא החסד שבבריאה²³⁶.

מהר והבא עלינו ברכה ושלוש מהרה מארבע כנפות כל הארץ, בהגיעך כאן תתיר כנפות הטלית המונחות על כתפידך, ותניחם שיפלו הציציות למטה, והוא מה שנו' בתיקונים (כו ע"ב) דבעידן קריאת שמע שמטי חיון גדפייהו כו'²³⁷. ופ"א שמעתי ממורי ז"ל באופן זה, כי בהגיעך אל מקום הזה²³⁸, תשים שני צדדי הטלית על כתפידך, כדרך שנוהגים קצת בני אדם, וה"ם ויקח שם ויפת את השמלה וישימו על שכם שניהם²³⁹. והוא מ"ש

– מאיר הכוונה –

²³¹ עי' עיונים אות לו עמוד 53.

²³² פע"ח ק"ט ג.

²³³ נכון לומר (פע"ח).

²³⁴ עי' עיונים אות לה עמוד 52.

²³⁵

²³⁶ "והנה נת"ל, כי אהבת עולם הוא סוד היכל אהבה, שהוא החסד שבבריאה" נמחק בפע"ח. וז"ל והאז עינינו בתורתך ודבק לזנו במותיך וכו' ואין לומר בהיפך כמו שאומרים הספרדים וז"ל כפול מהר והבא עלינו ברכה ושלוש מהרה וז"ל כי צ"ל קדשך הגדול והנורא ואין לומר הגבור וז"ל להודות לך וליתחך ולאהבה את שמך שהם סוד ג' מוחין לנוקבא הנעשין מנה"י דז"א וכי להודות הוא הוד וליתחך הוא יסוד כי על ידו הוא היחוד, ולאהבה הוא נלח כי הוא ענף החסד (כ"כ לקמן ע"ג) (לש"ו) (נוסף בפע"ח).

²³⁷ עי' תיקו"ז (כו ע"ב): כד ישראל אמרין שמע ודאי (נ"א מארי) חיוון שמטין גדפייהו באן אתר בכנפי מצוה דאתמר בהון על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה דאיהו כוונא דמעיל האפוד דפעמונים ורמונים אינון לקבל חליין וקשרין שולי המעיל אינון לקבל כנפי מצוה. תרגום: כשישראל אומרים "שמע", ודאי (אדוני) החיות שומטות כנפיהם באיזה מקום, בכנפי מצוה, שנאמר בהם "על ארבע כנפות כסותך אשר תכסה בה" (דברים כב יב) שהיא כמו מעיל האפוד, שהפעמונים והרמונים הם כנגד חוליות, וקשרים שולי המעיל הם כנגד כנפי מצוה.

²³⁸ ופ"א שמעתי ממורי ז"ל באופן זה, כי בהגיעך אל מקום הזה" נמחק בפע"ח.

²³⁹ עי' תיקו"ז לה ע"ב: הא אלין נפקין הא אחרנין דפקין לפתחא ואינון מארי דרועין ואמרין (תהלים נא יז) אדנ"י שפתי תפתח מיד עאלין נטורי תרעין ואמרין רבון עלמא הא מארי דדרועין קא דפקין לפתחא קלא נפיק ויימא הא אינון מארי דדרועין בקשורא דתפלין ובעטיפו דמצוה דאתמר בהון (בראשית ט כג) וישימו על שכם שניהם כוונא דשם ויפת דאתמר בהון (שם) ויקח שם ויפת את השמלה וגו' וערות אביהם לא ראו ערוה איהי מסטרא דחם ודא איהו יצר הרע דמחמם גופיה לדבר ערוה (נ"א עבירה) וגלי עריין בעלמא דאיהו מסטרא דנחש הקדמוני דאתמר ביה ארור אתה מכל הבהמה (בראשית ג יד) ובגין דהאי איהו מסטרוי אמר (שם כה) ארור כנען וגו'.

תרגום: הרי אלה יוצאים, הנה אחרים דופקים בפתח, והם בעלי הזרועות, ואומרים "אדנ"י שפתי תפתח", מיד נכנסים שומרי השערים ואומרים, רבנו של עולם, הרי בעלי הזרועות דופקים בפתח, קול יוצא ואומר, הרי אותם בעלי הזרועות בקשר של תפלין ובעטוף של מצוה, שנאמר בהם "וישימו על שכם שניהם", כמו ששם ויפת, שנאמר בהם "ויקח שם ויפת את השמלה וגו' וערות אביהם לא ראו". הערוה היא מהצד של חם, וזהו יצר הרע שמחמם את גופו לדבר ערוה (עבירה) ומגלה עריות בעולם, שהוא מצד של נחש הקדמוני שנאמר בו "ארור אתה מכל הבהמה", ומשום שזהו מצדו אמר "ארור כנען וגו'".

בהג"א: על שכם - שהם ב' כתפין, ב' פרקין אחרונין דידין: שניהם - שני הכתפין: ערות אביהם כו' - דהכתפין הן הדעת שיורד ביסוד כידוע (ע"ח שער הזווגים פרק ה), ולכן וישימו כו' ויכסו כו'.

שְׁעָה"כ

בביאור סוד הציצית לעיל, שבתחילה אין המלכות לוקחת רק שני הציציות שמצד פנים, ועתה צריך שיאירו בה כל הד' ציציות²⁴⁰. ובפרט מי שהוא משרש קין והבל²⁴¹, הם צריכים יותר אל הכונה זו, ולשים הציציות על כתפיהם, כיון שקין והבל הם בחי' שני הכתפים כמבואר במקומו. ולכן מי שהוא משרשם, ראוי לו לכיין בזה יותר משאר בני אדם. ובאומרו מארבע כנפות כל הארץ, תכוין כי הם בחי' ד' כנפות הציציות של המלכות, הנקרא ארץ²⁴², לקבצם יחד בהיותם מפוזרים, כדי שיאירו²⁴³ ארבעתם יחד במלכות. ולכן צריך שתעלה שני צדדי המלכות ותשימם על שני כתפיו, ואחר כך תקבץ הארבע ציציות בידך שמאלית, לפי ויט ע"ב} שהמלכות בשמאל אתאחדת^{244,245}, ושרשה משם. ותניח ירך השמאלית בהיותה אוחו ד' הציציות כנגד הלב²⁴⁶, שהוא בשמאל, כי משם מקבלת המלכות תדיר. ותעשה כך עד שתאמר, ודבריו חיים וקיימים ונאמנים כו'²⁴⁷ אחר אמת ויציב כו'²⁴⁸ כמו שיתבאר שם.²⁴⁹

ובנו בחרת מכל עם ולשון כו'²⁵⁰, דע כי ארבעה מצות עשה צריך האדם לקיים בכל יום, שהם ענין זכירה, והם ארבעה זכירות הכתובים בתורה שתלויים בזכירת הלב, ואלו הם: א', היא זכרון מעמד הר סיני וקבלת התורה, וכמו שאמר הכתוב (דברים ד ט) – יום אשר עמדת כו' בחורב כו', וכתוב בתריה²⁵² פן²⁵³ תשכח את הדברים אשר ראו

- מאיר הכוונה -

²⁴⁰ עי' לעיל דרושי ציצית סוף דרוש ד.
²⁴¹ עי' שער הגלגולים (הקדמה לה): ונבאר עתה שרש קין והבל, היכן גאחזים בנשמת אדה"ר. דע, כי קין הוא בחי' זרוע שמאלי שבכל הפרצופים שבכל העולמות, בין בא"א, בין באו"א, בין בזו"ן שבאצילות ושבבי"ע. וכנגדו הוא הבל בחי' זרוע ימני שבכל הפרצופים שבכל העולמות. ודע, כי בשלשה עולמות התחתונים שהם ב"ע, נקראים זרועות. אבל בעולם האצילות, נקראים כנפים. ונמצא כי קין הוא בכנף השמאל דאצילות, והבל בכנף ימין. ובחי' זו של הכנפים ושל הזרועות, יש בהם בחי' אור מקיף ואור פנימי כנזכר. ודע, כי כל הנשמות הבאים מזו הבחי' ה' של קין והבל, שהורישם אדם אביהם, לא זכו ליקח בעה"ז רק עד הכנפים של מלכות דאצילות, הנקראת נפש דאצילות. וכל השרשים של הנשמות שיש בבחי' זו השנית, יכולים להשיג בעה"ז, ליקח עד שם בפעם א'. אבל משם ולמעלה, אי אפשר להם להשיג בפעם א', אלא עד שיבאו בגלגול שני. ויען אשר מי שהוא מזו הבחי' השנית, יכול להשיג בפעם א' אפילו נפש דאצילות, לכן כל הצדיקים האלו, נקראים מלאכים. ובכל מקום שתמצא בחי' שם מלאך, מכונה לאיזה צדיק, אינו אלא משרש הזה הנזכר. ולכן נאמר בפנחס, בענין רחב הזונה, ותקח האשה את שני האנשים, ותצפנו בלשון יחיד, כי לא הוצרכה להטמין אלא את האחד, אבל פינחס לא הוצרך לכך, לפי שנקרא מלאך, והוא נקרא כן, לפי שהוא מן שרש קין זה. ולכן אליהו ז"ל היה מלאך, כי הוא מן השרש הזה של קין וכו'.
²⁴² עי' זהר (ח"א לא ע"ב): "בראשית ברא" רמז לכתר חכמה, אלהים רומז לבינה, "את" רומז לגדולה וגבורה, "השמים" זהו תפארת, "ואת" רומז לנצח הוד יסוד, "הארץ" רומז למלכות.
²⁴³ שיהיו (פע"ח).

²⁴⁴ "בשמאלא אתאחדת" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "מן השמאל תמיד".

²⁴⁵

²⁴⁶

²⁴⁷ "ודבריו חיים וקיימים ונאמנים כו'" נמחק בפע"ח.

²⁴⁸ עד ונחמדים לעד (נוסף בפע"ח).

²⁴⁹ עי' עיונים אות לט עמוד 55.

²⁵⁰ "תכוין למעמד הר סיני שאז בחר בנו מכל עם. ונלע"ד חיים כי לכך צריך לשום הציצית נגד הלצ כי הציצית מזכרת כל המצות לכן ניתנה עתה בלב להזכיר לו אל כל הד' זכירות כמ"ס צע"ה גס נלע"ד לפי שעתה צ"ק יורדין המוחין ויש לה הארה מהם כנודע לכן אנו מקבצין הארת הד' ציצית האלו אשר ילאו מן המוחין הישינים כנודע ויש לה הארה מהם כנודע ועתה צמוחין מחודשים יקבלו הארה הגדולה לכן אנחנו מקבצין אותן נגד הלצ ששם גילוי המוחין כי שם נגמר יסוד בינה כי זהו צחינת הלצ כמבואר אלכינו" נוסף בפע"ח.

²⁵¹ ז"ל הפסוק: רק השמר לך ושמר נפשך מאד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך והודעתם לבניך ולבני בניך. יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחרב באמר ה' אלי

שְׁעָה"כ

עיניך כו', והיא א' מרמ"ח מ"ע להרמב"ן ז"ל. זכירה ב', זכור את אשר עשה לך עמלק, והיא מצוה שנית. זכירה ג', זכור את אשר עשה ה' אלקיך למרים, והיא מ"ע ג'. זכירה ד', זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים, והיא מ"ע ד'.

והנה ד' מצות עשה וארבע זכירות אלו, הם כנגד ד' ימים טובים שיש בשנה. יציאת מצרים כנגד חג המצות, שבו יצאו ישראל ממצרים. מתן תורה כנגד חג השבועות שבו ניתנה התורה. זכירת עמלק כנגד חג הסוכות כמשחז"ל שעמלק היה מזנב והורג כל הנחשלים אחריו, אותם שלא היו ענני כבוד מקבלין, וענני כבוד כנגד הסוכות. וזכירת מרים שדברה על משה דלטוריא, הוא כנגד ראש השנה, שאז כל המקטרגים והדילטורין מתעוררין. וכבר ידעת²⁵⁴ כי מרים היא סוד כל הדינים המרים והקשים, והיא בגימ' מנצפ"ך, שהם בגימ' פ"ר, והנה הם חמש אותיות כפולות²⁵⁵ שהם עשר, ועם פ"ר הרי ר"ן, כמנין מרים.

ואמנם יוה"כ נקרא שבתון ואינו מכלל המועדים, כי אין בין שבת ליוה"כ אלא שזה זדונו בכרת וזה זדונו בסקילה כמ"ש רז"ל (מגילה &). והנוכה ופורים הם מדרבנן, א"כ אינו רק ד' מועדים הנז', והנה ג' הזכירות אנו מזכירים עתה כאן, וזכירת יציאת מצרים נזכיר אותה בסוף פרשת ציצית, בפסוק אני ה' אלקיכם כו'.

וזה סדרן: מתן תורה, צריך לרמוז אותה באומרך "ובנו בחרת מכל עם כו' וקרבתנו מלכנו לשמך הגדול באהבה", כי ע"י התורה קרבנו לשמו הגדול, ובחר בנו מכל עם, וקבלנו אותו עלינו למלך, וזהו וקרבתנו מלכינו²⁵⁶.

זכירת עמלק, נרמוז אותה במלת "לשמך הגדול", כנודע כי בעבור עמלק, אין השם שלם ואין הכסא שלם²⁵⁷, ואנו מתפללין שימחה זכרו של עמלק, ויהיה שמו גדול.

– מאיר הכוונה –

הקהל לי את העם ואשמעם את דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל הימים אשר הם חיים על האדמה ואת בניהם ילמדון.

²⁵² לפניו .

²⁵³ זה לאו ולא עשה.

²⁵⁴ ע"י ספר הליקוטים (פרשת שמות): דע כי המילדות העבריות הם סוד בינה ותבונה. ולפי שפעמים הם כלולים זו בזו, ולכן כתיב חסר, ולפי שהם בחינת אם ובת, כי תבונה היא סוד מלכות דבינה, ולכן יוכבד ומרים הם היו אימא וברתא, וכן יוכבד ג' מ"ב ע"ה, סוד אימא עילאה, ומרים סוד תבונה, ובה דינין תקיפין, וז"ס מ"ש בס"ה מינה דינין מתערין, היינו מבחינת תבונה ולא מן בינה. ולכן היא הו"ה בניקוד אלה"ם, כי היא גופא רחמים, אך תבונה היא דינים, ולכן מרים גופא היא דינים. וע"י שם ליקוטי תורה: [נוסף] וכבר ידעת שבאמא שם ס"ג יש ג' מלואי אהיה המלבישים בתוכן ד' שמות ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן לכן העבר"ת גימ' תרפ"ז כמנין כל השמות. ושם השנית פועה גימ' קס"א שבתבונה כי ס"ג באמא וקס"א במלכות דאמא תבונה כנודע. ושם האחת שפר"ה היינו אמא שופ"ר העליון כנודע וכוונת פרעה לבטל הארת מוחין דז"א לכן אם בן והמיתן אותו אבל הבת דהיינו הנוקבא תחיון כדי שיינקו ממנו השפע ויקח הוא כל השפע.

²⁵⁵

²⁵⁶ "כי ע"י התורה קרבנו לשמו הגדול, ובחר בנו מכל עם, וקבלנו אותו עלינו למלך, וזהו וקרבתנו מלכינו" נמחק צפע"ח, ובמקומו איתא "שהוא קריבת מעמד הר סיני לקבל אותו עלינו למלך ולקבל תורתו וזהו וקרבתנו מלכנו".

מהחזרים כשאומר להודות לך וליחדך ולאהבה את שמך יכוין לקשט זו"ן ולעורר המוחין שלו שנעשה מנה"י דבינה להודות לך מלך הוד וליחדך מלך יסוד שהוא השושבין המייחדם ולאהבה את שמך מלך נלח ענף חסד הנקרא אהבה הרי התעוררת ג' מוחין שלו את שמך רומז לו"ק הנקרא שם אח"כ אומר צא"י הצוחר בעמו ישראל צאהבה ר"ת גי' ל"ב להמשיך לזה היחוד ל"ב נתיבות החכמה עוד נרמז צזה שם כ"ח וד' אותיות הרי ל"ב וזה השם נקרא כ"ח אלדני ונכנס עתה בקישוטין לזו"ן צזה היחוד שמע ישראל (נוסף צפע"ח).

²⁵⁷ "ואין הכסא שלם" נמחק צפע"ח.

שעה"כ

זכירת מרים, נרמוז אותה במלת "להודות לך", פירש כי הלשון והפה והשפתים הם כלי הדיבור, שיצר בנו הוא ית', נודה אותו בהם²⁵⁸, ולא נשתמש בהם בסיפור לשון הרע ח"ו, ונזכור לשון הרע של מרים ולא נעשה כמו שעשתה היא. וזכירת יצ"מ תבאר במקומה בע"ה.²⁵⁹

- מאיר הכוונה -

²⁵⁸ "נודה אותו בהם" נמחק בפע"ח, ובמקומו איתא "להודות לך ולרוממך".

²⁵⁹ עי' עיונים אות מ עמוד 55.

שְׁעָה"כ

26	גופין ורוחין של י' הרוגי מלכות דאתמסרו בידא דמלכות חייבא	א
28	שאול, דרגא תתאה דגיהנם	ב
29	ה' מלך ה' מלך ה' ימלך	ג
30	זוהר פרשה לך לך (דף צ ע"א) בפסוק וה' בהיכל קדשו	ד
31	הוספה של פע"ח	ה
33	עי' זהר ח"ב קמו ע"ב	ו
33	זהר כנגד ח"י ברכאן דח"י עלמין	ז
34	זהר בענין חי חי יודוך	ח
34	תיקו"ז בענין פותח את ידיך, אל תקרא ידיך אלא יודיך	ט
35	זהר בענין מזון כולם ומזון חברים	י
35	זהר בשלח בענין המן	יא
36	דמעות עינים	יב
38	בשער מאמרי רשב"י בזוהר בשלח (דף כז) וז"ל ובההיא שעתא כו'	יג
39	זהר בענין צדק צדק תרדוף	יד
39	אד"ז רצא ע"ב כד אתער צדק בלחודוי	טו
41	זהר ח"א קכב ע"א בענין "בכל"	טז
42	תיקו"ז בענין קו ומדה	יז
42	זו"ח בענין בוצד"ק בנטיעות	יח
43	באר חפרוה שרים ומיעכה באצבע	יט
44	זהר בענין "ואתה"	כ
44	זהר בענין כלם בחכמה עשית	כא
45	הוספה מפע"ח	כב
45	הוספה מפע"ח	כג
46	הוספה מפע"ח	כד
47	הוספה מפע"ח	כה
48	זהר בענין תפילת ישתבח	כו
49		כז
50	זהר בענין תולעת יעקב	כח
50		כט
51	חכמה הוא קדוש	ל
52	הוספות מפע"ח	לא

פְּעֵה"כ

א. עי' זהר ח"ב רנד ע"ב: תא חזי בגין דרבי עקיבא²⁶⁰ סליק לעילא כדקא יאות עאל בשלם ונפק בשלם²⁶¹ אודו שאיל שאלתא ולא אתפרש דכתיב (תהלים יז יד) ממתיים ידך יהו"ה

- מאיר הכוונה -

²⁶⁰ אמנם ר' עקיבא הנה ע"י גדולת תורתו וקדושתו, שהיה כל ימיו עובד מאהבה, וכמ"ש (ברכות סא ע"ב) כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה בכל נפשך כו', וכן בזה"ק בהיכלות פקודי (רנד ע"א), הנה נתעלה ע"י מעשיו עד מוח הדעת עצמו ובהחסדים שבדעת, [ע' שער המוחין (סוף פרק ט) ובמפרשים שם מה שהעירו בזה, וע' פע"ח (שער ספירת העומר פ"ז) וכן בשער הכוונות (שם דף פו ע"ד ופז ע"א), וע' שם ושם שאמר כי ע"י המעשים טובים נתגדלו ועלו למעלה למעלה (דע"ה ח"ב קז ע"א ועיי"ש עד ע"ב).

²⁶¹ דסליק לימינא כנ"ל. ושם הוא הברית שלום. ושם ב' שלומות, ברית שלום דנוק', וברית שלום דכורא, שהוא שומר הברית, נטיר כל גנזין דמארי' (לעיל רנג.). ור"ע ע"ה אתער תיאובתא דרחימו דעילא ותתא כחדא כנ"ל, וזהו עאל בשלם ונפיק בשלם. וז"ש (חגיגה יד ע"ב) א"ל ר"ע כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים משום שנאמר דובר שקרים כו'. כי שם שני מיני מים, מ"ד ומ"ג, ושם אתחברו כחדא, והם נקראין אבני שיש דאתגלידו, ושם הם בייחוד, ולכן לא תאמרו ב"פ מים, ששם הם בייחוד, ובדיבור בלבד תעשו קיצוץ ותטרדו, שנאמר דובר שקרים, ושקר הוא סוד הפירוד. וז"ש בפ' בראשית שם אר"א אבא יומא חד הוינא בבי מדרשא ושאלו חברייא מאי ניהו דאמר ר"ע לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים שמא תסתכנון גרמיכו דכתיב דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. אדהכי הא סבא דסבין [ר"ל אדה"ר] קא נחית א"ל רבנן במאי קא משתדלין. א"ל ודאי בהא דאר"ע לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש כו'. אמר לון ודאי רזא עלאה אית הכא כו'. אבני שיש טהור אינון דמנהון מיין דכיין נפקין, ואינון רמיזין באת אלף רישא וסופא [ר"ל ב' יודין של אלף] וא"ו דאיהו נטוי בינייהו איהו עץ חיים מאן דאכל מניה וחי לעולם. ואלין ב' יודין אינון רמיזין בוייצר, ואינון תרין יצירות, יצירה דעלאין ויצירה דתתאין. ואינון חכמה בראש וחכמה בסוף, תעלומות חכמה ודאי אינון תעלומות מחכמה עלאה דתחות כתר עלאה. ואינון לקבל ב' עיינין דבהון תרין דמעין נחתי לימא רבא. ואמאי נחתו, בגין דאורייתא מתרין לוחין אלין הוה משה נחית לישראל, ולא זכו בהון ואתברו ונפלו. ודא גרם אבודא דבית ראשון ושני. ואמאי נפלו, בגין דפרח וא"ו מנייהו, דאיהו וא"ו דוייצר, ויהיב לון אחרנין מסט' דעץ הדעת טו"ר, דמתמן אתייהבת אורייתא באסור והיתר, מימינא חיי ומשמאלא מותא. ובג"ד אמר ר"ע לתלמידיו כשתגיעו לאבני שיש טהור אל תאמרו מים מים לא תהוון שקילין אבני שיש טהור דאינון ב' יודין דוייצר, חכמה עלאה וחכמה תתאה, לאבנין אחרנין דאינון חיי ומותא, דמתמן לב חכם לימינו ולב כסיל לשמאלו. ולא עוד אלא תסתכנון גרמיכו, בגין דאלין דעה"ד טו"ר אינון בפרודא, ואבני שיש טהור אינון בייחודא בלא פרודא כלל. ואי תמרון דהא אסתלק עץ החיים מנייהו ונפלו ואית פרודא בינייהו, דובר שקרים לא יכון לנגד עיני, דהא לית תמן פרודא לעילא כו'. וכן אמר בתיקונים תס"ו דף ק"א ע"א (לפנינו בתיקון מ' דף צא.) ע"ש. והענין כי ב' יודיין ב' חכמות הן, חכמה דז"א וחכמה דנוקב', שהן ב' יודיין, יו"ד דהוי', ויו"ד דאדנ"י, שבה ממטה למעלה כידוע. והן ב' יודיין דשילוב יאהדונה"י, וזהו חכמה בראש וחכמה בסוף, וא"ו באמצע וא"ו אותיות שבינתיים. והן כלולין באות אלף, י' בתחלה וי' בסוף, וא"ו באמצע. והן מ"ד, שהן מחכמה דז"א, ומ"ג שהם מחכמה דנוק'. וכן הם ב' יודיין בינה ומלכות, וא"ו ז"א באמצע, והכל שם הויה. וכ"ז הוא בחסד שבו האלף הזה, כמ"ש בה"ת ה ע"ב בט' מראות, בחסד, ואיהו לעילא כגוונא דא, ותחת רגליו כו' כגוונא דא #, וכולא א כו', והכי סליק אלף יה"ה יו"י. והתחברות' בחסד, שהוא אלף כידוע, אור הגנוז, שם ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא כידוע. ואמר ואלין ב' יודיין אינון רמיזין בוייצר. שהן ב' יודיין דוייצר, שהן ב' יצירות שבעה"ד טו"ר, הן ב' יצרים, יצ"ט ויצה"ר, לב חכם לימינו כו', שהן דר"ג, אור וחשך, אור דכורא וחשך נוק', כמש"ל דף כ"ג. וכאן הן ב' יצירות שניהם טוב, דר"ג. וז"ש יצירה דעלאין ויצירה דתתאין. שהוא ע"ס דאצילות, וע"ס דבריאה. ואמר תעלומות חכמה. לראיה ששני חכמות הן, ושניהן נעלמין, כמ"ש בתיקונין תיקון י"ח ות"ט דף ל"ז נקודה טמירא גניזא דאתמר בה ונעלמה מעיני כל חי וכו' והאי בת נקודה סתימא כו'. ואמר ואינון לקבל ב' עיינין. שהן נו"ה דחכמה, ושם ייחוד זר"ג, כמ"ש בת"ז דף י"ד ע"ב והיו הכרובים פרשי כנפים למעלה, אינון תרין כרובי עינא. פרשי כנפים אלן עפעפי עינא. אינון עיינין בזמנא דאסתכלן בארץ מישור, אתמר בהון ופניהם איש אל אחיו. ובזמנא דלאו מסתכלין בארץ מישור, הא נחש עקלתון תמן, עליה אתמר כי המות יפריד כו'. והוא בארץ מישור עץ החיים בייחודא, ולא בארץ מישור מסט' דעה"ד טו"ר, ששם הפירוד, והמות מפריד שם. וז"ש דובר שקרים לא יכון לנגד עיני. שעיינין, לוחות הראשונות הן בייחודא, עץ החיים, והוא דובר שקרים ומפריד, לכן לא יכון לנגד עיני בעץ החיים, ונפרד משם. ואמר דבהון תרין דמעין כו'. הוא סוד כעדר הקצובות שעלו מן הרחצה, הן תאומים, כמ"ש שכלם מתאימות. והן ב' לוחות האחרונות מע"ה, אבל מעה"ח הן עינא אחת, חוורא בגו חוורא. ואמר ואמאי נפלו בגין דפרח וא"ו מינייהו כו'. הוא הכתב שע"ג הלוחות, כמש"ל (כ"ו) ע"א וייצר כו' בתרין לוחין יקירין, יו"ד יו"ד דאיהו וא"ו חרות עליהו. וב' יודיין הוא שכינתא עלאה ושכינתא תתאה, שהן חכמה

פעה"כ

ממתים מחלד חלקם בחיים²⁶² (ס"א תוהא) על דא²⁶³ [תוהא] (מה) אלין דאתקטלו בקטולי
עלמא²⁶⁴ זכאין צדיקיא(א)²⁶⁵ דלא חאבו חובה בגין דיתענשו²⁶⁶:

תא חזי ממתים ידך יהו"ה ממתיים מחלד חלקם בחיים הכא איהו תרי סטרי ידך יהו"ה
וחלד ידך יהו"ה דא קודשא בריך הוא²⁶⁷ ודנשמתא (ונשמתא) אתכניש לגביה ממתים מחלד דא
סטרא אחרא דגופא²⁶⁸ איהו שלטא עלוי דכתיב (ישעיה לח יא) (ו)לא אביט אדם עוד עם יושבי
חדל:

תא חזי נשמתא דאלין לאשלמותא דרוחא קדישא [דלהון] [דליהון] עשרה רוחין מתתא
כדקא יאות וגופא דלהון יתמסר [למלכות הרשעה] ולמלכו חייבא²⁶⁹ (למלכו אחרא) כל חד נטיל
חולקיה (ומהכא רזא) וברזא דקרביני²⁷⁰:

– מאיר הכוונה –

בראש וחכמה בסוף כנ"ל. וא"ו עד"א באמצע, ייחודא דתרווייהו. וכמ"ש שם וא"ו יחודא דתרווייהו
כו' דאיהו ישראל עד"א כליל שכינתא עלאה ותתאה כו'. וז"ש ודא גרים אבודא דבית ראשון ושני.
שהן נגד שכינה עלאה ושכינה תתאה כידוע, והכל ע"ש שלא זכו לע"ה, אלא לעה"ד, כמ"ש"ל (כ"ו)
ע"א ומעה"ד טו"ר לא תאכל ממנו דאינון ע"ר, וגלי לון קוב"ה דביום אכלו ממנו. שהוא עשיית
העגל, דוגמת חטא אדה"ר בעה"ד. גרמו דאבדו ב' אבודין דאינון בית ראשון ובית שני דא איהו כי
ביום אכלך ממנו מות תמות, ב"פ, ואינון גרימו דצדיק יחרב ויבש, בבית ראשון דאיהו שכינתא
עלאה, ובבית שני דאיהו שכינתא תתאה כו'. והן ב' לוחין, מים עליונים ומים תחתונים וביניהם
כמלא נימא, וא"ו דאלף שבינתים. והם אבני שיש טהור דאתגלדו, כמ"ש בפ' יתרו דף ס"ד ע"ב
תאנא מההוא טלא עלאה דנגיד מע"ק וכי נגיד מע"ק ואחמשך לחקל תפוחין קדישין נטל קוב"ה
תרין כפורי מינייהו ואתגלדו ואתעבידו תרין אבנין יקירין נשב בהו ואתפשטו לתרין לוחין כו'. והן
המים. ואמר טהור. כנ"ל, מיין דכיין שבימינא הן שם טהור, כמ"ש בתיקונים תמ"ז דף פ"ז ע"ב
טהרה מסט' דכהנא כו' ע"ש. וכ"ז הזהיר אותם שיעלו לעץ החיים ולא יסתכנו. והם נחתו לעה"ד
טו"ר, וכלם נענשו שם. ועל היותר אחר, שירד בגיחון, ששם הנחש הולך על גחון, ושם נתפתה
אדה"ר ג"כ, שלכן ישב בגיחון ק"ל שנה, ואלמלא לא הציצו היו מתקנים חטא אדה"ר מכל וכל.
ואחר יותר מכלם, ששם משה קבור, התנין הגדול. ושם סוד התנין הגדול. ושם סליקו דשלמה,
כמ"ש פ' בא דף ל"ה ע"א כד האי התנין הגדול חמי דצמח בגנתא זרועא דאור דא, כדין אתער
לס"א לההוא נהר דאקרי גיחון כו'. ומגו ההוא רבו דזרועא דא אסתלק לרבו שלמה מלכא כד
אסתלק למלכו, דכתיב והורדתם אותו אל גיחון וכתיב ומשח אותו שם שם ולא באתר אחרא כו',
ומימי אחרינן אסתלק למלכו אחרא, ודא איהו מלכא דאיהו תקיפא. ר"ל החי' הרביעית. והאי
התנין הגדול אתער ליה כו' בההוא נהר כו' (יהל אור).

²⁶² ר"ל כמ"ש (ברכות סא ע"ב) אמרו מ"ה לפני הקב"ה זו תורה וזו שכרה ממתים ידך ה' כו'.
א"ל חלקם בחיים. ולא נתפרש השאלה, מה היתה התשובה על שאלתם. ומפ' והולך כאן (יהל
אור).

²⁶³ מה דא (דפ"ק).

²⁶⁴ ר"ל עשרה הרוגי מלכות (יהל אור).

²⁶⁵ צדיקיא זכאין (דפ"ו).

²⁶⁶ שמיתתם היה בסוד הקרבן, כמ"ש למטה. וזהו דוקא שמת בלא חטא, דאל"ה לא סליק בסוד
הקרבן, כל מום בו, כידוע בסוד מסירת נפש בק"ש (רע"מ צו לג.) (יהל אור).

²⁶⁷ שהוא יד ה', שכינה, ששם אתכניש נשמתא, ויאסוף רגליו אל המטה, יד ה' (יהל אור).

²⁶⁸ בסוד קץ כל בשר, הכסיל חובק את ידיו ואוכל את בשרו. ואמר לקמן (רסט). דקץ כל בשר
אתהני מקרבנין, מבשרא דקרבינין. וס"א נקרא חלד כמ"ש"ו. והוא בסוד האזינו כל יושבי חלד,
וכמ"ש (חולין כזז). כל מה שביבשה יש בים חוץ מחולדה. והוא סוד ונחש עפר לחמו. והוא סוד
החלודה שמכלה את הכל ומרקב הכל. והוא ג"כ קץ כל בשר. ומכלה הגוף ומרקב אותו. וז"ס ורקב
עצמות קנאה, שהוא הנחש דקני לאדה"ר כידוע (יהל אור).

²⁶⁹ עתה צריך שיתבררו מיין נוקבין של אימא שכבר היו מבוררי' ועתה נפלו בקליפות ונתערבו
שם וגם צריך לברר מיין נוקבין של נוקבא דז"א אשר עדין לא נתבררו ותמיד היו נתונים בעמקי
הקליפות. והנה הנשמות של אלו העשרה הם מעלים תמיד מאז ועד ביאת המשיח כנז' בחינת מיין
נוקבין של אימא אשר נפלו למטה בקליפות. וזמ"ש תא חזי נשמתא דאילין רוצה לומר בחינת
הנשמות של אלו העשרה הרוגי מלוכה הוא לאשלמותא דרוחא קדישא כלומר להשלים החסרון
של רוחא קדישא עלאה סטרא דקדושה שהרי אותם המיין נוקבין שלהם הנתונים בעמקי הקצי'
וכדי להעלותם משם בעי דלהון עשרה רוחין מתתא כדקא יאות רוצה נומר שאלו העשרה דורות
ונשמות של אלו הצדיקים הרוגי מלוכה שיהיו מתתא רוצה לומר שיעלו את המיין נוקבין מתתא
לעילא כדקא יאות וזה מדבר בבחינת מיין נוקבין של אימא וכנגד העלת מיין נוקבין של המלכות
אמר וגופא דלהון יתמסר למלכו' אחרא פירוש כי על ידי הצער שסבלו גופם ממש במה שנהרגו יש
יכולת בגופם לעלות את המיין נוקבין של המלכות הנתונים ומוטבעים תוך הקלי' הנקראים מלכו
אחרא שכנגד המלכות דקדושה וכיון שאותם הגופים שלהם נמסרו ביד מלכות הרשעה של

פְּעֵה"כ

תרגום: בא וראה משום שרבי עקיבא עלה למעלה כראוי נכנס בשלום ויצא בשלום דוד שאל שאלה ולא התפרש שכתוב ממתים ידך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים (תוהה) על מה זה אלה שנהרגו בהרוגי העולם צדיקים זכאים שלא חטאו חטא כדי שיענשו.

בא וראה ממתים ידך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים כאן הוא שני צדדים ידך ה' וחלד ידך ה' זה הקדוש ברוך הוא שהנשמה מתכנסת אליו ממתים מחלד זה הצד האחר שהגוף הוא שולט עליו שכתוב (ישעיה לח) לא אביט אדם עוד עם יושבי חדל.

בא וראה הנשמות של אלו להשלמת רוח הקודש שלהם עשר רוחות מלמטה כראוי וגופם נמסר למלכות הרשעה כל אחד נוטל חלקו בסוד הקרבנות.

ב. עי' זהר ח"ב רסב ע"ב: דכמה סטריין ודרגיין אית ליצר הרע נחש עקלתון שטן מלאך המות יצר הרע והא אוקמוה (בגיין) דאף על גב דבשמהן אלין אקרי שבע שמהן אינון ליה²⁷¹ ושטן טמא (רע טמא שטן) שונא אבן מכשול ערל ורעו צפוני אלין אינון שבע שמהן²⁷² לקבל שבע דרגין דהיכלין²⁷³ ודיליה דכלהו מסטרא מסאבא כדקאמרן לקבל אלין שבעה שמהן אינון דאקרי בהו גיהנם אתר דאתדנו ביה חייביא דעלמא ואלין אינון בור²⁷⁴ שחת²⁷⁵ דומה²⁷⁶ טיט היין²⁷⁷ שאול²⁷⁸ צלמות²⁷⁹ ארץ תחתית²⁸⁰ כל אלין שבעה מדורין דגיהנם לקבל אלין שבע שמהן דאית ליה ליצר הרע:

– מאיר הכוונה –

הקליפות היה יכולת בהם ללקט משם הנשמות הנק' מיין נוקבין הנתונים שם ולהעלותם אל המל' של הקדושה. וכמו שביארנו בפסוק עת אשר שלט האדם באדם לרע לו וכו' אל תתמה לומר איך אפשר כי גופתם יש בהם כח להעלות מיין נוקבין כי על ידי מעשיהם הגדולים ובפרט כאשר נהרגו אח"כ על קדוש השם אין ספק כי נזדככו גופם בתכלית הזיכוך ונעשה רוחני ממש כנודע כי לסיבה זו לא נזכרה מיתה בצדיקים ועוד ראייה גמורה ממש ע"ה שעלה גופו למרום. ואלוהו ז"ל שעלה גופו בסערה השמימה וחנך ז"ל וכן אותם העשרה שנכנסו חיים בגוף ונפש בג"ע הארץ כר' יהושע בן לוי וחביריו ומה גם אלו שנהרגו באותה ההריגה המשונה נוסף על גודל חסידותם ושרש נפשם היותם סוד השבטים בעצמן כי בלי ספק שנתעלו גופם יותר מנשמו' שאר בני אדם (שער מאמרי רשב"י). ע' בזה בס' יהל אור להגר"א בפ' פקודי ד' ל' ול"א שם ובשער מאמרי רשב"י בפ' פקודי בד' כ"ד ע"ג ובד' ס"ב ע"ג וס"ג ע"ב ובספר הגלגולים החדש פ' ט"ל ומ"ב ומ"ג וכו', לכך נקראו הרוגי מלוכה, כי הם ממש אלו הז' מלכים, ר"ל כי אלו הז' מלכים ממש הם אשר הרגו אותם (ביאורים ח"ב קב ע"א). ועי' ע"ח מ"ד ומ"ן א.

²⁷⁰ זה תבין במה שביארנו בכונת התפילות בפרשת קרבן התמיד איך ע"י הקרבן ההוא היו מתקרבים העולמות ועולים ממטה למעל' ועולם העשיה נקשר בעולם היצירה ויצירה בבריאה כו' עד רזא דא"ס כנז' בסוף פרשה זו דרס"ח ע"ב. וכן הדבר הזה כי מעלים את המיין נוקבין מלמטה למעלה עד שגורמין התקשרות וזווג עליון כנז' (שער מאמרי רשב"י). עי' אריכות בע"ח שער מ"ד ומ"ן פרק א'. ר"ל כמו הקרבן, שהבשר עולה לקץ כל בשר, ורוחא ורעותא עולה ומשלים את הקדושה. כן ג"כ עשרה הרוגי מלכות. והן עשרה לקבל עשרה כתרין קדישין ועשרה כתרין דמסאבותא, זה לעמת זה. כן היו י' גופין וי' נשמתין, כל א' השלים דרגא אחת (יהל אור).

²⁷¹ פי' מלבד שנק' נחש עקלתון מלאך המות. עוד יש לו ז' שמות אלו רע טמא וכו' ונכתב על

הגליון: שטן א'. טמא ב' שונא ג', אבן מכשול ד', ערל ה', רע ו', צפוני ז' (רח"ו במ"מ). ועשה הסדר הזה ממ"ש לקמן בהיכלא תניינא האי איקרי שחת לקבל שמא דאיקרי טמא בגין דהיכלא קדמאה איקרי בור לקביל שמא דאיקרי שטן. ש"מ שטן הוא בהיכל ראשון, וטמא בהיכל ב', וכן תמצא

בכולם שהזכיר בהם שם יצ"הר כמו שסידר הרב בהג"ה (מ"מ). עי' לעיל רמט ע"ב ויהל אור שם. ועי' ז"ח עט ע"א:

²⁷² פירוש ז' שמות אלו הם נגד ז' היכלות דס"א דבסמוך. והם נגד אינון דאיקרי בהו גיהנם, כי ז' היכלות אלו הם ז' מדורי גיהנם אלא שפירש הענין היטב (מ"מ).

²⁷³ נגד מל' דל"ל מגרמה כלום, וכן הוא הבור רק כו', אבל נתמלא ממה שלמעלה נחשים כו' (יהל אור ח"ב לז ע"ג).

²⁷⁴ נגד משחית זרעו (יהל אור שם). נגד נו"ה, ושם מקטרגין לת"ח רביין, והרצים, והכל נגד הקדושה (יהל אור שם). ועי' ח"ג ריט ע"ב אמר לון, רבנן דכל דרא, הויתו בזמניכון, כל שכן בוצינא קדישא, דנהיר חכמתיה בכל דרין דהוו אבתריה, אל תתנו דמי לקודשא בריך הוא באורייתא (יהל אור שם).

²⁷⁵ חובה, נגד הזכות (יהל אור שם). שם נכתבים כל העבירות, ושם נשקעים, דוגמת הבטן דקדושה, שררך כו' כמש"ל (יהל אור שם).

²⁷⁶ נגד אהבה, ששם הברית, כמ"ש בהיכל אהבה שומר הברית והחסד, ומשם אתגלי כו', ועמש"ש (פקודי כד ע"ג) [ר"ל כל החסדים שמקבלת מן דכורא, מנהר דנגיד ונפיק אתגניז כאן. והוא נטיר, שלא יצאו לחיצונים. וזהו שומר הברית, שהטפה הוא סוד החסדים, וזהו שמירת הברית,

שְׁעָה"כ

תרגום: שכמה צדדים ודרגות יש ליצר הרע נחש עקלתון שטן מלאך המות יצר הרע והרי פרשוה שאף על גב שנקרא בשמות הללו יש לו שבעה שמות שטן טמא שונא אבן מכשול ערל רע צפוני אלו הם שבעה שמות כנגד שבע דרגות של ההיכלות שלו שכלם מצד הטמאה כפי שאמרנו כנגד שבעה השמות הללו אותם שנקרא בהם גיהנם המקום שבו נדונים הרשעים של העולם ואלו הם בור שחת דומה טיט היון שאול צלמות ארץ תחתית כל אלו שבעת מדורי הגיהנם כנגד שבעת השמות הללו שיש ליצר הרע. ועי' עוד ח"א סב ע"ב, וכן ח"ג קעח ע"א.

ג. עי' זהר ח"א לד ע"א: תא חזי ככבים ומזלות²⁸¹ בברית קיימין²⁸² דאיהו (שמשא דקאמרן ודא) רקיע השמים דרשימין ביה וגליפין ביה ככבים ומזלות (ולתתא כלא ביה) וביה תליין לאנהרא רבי ייסא סבא הוה אמר הכי יהי מארת²⁸³ דתלייא ברקיע השמים ודא סיהרא דתלייא ביה כיון דכתיב (בראשית א טו) והיו למאורות הא שמשא וכאן חסרו ולמועדים דהא זמנייא וחגיין²⁸⁴ ירחין ושבתיה בהו תליא והווי וכלא בעבידתא²⁸⁵ קדמאה עלאה דשמיא קדישא²⁸⁶ אתאחיד ביה ואיהו הוא כלא שבעה ככבי אינון לקבל שבעה רקיעין וכלהו²⁸⁷ מדברי עלמא ועלמא עלאה עלייהו ותרין עלמין נינהו²⁸⁸ עלמא עלאה ועלמא תתאה תתאה כגוונא דלעילא דכתיב (ד"ה א טז לו) מן העולם ועד העולם מלך עלאה ומלך תתאה²⁸⁹ (תנינן) כתיב²⁹⁰ יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך לעולם ועד יהו"ה מלך לעילא²⁹¹ יהו"ה מלך באמצעיתא²⁹² יהו"ה ימלוך לתתא²⁹³ רבי אחא אמר יהו"ה [דא חכמה עלאה] מלך דא עלמא עלאה דאיהו עלמא דאתי יהו"ה מלך דא תפארת ישראל יהו"ה ימלוך דא ארון הברית²⁹⁴ ונ"א רבי אחא אמר יהו"ה מלך דא חכמה עלאה יהו"ה מלך דא עלמא עלאה דאיהו עלמא דאתי יהו"ה ימלוך דא תפארת ישראל אתא זמנא אחרא דוד ואהדר לון מתתא לעילא ואמר (תהלים י ז) יהו"ה מלך עולם ועד יהו"ה מלך לתתא עולם באמצעיתא ועד לעילא דתמן ויעודא²⁹⁵ וקיומא ואשלימותא דכלא מלך לעילא ימלוך לתתא.

– מאיר הכוונה –

שלא יצאו החסדים לחוץ, חסד דמתגלי בפום אמה, כמ"ש בא"ר {קמא}. ולכן ניתן המילה לאברהם. וכל שמירת הברית הוא בסוד זה, וכמ"ש שומר הברית והחסד, והיא היכל איבה נגד אהבה (יהל אור שם). היא עמוקה, ושם ירד קרח, ששם כל המחלוקות, נגד האהבה (יהל אור שם).²⁷⁹ כללא דכל היכלין, צלמות כמ"ש (רסו ע"ב), וכללא דכל יצה"ר, נגד ת"ת שכולל כל היכלין (יהל אור שם). נגד חיים דיעקב, ששם כל החיים, יעקב לא מת (תענית ה ע"ב) (יהל אור).

²⁸⁰ נגד עלאה דכולא (יהל אור).

²⁸¹ קסב ע"ב ופ' פקודי רלב ע"א ורעז ע"א ובהקדמה ע"א ע"ב ובשמות ד' ע"א (ד"א).

²⁸² ומזלות בברית קיימין כתב הרב ז"ל כי החסדים נקראים כוכבים והגבורות נק' מזלות והם יורדים ליסוד ז"א (מ"מ).

²⁸³ מלכות (מ"מ).

²⁸⁴ פ' המועדים: פסח ושבועות וסוכות, שנקראים חג. וגם ר"ה ויוה"כ שנק' זמנים תלויים בז'רין (מ"מ).

²⁸⁵ וגם ז'רין עצמם תלויים בבינה (מ"מ).

²⁸⁶ עלמא עלאה בינה, עלמא תתאה מלכות (מ"מ).

²⁸⁷ וכלם הם מנהיגי העולם שמתנהג על ידם (ד"א).

²⁸⁸ הרי הם בינה ומלכות, ועי' לקמן ויחי רמח ע"ב. ורק מהז"ת שלהם ולמטה נקראים הם "עולם" (ביאורים ח"א נט ע"ג).

²⁸⁹ עי' ע"ח שער הצלם פרק א' שכל עולם הוא בחי' נוק'. והנה ד"ז שבינה ומלכות מכונים "עולם" הוא רק קאי על הז"ת שלהם, שכן הג"ר הם מוחין, והם מבפנים והם נסתרות, ועיקר הכינוי "עולם" קאי על כללות הנושא את כל המציאויות כולם, הנכללים בד' יסודות (ביאורים ח"א נט ע"ג עי"ש).

²⁹⁰ בפסוקי דזמרה בפיוט 'יהי כבוד'. ועי' ע"ח שער כה דרוש ע"א קשר שלו למנצפ"ך.

²⁹¹ א"א (מ"מ).

²⁹² אר"א (מ"מ).

²⁹³ ז'רין (מ"מ). עי' בבהגר"א על ספד"צ ד ע"ב בהגה"ה וז"ל, הן ג' הויר"ת שבמ"ס, ע"כ, ועי' בבהגר"א על ס"י ג ע"ד דהיינו שם י"ב.

²⁹⁴ "עלמא עלאה" כולל ג"ר, ת"ת כולל חג"ת, ו"ארון הברית" כולל נה"י. ועי' בבהגר"א על ס"י פ"א מ"א אופן ג' (דע"ה ח"ב קמ ע"ב).

²⁹⁵ ר"ל מקום בית ועד וכניסת כל האורות (שעה"כ כה ע"ג), ועי"ש שמשמע שזה מלכות דלאה, פירוש הוא יסוד דאימא ששם מתקבצים כל ההארות (מ"מ).

שְׁעָה"כ

תרגום: בא וראה, כוכבים ומזלות עומדים בכרית שהוא (שמש שאמרנו וזה) רקיע השמים, שרשומים וחקוקים בו כוכבים ומזלות, ובו תלויים להאיר. רבי ייסא הזקן היה אומר כך, יהי מארת, שתלויים, ברקיע השמים, וזו הלכנה שתלויה בו. כיון שכתוב "והיה למאורות", הרי השמש. "ולמועדים", שהרי זמנים וחגים חדשים ושבחות תלויים בהם והווים. והכל במעשה ראשון עליון ששמו הקדוש נאחו בו, והוא הוא הכל. שבעה כוכבים הם כנגד שבעה רקיעים, וכולם מנהיגי העולם, והעולם עליון עליהם. ושני עולמות הם, עולם עליון ועולם תחתון, תחתון כמו הצורה שלמעלה, שכתוב "מן העולם ועד העולם", מלך עליון ומלך תחתון. (שנינו) כתוב "ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד". "ה' מלך" למעלה, "ה' מלך" באמצע, "ה' ימלוך" למטה. רבי אחא אמר, "ה' (זו החכמה העליונה) מלך" זה עולם העליון שהוא העולם הבא, "ה' מלך" זו תפארת ישראל, "ה' ימלוך" זה ארון הברית. (ר' אחא אמר, "ה' מלך" זו חכמה עליונה, "ה' מלך" זה עולם העליון שהוא עולם הבא, "ה' ימלוך" זו תפארת ישראל). בא זמן אחר, ורוד החזיר אותם מלמטה למעלה, ואמר, "ה' מלך עולם ועד", "ה' מלך" למטה, "עולם" באמצע, "ועד" למעלה, ששם התועדות וקיום ושלמות הכל. "מלך" למעלה, "ימלוך" למטה.

ע"י ח"ג ריז ע"א: דאינון מיכאל אריה ארבע אנפין דיליה (יְהוָה) יהו"ה ארבעה אנפין²⁹⁶ דשור ואיהו גבריאל ואינון (יְהוָה) יוד ד' אנפין דנשר ואיהו נוריאל ואינון (יְהוָה) יהו"ה ואינון ממנן תחות חס"ד פח"ד אמ"ת דרגין דלת אבהן ואוקמוה רבנן האבות הן הן המרכבה וסלקין (ס"א נקודין) נהורין²⁹⁷ לחשבון²⁹⁸ יב"ק ואינון מלך מלך ימלוך יהו"ה אהי"ה אדנ"י סך הכל יב"ק:

תרגום: שהם מיכאל אריה ארבע פנים שלו יהו"ה, ארבע פני שור והוא גבריאל והם יהו"ה, ארבע פני נשר והוא נוריאל והם יהו"ה, והם ממונים תחת חס"ד פח"ד אמ"ת, דרגות שלשת האבות, ופרשוה רבותינו האבות הן הן המרכבה, ועולים (נקודים) האורות לחשבון יב"ק, והם מלך מלך ימלוך, יהו"ה אהי"ה אדנ"י, סך הכל יב"ק.

ד. אסתכל למעבד עלמא תתאה²⁹⁹ עבד היכלא אוחרא³⁰⁰ ועאל ביה ומניה אסתכל ורשים קמיה כל עלמין לתתא³⁰¹ וברא לון הה"ד (חבוק ב כ) ויהו"ה בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ ה"ס מפניו ה"ס רשים קמיה כל נקודין דכל עלמא דאינון שתין וחמש³⁰² כחושבן ה"ס שתין אינון³⁰³ וחמש אינון וכלהו רשים קמיה כד ברא עלמא

- מאיר הכוונה -

²⁹⁶ בניקוד מְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ (ועי' ליקוט על ניקוד זה שנדפס בת"ז דף י"ח) (יהל אור). הויה אלהים הוא גימ' כמספר הנקודות דג' הויות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ, כמ"ש ברע"מ (פינחס ריז ע"א) (דע"ה ח"ב מח ע"ב), סוד שם של י"ב, שהוא ג' הויות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ, הויה והו"ה ויהי"ה, שהם י"ב אותיות דג' הויות וכמ"ש כ"ז בספר יצירה להגרא (פרק א משנה א אופן ג דף ג ע"ד²⁹⁶) ובכ"מ. וכן מְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ הוא גימטריא ר"פ, כמנין מנצפ"ך. וכן הנקודות דמְלֶךְ מְלֶךְ מְלֶךְ הוא גימטריא קי"ב²⁹⁶, שהוא סוד יב"ק, יחוד ברכה קדושה, שהם בדעת, כי הדעת שהוא הקו האמצעי שם הוא היחוד, והוא כולל ה'ב' קוין דימין ושמאל שהם ברכה וקדושה, וכמ"ש בפ' משפטים (דף קטז סע"א²⁹⁶) ופ' עקב (דף רעב ע"ב²⁹⁶) ובכ"מ בזוהר ותיקונים, וע' רע"מ פנחס (דף ריז רע"א²⁹⁶). וכן הוא גימטריא הו"ה אלהים, שהוא כללות החו"ג, שהם בדעת וכו' אמנם בתפילת ר' נחוניא בן הקנה, מבואר כי השם י"ב שביסוד הנה הם ה"ב צרופי הו"ה, והם יוצאים ג"כ מהג' שמות הו"ה מלך הו"ה מלך הו"ה ימלוך, ג' צירופים מהג' יודי"ן, וג' מהג' ההי"ן, וג' מהג' ווי"ן, וג' מהג' ההי"ן האחרונים, ומקורי דלהון הוא הג' יודי"ן דשם ס"ג, וכמ"ש בהקדמת תיקונים (דף יא ע"א) וע"ש בהגרא (ביאורים ח"א נה ע"ג).

²⁹⁷ ר"ל נקודין כמ"ש בת"ז {ת"ה כא.} (יהל אור).

²⁹⁸ שוא דימלוך לא חשיב שהוא נח. וכו' קאי על מ"ש בזוהר ר"ח פתח כו' ויין ישמח כו'. וג' חיוון הן בג' גלגולים, וזהו להצהיל פנים, י"ב פנים הנ"ל. מה שחרב י' מן יב"ק, עכשיו החזיר כנ"ל (יהל אור).

²⁹⁹ נוקבא תתאה הוא נוקבא דז"א (שער מאמרי רשב"י).

³⁰⁰ הוא בינה שבז"א כי כשם שחכמה עלאה ההיכל שלה בינה עלאה כן הז"א החכמה שבו עשה לה היכל והיא בינה שבז"א (שער מאמרי רשב"י).

³⁰¹ שש קצוות שבבריאה יצירה עשיה עד סוף המדרגות (שער מאמרי רשב"י).

³⁰² שש קצוות בהיותה בבינה הם בסוד שתין, כל אחד כלולה מעשר, וכו' וברדתם למטה שש קצוות אלו הם שש בסוד ששים ושש וכו' ואינו עובר האור להם אלא דרך אור קדמא ונמצא שהם ששה עמו והם החמשה לבד כי הוא עובר בכולם בבינה שהרי היא מתלבשת בו וכו' כל אלו

שְׁעָה"כ

בגין כך יקרא דקודשא בריך הוא לאו איהו אלא לאינון דידעין ארחוי ומהכין בה באורח קשוט כדקא יאות.

תרגום: הסתכל לעשות העולם התחתון, עשה היכל אחר ונכנס בו, וממנו הסתכל ורשם לפניו את כל העולמות למטה וברא אותם. זהו שכתוב "וה' בהיכל קדשו הס מפניו כל הארץ". "הס מפניו", ה"ס רשום לפניו כל הנקודות של כל העולם, שהם ששים וחמש כחשבון ה"ס, ששים הן וחמש הן. וכולם רשומים לפניו כשברא את העולם, לכן כבודו של הקדוש ברוך הוא אינו אלא לאותם שיודעים דרכיו והולכים בהם בדרך אמת כראוי.

יז ע"ד

ה. מהחברים ברוך שאמר והיה העולם לרדל"א ברוך הוא רישא דאי"ן ברוך עושה בראשית רישא דאריך אנפין ברוך אומר ועושה אבא ברוך גוזר ומקיים אמא ברוך מרחם על הארץ ז"א ברוך מרחם על הבריות נוקבא ברוך משלם שכר טוב ליראיו רמז לכתר דבריאה ששם יש שכר לפעולתו ברוך חי לעד אבא דבריאה ברוך פודה ומציל בינה דבריאה ברוך שמו ז"א דבריאה ברוך אתה י"י מלכות דבריאה ועם כתר דעולם היצירה המשולבים הוי"ה אדנ"י ובזה מתעורר השפע מן הטהירו לרדל"א וכן מזה לזה על הסדר האל אב הרחמן חכמה דיצירה המהולל בינה דיצירה משובח ומפואר זעיר אנפין דיצירה בלשון חסידיו דאינון נשמת ישראל המתחסדים עם קונם ונמסרין על קידוש שמו ועבדיו זה עשר כתות דמלאכים הנמצאים בעולם הזה³⁰⁴ ובשירי דוד עבדך יסוד ומלכות נהללך ה' אלהינו אריך אנפין דעשיה בשבחות הם ה' חסדים ובזמירות הם ה' גבורות ונגדלך אבא דעשיה ונשבחך אמא ונפארך זעיר אנפין ונמליכך נוקבא ויש זיין וויין בר"ת ממלת ובשירי דוד עבדך עד ונמליכך מספרם מ"ב שבכח מ"ב הוא ממשיך לעולם עשייה ונזכיר שמך מלכנו אלהינו יחיד יסוד זעיר אנפין הרומז לכל העולמות בכלל ח"י העולמים שכבודו מלא ומחיה את כולם מלך משובח ומפואר עדי עד שמו הגדול שקילוסו תמיד ונצחיית בעוה"ז ובעוה"ב בא"י מלך זעיר אנפין דאצילות מהולל בתשבחות מג' עולמות ב"ע שכולם מקבלין ממנו ומשוררין לפניו ויכוין הוי"ה זו זכרים קמציין נקבות בחולם שכל עולם יצירה הוא בזעיר הרומז לחולם ומכ"ש מה שתחתיו מושפעים מן הראשונים העליונים שהם חו"ג וב"ש רומז לאצילות כי הוא עדות לישראל המעידין עליו יתברך ובמאמרו נעשו ד' עולמות אצילות בריאה יצירה עשיה וכל אשר בהם ועל זה נאמר נפל פתקא מן שמיא ברוך שאמר מעומד ובזה ממשיכין י"ג מדות של רישא דאין מפנים לאחור שהוא א"ת ב"ש כנודע והרמז לרדל"א כי אעפ"י שהוא ראוי להיות תמיד פנים בפנים הנה עתה לצורך זעיר ונוקבא יספיק שיבוא השפע ממקומו בסוד הארה שיוכלו העולמות התחתונים ליהנות ממנו ועל ידם יגיע אלינו

וב"ש הוא רומז לעולם יצירה נגד א"א ראשו כתם פ"ז כנ"ל לראש עולם יצירה שהוא מעורר למעלה לז"א דאצילות המקנן ביצירה וכן עולם עשייה מתעורר למלכות דאצילות וכן תיקוני עולם בריאה מעורר אמא דאצילות ותקוני אצילות מעוררין לאבא דאתנהיר ממזלא נמצא התעוררות זה מגיע למעלה בתלת רישין ומהן יוצאין שפע רב לזו"נ שיכינו עצמם לזיווג אחר הנסירה

מהחברים ברוך שאמר ידוע מפסוק והמלך שלמה ברוך שהוא זעיר אנפין שהוא מלך שהשלום שלו וכאן רומז לז"א³⁰⁵ מדות תחתונים דרדל"א ז"א שבו שאמר ש גי' מצפ"ץ תמורת הוי"ה ויותר נכון לדרוש כי ש' אלהים ביודי"ן שהוא בנצח אמא א"מ שבאמצע המלה הם ממש

– מאיר הכוונה –

נרשמו במלכות וזהו ה"ס מפניו כל הארץ שהיא המלכות, כל אלו קבלה הארץ, ולפיכך נקראת אדנ"י שעולה ה"ס (שער מאמרי רשב"י). שהן של ע"ב אתוון דא"ב ובהון ותרב חכמת שלמה מספר תר"ב ונקודין בחכמה ומפסרין בחכמת שלמה, ששם המספר ושם פרפראות כו', ובזה קיימא סיהרא באשלמותא (יהל אור).

³⁰³ ר"ל של ר"ק ומלכות מצה פרוסה והיא ה' חציין וז"ס שס"ה של חנוך ושל השמש שהן חד דרגא שהן באשלמות הפרצוף עם ג"ר שהן בדרגא דמאות ואחר שהולך בנים נתעלה בדרגא דאו"א ולכן סלקו (יהל אור).

³⁰⁴ דיצירה (לש"ו).

³⁰⁵ לו' (לש"ו).

שְׁעָה"כ

יסוד דאמא והם גימטריא י"ה הוי"ה כי כל יסוד יש בו הוי"ה קו האמצעי וי"ה הם הוי"ה³⁰⁶ דאינון ב' יסודים מלובשים זה בזה וכן אל"ף מ"ם יו"ד ה"י³⁰⁷ יהו"ה זה וזה במילוי עם ב' כוללים הם גימטריא אלהים באלפי"ן שהוא ביסוד ר' אלהי"ם ברבוע הוד דאמא ונודע כי אמירה ודיבור שניהם במלכות אלא שהדיבור לשון קושיא מלכות שבמלכות בלי מיתוק ואמירה ממותקת מיסוד שבמלכות מהדבוק עטרה ליסוד שהוא אמירה שפה לפיו סביב וכאן רומז במלה זו לג' מלכיות שבנה"י דאמא והיה הוא צירוף ח' של הוי"ה ואעפ"י שהוא בבריאה מ"מ עכשיו מאיר ביצירה בסוד הארת מוחין לזו"נ דאיהו ו"ה מן אמא דאינון י"ה העולם עולם ז"א דנפיק מאמא שהיא ה' ואיהו נמי ז"א ו' גופא ותיקונו ע' שהוא ז' ספירות בכללות י' מחסד עד מלכות ופרצופיו ב' ישראל בחג"ת דאיהו ל' ויעקב בנה"י דאיהו ס'³⁰⁸ ובשבת זה יורד השפע דרך העולמות לג' מלכים³⁰⁹ של נה"י דאמא הנ"ל וכנ"ל ברוך הוא כבר אמרנו כי ברוך הוא רומז לרישא דאי"ן כי ה' דא א"א שכל קומתו של אין גנוזה בתוכו ו' דא ז"א שברדל"א העושה תיקונים לרישא דאי"ן ג"ט קר"ע פ"ח א' הוא הגלגול של רישא דאין בשליש כתר שלה העודף על רישא דא"א שאל"ף מתחלק י"ו וי"ו ומשם התחלת ל"ב נתיבות החכמה ובשבת זה יורד השפע דרך המעלות לג' יסודות שבנה"י דאמא לצורך ז"א ברוך עושה בראשית רישא דא"א כי בינה נקרא מעשה בראשית שכחה מתפשט עד סוף עשיה כיון דדינין מתערין מינה ואין קיום הקליפות שבעולם השפל אלא מהם ובשבת זה יורד השפע דרך המעלות לג' אדנ"י שבנה"י דאמא לצורך ז"א ברוך אומר ועושה הרי או' ומ' רומז לפרצוף עליון דאבא שהוא בנוי מד' ספירות של זרוע ימין דאריך אנפין דאינון חו"ב חו"ג שבו הרי מ' פתוחה ויש עמהם קנ"ה חכמה מימין גרון דא"א שהוא כתר אבא ושתי ספירות בכח לבד וחצי ת"ת של זרוע ימין וחלק ת"ת שבא"א עצמו מצד ימין עד החזה הרי ב' ספירות אחרות בלתי משולבים שכנגדן מם פתוחה שהוא בכח תוך מ' פתוחה שבמלת אומר ר' רומז לפרצוף תחתון של יש"ס שהוא ראשית בנינו של ז"א ונקרא ישראל כמוהו אלא שזה סבא וזה זוטא ושאר אותיות יש א"ל רמז לאבא חכמה שהוא יש מאין ואל חסד א"א א"כ כולו שנקרא אל בסוד ייא"י דס"ג שבא"א ועושה רמז לאמא שאין פעולה משלמת לאבא אלא על ידיה כנ"ל בסוד עושה בראשית ובשבת זה יורד שפע דרך מעלות לג' הויות שבנה"י דאמא לצורך ז"א ברוך גוזר ומקיים אמא דאיהי פומא ממלל רברבן דגזיר גזירין פי' חותך השפע מלמעלה לצורך הז"א ועוד גוזר ומשריש הקליפות מכח הדינין הקדושים כמ"ש בגזירת עירין פתגמא וקיומו של ז"א בכלי אבא אבל תלוי באמא שהיא קרובה אליו ובשבת זה נכנסת נקודת ת"ת שבנה"י אמא לראש הז"א והוא משפיע בכחו זה לכתר יצירה ולכתר עשיה ברוך מרחם על הארץ זו"נ שרחמו עליו ומתגבר לחב"ד ברחמיו שכח גבורות שבנה"י דאמא הנכנסים עתה לראש ז"א וממנו לחב"ד דיצירה וחב"ד דעשיה ע"כ מהחברים והנה מכלל רמ"ח איברים יש מהן ט' בראש לפי שהוא לבדו כולל כל תיקונים דז"א ואלה ט' כלולים מי' הרי צ' חסר מהם ג' שהם שרשין חב"ד עצמן שהם קשורים בפרקי אמצעי אמא ומתוקנים ממנה ומה שנשאר ממנו הוא ראשו כתם פז ומלת כתם עולה ת"ס נגד ג' מילוי אהיה עולין תנ"ה וג' שמות רב' כוללים א' לשמות וא' למספרן הרי ת"ס שהם בנה"י דאמא בפרקין ראשונים קס"א בנצח קמ"ג ביסוד קנ"א בהוד וכשאנו פותחין בברוך שאמר בבוקר מתעורר פרק נה"י דאבא להוליכם בנה"י דאמא ומתחילין פרקי ראשונים דאבא להכנס בראש ז"א דאצילות דעשיה ומיכאל משורר עמהן ומעורר המוחין לזעיר אנפין בט' תיקונים וזהו הרמז בברוך שאמר וכו'.

- מאיר הכוונה -

³⁰⁶ אר"א (לש"ו).

³⁰⁷ מ"ש ה"י הוא ט"ס וצ"ל במילוי א' כזה ה"א והו"ה הוא במילוי יוד"ן שהוא ע"ב ובזה עולה הגימ' רצ"א כמנין אלהים דאלפין אח"כ מצאתי בנ"א שכצ"ל יו"ד ה"י יהו"ה זה וזה במילוי ס"ג עם ב' כוללים כו' (וכן הוא העיקר) (לש"ו).

³⁰⁸ בנה"י דאיהו ס' נמחק בלש"ו ובמקומו איתא בנה"י ויהו מ' מלכיות (לש"ו).

שְׁעָה"כ

ו. כתב הרב רבי ישראל סרוג הריעו לה' כל הארץ ר"ת הלכה כי מיום שחרב בהמ"ק אין להקב"ה בעולמו אלא ד"א של הלכה והוא פנימיותה הנכלל בד' אותיות השם והוא המכוון באמרם תורה לשמה אל השם המתלבש בהלכה ומאיר בתוכו למי שישים אליו לבו ואז רוחו ונשמתו אליו יאסוף שיאיר כולם בעיונו אלמא הלכה לבד בלתי הסוד אינה מספקת והני ד' אמות גופייהו אי גמירי להו אינשי בהדי הלכה אין אי לא לא השלימו מצותן עוד ארבע אמות גי' תש"ך וכן תמים דרכו עם אותיות הא"ל הרי שנו"ת חיים והנה תש"ך הוא ע"ב דא"א בכללות עשר והיינו גי' פום ממלל רברבן שמדבר בפשט ומכוון לרזי תורה "של" הלכה בגי' שמים דא ז"א וכן השכינה ששניהם נכללין בכוונת לשמ"ה וכן עולה לשמה ע"ה מ"ק עוד ארבע אמות של הלכה גי' אלף רבתא בכללות עשר היינו אלף קי"א סוד אי"ק מקור האותיות הכולל כל התורה כולה וכשם שכל הקרבנות בטלות לעתיד לבא חוץ מן התורה כן כשנחרב בה"מ כל השלימות בטלה חוץ מד"א של הלכה כדקאמרן שאין בטלות לעולם וז"ס סמיכות הפסוק זה לתחלתו שהוא מזמור לתורה והכוונה כי אחר חרבן חזרה המלכות אב"א לד"ס תחתונות שהוא תנה"י והקב"ה מפורש כאן בסוד מלכות שאין לה אלא ד' אמות של הלכה שהיא הכלה ובזכותם נזכה במה דכתיב "הקיצה" לפקוד "כל" הגוים ר"ת הכלה וזה הטעם שאסור לילך אחורי אשה בד"א שלה כי שם מקומה ותופסת כל שיעור הזה ואין לגרוס בה דינין ח"ו

עוד ד' אמות הם הוי"ה ואהי"ה שהם גי' אמ"ה ע"ה והנה שיתוף ע"ב עם קס"א אמה א' וס"ג עם קס"א אמה שנית ומ"ה עם קמ"ג אמה ג' וב"ן עם עם קנ"א אמה ד' וז"ס הזוגות הללו רג"ל דר"ך פק"ח ר"ג וביארנו במקום אחר והם גי' ארבע אמות בתוספות ד' מלואים מ"ו ל"ז י"ט כ"ו עכ"ל

ז. עי' זהר ח"ב קמו ע"ב: (ו) על דא אמר שלמה בסיום שבחיה (שיר ח ז) מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה מים רבים אלין מים עלאין דנגדין גו' וס"א מגו' טלא עלאה ונהרות לא ישטפוה אלין אינון נהרי אפרסמונא דכיא דאינון תליסר ההוא ממנא איהו מלאכא דשליח מן קדם יהו"ה ודא איהו רב משריין דקשיר כתרין למאריה³¹⁰ רזא ואכתרי"אל³¹¹ (אכתריאל) מעטר עטרין למאריה בשמא גליפא מחקקא יהו"ה י"ה צבאות³¹²:

- מאיר הכוונה -

³¹⁰ עי' לעיל נח ע"א ובח"א קסז ע"ב (לש"ו).

³¹¹ המלאך הקושר כתרים לקונו, הרי נודע הוא שהוא סנדלפון וכמ"ש בגמרא (חגיגה יג ע"ב) וכן בזוה"ק וישלח (קסז ע"ב) ופ' בשלח (נח ע"א). והמלאך סנדלפון הנה הוא בא"א דעשיה ובזר"ן דיצירה ובנוק' דבריאיה וכמ"ש בשער סדר אבי"ע (פרק ו), אך עכ"פ הוא כי הקושר כתרים לקונו הוא אינו אכתריאל כלל. ובאמת כי הרי בזוה"ק תרומה בלשון הנז', הרי אמר מקודם מלאכא כו' דקשיר כתרין למאריה, ואח"כ אמר רזא אכתריאל מעטר עטרין למאריה, והרי צריך להבין מהו מלת "רזא" שאמר כי מה סוד איכא בזה. ולכן נראה לי שאין כוונת הזוה"ק שהמלאך הקושר כתרים לקונו הוא אכתריאל עצמו, אלא הכוונה הוא שהוא נמשך ויוצא מניצוצי אורו. כי אכתריאל עצמו הנה הוא הכתר דבריאיה, והוא בחי' לבוש על המלכות דאצילות השוכן שם בסוד הנשמה דהבריאיה, והוא אכתריאל הצלם דהנשמה. והוא נרשם בשמא גליפא יה יהוה צבאות, לומר ששם הוא גילוי אלהות דאצילות השוכן בהבריאיה, והוא בהג"ר דבריאיה, שעל זה מרמז הג' שמות הללו כנ"ל, כי בהם מתגלה אור התנה"י דהמלכות, נוק'. והם הד' מוחין דהבריאיה שהם כחב"ד, והמוחין הרי נודע הוא כי בכללן הם ג' ובפרטן הם ד' ע' שער הכוונות (דרוש א דקדיש דף יד ע"ד), ועל זה הם הג' שמות הללו שהם ג' בכללן ג' ובפרטן ד', והם כולן אלהות. והם הכסא השוכן בהכחב"ד דהבריאיה עצמה, שהם הד' רגלין דהכסא כנודע בשער כסא הכבוד (פרק א) וכו' (דע"ה ח"ב קיג ע"א).

³¹² דע כי אהבה זו היא עולה מן עולם היצירה אל היכל אהבה אשר בבריאיה שהוא אחד מאותם שבע' היכלות שנזכרו בפ' פקודי והנה ג' ראשונות דיצירה הם סוד שמות הנז' באופן הזה כי הכתר נקרא אכתריאל והחכמה נקרא יה והבינה נקראת ה' צבאות כי הוא סוד ועונתה עונה טמירא הנז' בפ' משפטים בדף צ"ז ע"ב וז"ל ועונתה מאן איהו דא משיכו דעלמא דאתי דביה כולא ה' צבאות איהו כו' והנה שם הנז' הוא נשמת ג' עליונות שביצירה ומטטרון הוא נשמת שש קצוות היצירה. והעשיה דיציר' שהיא המלכות היא למטה בהיכל קדש הקדשים דעשיה כנודע אצלינו והוא סנדלפון הנקרא כסא דין. ואמנם ממטטרון נעשה גוף אל ששת קצוות הבריאיה ולכן נקרא בס' הזוהר גופא דאמתא דמלכא ונודע כי הבריאיה נקראת אימא בערך האצילות הנקרא מטרוניתא (שער מאמרי רשב"י).

סערה"כ

תרגום: ועל זה אמר שלימה בסיום שבחו מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה מים רבים אלו מים עליון ששופעים תוך (מתוך) הטל העליון ונהרות לא ישטפוה אלה הם נהרות אפרסמון זך שהם שלשה עשר אותו ממנה הוא מלאך שליח מלפני ה' וזהו גדול המחנות שקושר כתרים לרבנו סוד של אכתריא"ל מעטר העטרות לרבנו בשם מגלף מחקק יהוה יה צבאות.

ח. עי' זהר ח, ג רכו ע"ב: יחזקאל כד חמא שכינתא מגו קליפין³¹³ חזא עמה עשר ספיראן³¹⁴ בלא פרודא כלל ואלין אינון מוחא מלגו כלהו חזא לון מגו נהר כבר דלתתא³¹⁵ איהי (תהלים סח יח) רכב אלהים רבותים כל רבוא עשר אלפין רבותים כ' אלף אפיק תרי שאינן³¹⁶ אשתארו תמני סר בחושבן ח"י עלמין דכליל עשר ספיראן דאתלבש בט"ט מן³¹⁷ מטטרון ט"ט מן טטפת³¹⁸ ואתמר ביה (דברים ו ח) והיו לטטפת בין עיניך:

תרגום: כשראה יחזקאל את השכינה מתוך הקליפות, ראה עמה עשר ספירות בלי פירוד כלל, ואלה הם מח מבפנים את כולם, ראה מתוך נהר כבר שלמטה, היא רכב אלהים רבותיים, כל רבוא עשרה אלפים, רבותיים עשרים אלף, תוציא שנים שאינם, נשארו שמונה עשר, בחשבון שמונה עשר עולמות שכוללים עשר ספירות שהתלבש בט"ט ממטטרון, ט"ט מטטפת, ונאמר בו "והיו לטוטפת בין עיניך".

ט. תא חזי דוד מלכא כתב³¹⁹ (שם) יהו"ה אלה"י ישועתי וגו' יהו"ה אלה"י ישועתי אימתי איהו ישועתי בההוא יומא דאקדמית תושבחתא בליליא לגבך כדין איהו ישועתי ביממא ותא חזי דהא בליליא מאן דמשבח למאריה בתושבחתא דאורייתא כדין אתקף בתקיפו ביממא בסטרא דימינא דהא חוטא חד נפקא מסטרא דימינא³²⁰ וכדין אתמשך עליה ואתתקף ביה ועל דא אמר יהו"ה אלה"י ישועתי³²¹ יום צעקתי וגו' (בלילה נגדך) ובגין כך אמר (שם קטו יז) לא המתים יהללו יה³²² לא המתים³²³ בגין דאצטרין לשבחה חי לחי³²⁴ ומת לחי לאו הכי³²⁵ דכתיב לא המתים יהללו יה ונחננו נברך יה³²⁶ דהא אנן חייין ולית

- מאיר הכוונה -

³¹³ כמ"ש והנה רוח סערה כו' (יהל אור).

³¹⁴ עשר מראות כמ"ש ו (יהל אור).

³¹⁵ מט"ט, שהוא בדוגמת עד"א, נהר היוצא מעדן. שמט"ט נק' נהר פלגיו מימינא, נהר דינור משמאלא, נהר כבר באמצעיתא (תקו"ז ה.), שהוא רכב לת"ת, כבר אותיות רכב. וז"ש איהו רכב כו' (יהל אור).

³¹⁶ כמ"ש בגמ' (ע"ז ג:) שנאן שאינן (יהל אור). דאינון בדרגא דכ"ע. והן ע"ס באור ישר, וע"ס באור חוזר, ושנים נעלמים, ואראה ואפול כו' (יהל אור).

³¹⁷ שהוא פנים של מט"ט. וע"ז אמרו (חגיגה טו:) ר"מ רמון מצא, שהוא חיצוניות של מט"ט, אותיות החיצונות שבו, מ"טטרון, תוכו אכל קליפתו זרק, שהוא עה"ד טו"ר (יהל אור).

³¹⁸ שבו תפלין כמ"ש בפ' בא (יהל אור).

³¹⁹ אעפ"י שהפסוק אמרו בשם עצמו, אין כוונתו עליו דוקא, כי הוא מדה יתירה היתה בו יותר מעולה שלא היה ישן יותר משינת הסוס כנז"ל, אבל לא באלה הדברים כי אם לזרז את כל האדם ולכן אמר כתב, כלומר שישאר לזכר ולמוסר מפני שזה דבר ראוי לכל אדם לעשות [לאשתדל בשבחה דאורייתא בלילה] (רמ"ז).

³²⁰ חוט של חסד ה"ס שלישי ראשון של החסד שהוא כ"ד בגי' חו"ט ע"ה, ואמנם ידוע ששליש של יסוד אבא הוא היוצא מיסוד אי' שבחזה זעיר ומגיע עד יסוד זעיר, וידוע שיסוד נקרא ו' זעירא שהוא מילוי ו'ו והוא כמין חוט, וזה החסד תופר ומחבר כל העולמות, וכו' נפקא מסטרא דימינא, דייקא נפקא שכן הוא יוצא חוץ ליסוד בינה, וגם כי הוא שם באמצע בתוך ת"ת זעיר, מכל מקום מקורו ועצמותו הוא מסטרא דימינא שכן אבא הוא ראש לכל צד ימין (רמ"ז).

³²¹ אלה"י גי' מ"ו שהוא ב' פעמים חו"ט, והוא מילוי ע"ב שסודו מתפשט בנה"י דזעיר כנודע מכוונת אלקי אברהם וכו'. והעיקר הוא הו"ה, והרי ה' אלקי שעולה ע"ב והוא חס"ד. וגם בזה יכון לומר נפקא, שכן מילוי מ"ו יוצא למטה מתוך היות שבחג"ת זעיר שה"ס גומל חסדים טובים, גומ"ל גי' ג' היות כנודע ליודעים (רמ"ז).

³²² פי' בגין כך שצריך וראוי לאדם להתעורר משינתו קודם שיעיר השחר (רמ"ז).

³²³ שהם הנשקעים בשינה שהיא אחד מששים במיתה שעיקרו לחיצונים שאין להם כח לעורר ולהמשיך שפע מן הקדושה (רמ"ז).

³²⁴ הוא האדם הישראלי שהוא מקבל השפע מיסוד הנקרא ח"י, ח' פעמים י' יסו"ד, וגם ח"י נוטריקון ח'כמה יסוד כנז"ל. ועוד י"ל שהצדיק הקם בחצות מאריך היום ח"י שעות (רמ"ז).

³²⁵ שתפלותם (או"ה) זבחי מתים ומשם מושפע להם שפעם (רמ"ז).

פְּעֵה"כ

לן חולקא בסטרא דמותא כלל חזקיהו אמר (ישעיה לח יט) חי חי הוא יודך כמוני בגין דחי אתקרב לחי דוד מלכא איהו חי וקורבא דלילה לחי העולמים ומאן דאתקריב לגביה (ו) איהו חי דכתיב (דברים ד ד) ואתם הדבקים ביהו"ה אלהיכם חיים כלכם היום וכתיב (ש"ב כג כ) ובניהו בן יהוידע בן איש חי רב פעלים ומקבצאל (מקבצאל)³²⁷.

תרגום: בא וראה, דוד המלך כתב, "ה' אלהי ישועתי" וגו'. "ה' אלהי ישועתי", מתי הוא "ישועתי". באותו יום שהקדמתי שבח בלילה אצלך, אז הוא ישועתי ביום. ובא וראה, שהרי בלילה מי שמשבח את רבונו בשבח של התורה, אז מתחזק בחוזק ביום בצד הימין, שהנה חוט אחד יוצא מצד הימין, ואז נמשך עליו ומתגבר בו, ועל כן אמר "ה' אלהי ישועתי יום צעקתי" וגו'. ולכן אמר "לא המתים יהללו יה". "לא המתים", משום שצריך לשבח חי לחי. ומת לחי לא כן, שכתוב "לא המתים יהללו יה", "ואנחנו נברך יה", שהרי אנו חיים, ואין לנו חלק בצד המות כלל. חזקיהו אמר, "חי חי הוא יודך כמוני", משום שחי מתקרב לחי. דוד המלך הוא חי, והקירבה שלו לחי העולמים, ומי שנקרב אליו הוא חי, שכתוב "ואתם הדבקים בה' אלהיכם חיים כלכם היום", וכתוב "ובניהו בן יהוידע בן איש חי רב פעלים מקבצאל".

י. ע"י תיקו"ז ח ע"ב: ועוד רזא נקודי צריך לאחזרא עלייהו פתח בחושבן אותיותיו איהו יו"ד וכתיב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון (תהלים קמה טז) ואוקמוהו אל תקרי ידך אלא יודי"ך ואינון י"י מן יאקדונק"י ובאן אתר מתפתחין ברקיעא דאיהו פתח ואיהו מפתח כליל אקדונ"ק שית אתוון באמצע י"י ותרין יודין עם רקיע דאיהו ו' סליק לחושבן ה'.

תרגום: ועוד הסוד של הנקודות צריך לחזר עליהם. פתח בחשבון אותיותיו, הוא יו"ד, וכתוב פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון. ופרשוהו אל תקרי ידך אלא יודי"ך, והם י"י מן יאהדונה"י. ובאיזה מקום נפתחים, ברקיע, שהוא פתח, והוא מפתח הכולל אהדונה"ה, שש אותיות באמצע י"י, ושני יודי"ם עם רקיע שהוא ו' עולה לחשבון יהו"ה.

בהגר"א: איהו יו"ד - ר"ל יו"ד מלא: אלא יודיך ואינון כו' - דבקמץ אינון סתימין באות יו"ד דאיהי קמץ כמ"ש לעיל (ה ע"ב), והיא חכמה יו"ד עילאה, יו"ד של המילוי דבה תרין יודין, ואינון חכמה עילאה תתאה³²⁸ דאבא יסד ברתא (זהר ח"ג רנח ע"א), וז"ש ואינון י"י מן כו' ומתפתחין בפתח שהיא הבינה: ובאן אתר מתפתחין - דביו"ד איהו סתיים בקמץ כמ"ש לעיל:

יא. ע"י זהר ח"ב סא ע"ב: מזונא עלאה יתיר מכלא הוא מזונא דחבריאי³²⁹ אינון דמשתדלי באורייתא דאכלי מזונא דרוחא ונשמתא³³⁰ ולא אכלי מזונא דגופא כלל והיינו מאתר

– מאיר הכוונה –

³²⁶ סודו יסוד אר"א המקננים באצילות ובריאה, ושם חלק ישראל שנשמותם עולה אל גן עדן העליון ומשם מושכת האור מן האצילות, אבל החיצונים אין להם שום אחיזה אלא ביצירה ועשיה ולפעמים ממלכות הבריאה ולא יותר. וזה מה שאמרו רז"ל אין השם שלם והכסא שלם עד שימחה וכו'. והנה הא' של כס"א אמר הרב זלה"ה שהוא מלכות הבריאה, כי הנה הכ' חו"ב והס' ו"ק והא' מלכות, והשם חסר ו"ה שהוא היצירה והעשיה שחסרה שלימותו מפני החיצונים המונעים התפשטות אורם כראוי. אבל י"ה הנזכר הוא דוקא לישראל, וז"ש לא המתים יהללו, דהיינו העלאת מ"ן לשם, אבל אנחנו נברך, לא מבעיא שנהללנו אלא אפילו נברך שהוא להרבות כחם דהיינו סוד ברוך כנודע (רמ"ז).

³²⁷ ע"י לעיל ו ע"א.

³²⁸ היינו מלכות ע"י זהר ח"א רכג ע"ב.

³²⁹ הוא מה' קולות הפנימיים שהם סוד מזון הבינה בעצמה שהוא משפע חכמה סתימאה בעצם שבתוך פנימיות הבינה ועיין בסה"כ בכוונת יום הכפורים. ולכן נאמר (טז ד) למען אנסנו הילך בתורתך, ואמרו רז"ל לא נתנה התורה להדרש אלא לאוכלי המן, והוא מבואר. ואמנם בהקדמה זו של סודות המן יובן הפסוק הנ"ל (תהלים עח, כה) לחם אבירים אכל איש, והוא שצריך אני לומר שבמוחא סתימאה נדרש שם כוז"ו במוכס"ו כוז"ו, שכן הוא סוד טלא דבדולחא סוד גבורה דעתיק ובו תחיית המתים דכתיב (קהלת ז, יב) החכמה תחיה, ושם זה גי' אב"ר. ולהיות שהמן הוא נמשך ממנו נקרא לחם אבירים, וכבר אמרנו שמזון זה מצד חיצוניות הבינה והוא סוד ב"ן קנ"א כמ"ש בסה"כ בסודות יו"ה"כ בפסוק בראשית ברא, ולכן דרשו רז"ל לחם שנבלע באבירים, היינו אב"ר סוד ב"ן קנ"א. והנה ב"ן קנ"א זה הוא בחסד הבינה כנזכר שם בסוד אל קנא, וח' פעמים א"ל הוא מחספ"ס, שכן עיקר מזון זה הוא ממוח הבינה. ומן הדעת עד סופה הם ח' מידות, וידוע שהדעת

שעה"כ

עלאה יקירא על כלא ואקרי חכמה³³¹ בגיני כך חליש גופא דחברייא יתיר מבני עלמא דהא לא אכלי מזונא דגופא כלל ואכלי מזונא דרוחא ונשמתא מאתר רחיקא עלאה יקירא מכלא ובגיני כך ההוא מזונא דקיק מן דקיקא יתיר מכלא זכאה חולקהון הדא הוא דכתיב (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה זכאה חולקא דגופא דיכיל לאתזנא במזונא דנפשא.

תרגום: המזון היותר עליון מהכל, הוא מזון החברים, אותם שעוסקים בתורה, שאוכלים מזון של רוח ונשמה ולא אוכלים מזון הגוף כלל, והיינו ממקום עליון נכבד על הכל, ונקרא חכמה. לכן חלש גוף החברים יותר מבני העולם, שהרי לא אוכלים מזון הגוף כלל, ואוכלים מזון של רוח ונשמה, ממקום רחוק עליון נכבד מהכל, ולכן אותו המזון דק מן הדק יותר מהכל. אשרי חלקם, זהו שנאמר "החכמה תחיה בעליה", אשרי חלקו של הגוף שיכול לזון³³² במזון הנפש.

יב. עי' זהר ח"ב ט ע"א: אמר רבי שמעון ודאי השתא הוא עדנא דקב"ה אדכר לבנוי ואחית תרין דמעין לגו ימא רבא³³³ וכד נחתין פגעין בהאי צנורא דשלהובא דאשא וישתקעו דא בדא בימא בכה רבי שמעון ובכו חברייא אמר רבי שמעון הא ואתערנא ברזי דאתוון דשמא קדישא בסתרא דאתערותא דיליה לגבי בנוי אבל השתא אית לי לגלאה מה דלא אתיהיב רשו לבר נש אחרא לגלאה אלא זכו דדרא דא יקיים עלמא עד דייתי מלכא משיחא³³⁴ אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בריה ולרבי אבא קומו בקיומייכו קמו רבי אלעזר ורבי אבא בכה רבי שמעון זמנא אחרא אמר ווי מאן יקום במה דאמינא ונ"א דחמינא גלותא יתמשך מאן יכיל למסבל:

אמר רבי שמעון, ודאי עכשיו הוא זמן שהקדוש ברוך הוא נזכר בבניו, ומוריד שתי דמעות לים הגדול. וכאשר יורדות הן פוגעות בצנור הזה של שלהבת אש וישתקעו זה בזה בים. בכה רבי שמעון ובכו החברים. אמר רבי שמעון, הרי התעוררנו בסודות האותיות של השם הקדוש בסתר ההתעוררות שלו אל בניו, אבל עכשיו יש לי לגלות מה שלא נתנה רשות לאדם אחר לגלות, אלא זכות הדור הזה תעמיד את העולם עד שיבא מלך המשיח. אמר רבי שמעון לרבי אלעזר בנו ולרבי אבא, קומו בעמדכם, קמו רבי אלעזר ורבי אבא, בכה רבי שמעון פעם אחרת ואמר, אוי מי יעמוד במה שאמרתי (נ"א שראיתי) שתמשך הגלות, מי יכול לסבול.

ועיי"ש יח ע"א: רבי דוסתאי אמר בעדנא דאתמסרן בנוי דקודשא בריך הוא לשלטי עממין מתכנפין תריסר בתי דינין ומשתקען גו תהומא רבה געי טרנא געין (רהיטין) [תריסין] אוריהטין (נ"א תריסין) ונחתין תרין דמעין³³⁵ לשקיעא דימא רבא הדא הוא דכתיב (תהלים לו ז) משפטיך תהום רבה ומתגלגלן עלאין לתתא אתבקען תתאין ונחתין מאתן וארבעין³³⁶ דרגין הדא הוא דכתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא יירא:

– מאיר הכוונה –

הוא היורש בנין הגוף והוא בסוד בל"ע, וז"ש שנבלע באיברים, וגם מ"ן מלא הוא א"ל מלא עם הכולל (רמ"ז).

³³⁰ כפי הסוד רוחא ונשמתא הם ז"א ובינה ונודע שהם ניזונים מחכמה נמצא שת"ח הם אוכלים מזון של ז"א ושל בינה וז"ש דאכלי מזונא דרוחא ונשמתא וכן נמי לעיל במזון שבא משמים שהוא ז"א אמר דעייל יתיר לנפשא שהמלכות היא נפש, וכולא כגוונא דלעילא הוא כמו שאמר תחילה דאשתלימו ישראל דלעילא (מ"מ).

³³¹ עי' ח"ג ס סע"א בסוד ממרחק תביא לחמה וע"ש עוד רמט ע"א (לש"ו).

332

³³³ עי' בראשית דף ד ע"ב וכו' ע"ב.

³³⁴ בזמן רשב"י הית' לס"א התגברות גדולה כפי שהי' בזמן עשרה הרוגי מלכות (שעה"ג כו) שלולי שמסרו את עצמם על קידוש ה' היה חוזר העולם לתוהו ובוהו (עי' ע"ח מ"ד ומ"ן א) כמו בעת שבירת הכלים, וע"י מיתתן העלו מ"ן מתתא לעילא. וע"י שרשב"י עם החברים גילו את הסודות הגדולים [של האד"ר], לא הוצרכו לזה וכמ"ש האריז"ל (שעה"ג הק' לט).

³³⁵ עי' הקדמת זוהר בראשית (דף ד רע"ב) ולקמן (דף יט סע"א ורע"ב) ופ' ויקהל (קצה ע"ב וקצו ע"א) וכו' מ"ש שהקב"ה מוריד שתי דמעות לים הגדול, הוא ע"ד שכתוב (שיה"ש ו יא) אל גינת אגוז ירדתי וכו', כי האי ירידה עלייה הוא, שעולין הב' דינין להמ"ס, ושם הם נמתקין, כי מיתוק הדינין הוא לעולם ע"י עלייתן בשרשם וכו', אמנם בהגהות מהרח"ו ז"ל על גליון הזוהר שם (קצה ע"ב) פי' בדרך אחר [הם ש"ך ופ"ר בים החכמה דהיינו מלכות החכמה] [דע"ה ח"ב צג ע"ב]. עי' לקמן יט ע"ב (לש"ו).

³³⁶ גימ' מ"ר וסי' מר יבכיון (רח"ו).

שְׁעָה"כ

תרגום: רבי דוסתאי אמר, בזמן שנמסרים בני הקדוש ברוך הוא לשליטי העמים, מתכנסים שנים עשר בתי דין, ונשקעים לתוך תהום רבה. גועה האדון, גועים ורצים, ויורדות שתי דמעות לשקוע של הים הגדול, זהו שנאמר "משפטין תהום רבה". ומתגלגלים עליונים למטה, מתבקעים התחתונים, ויורדים מאתים וארבעים דרגות, זהו שנאמר "אריה שאג מי לא יירא".

ועיי"ש יט ע"א: אמר רבי אלעזר בא וראה רחמנותו של הקדוש ברוך הוא כשהוא מרחם על ישראל כופה למדת הדין ומורידה ומרחם עליהם והיינו דתנן שהקדוש ברוך הוא מוריד שתי דמעות³³⁷ לים הגדול מאן אינון שתי דמעות אמר רבי יוסי לאו מלה ברירא היא³³⁸ דהא אמר ליה לאובא טמיא דהוא כדיב ומליה כדיבן:

ע"י אד"ר קלז ע"ב: תאנא, בהני עיינין בתריין גווינין מנייהו בסומקא ואוכמא שראן תריין דמעין, וכד בעי קודשא דקודשין לרחמא על ישראל, אחית תריין דמעין לאתבסמא בימא רבא, מאן ימא רבא, ימא דחכמתא עלאה, כלומר דיתסחון בנהרא (ס"א בחוורא) במבועא דנפיק מחכמתא רבא ומרחם להו לישראל.

תרגום: למדנו, באלה שני העינים בשני צבעים, מהם באדום ושחור, שורות שתי דמעות. וכאשר רוצה קדש הקדשים לרחם על ישראל, מוריד ב' דמעות למתקם בים הגדול. מי הוא הים הגדול? זהו הים של החכמה העליונה. כלומר שיתרחצו בנהר, במעיין היוצא מהחכמה הגדולה ומרחם על ישראל].

תאנא בהני עיינין בתריין גווינין מנייהו בסומקא ואוכמא שראן תריין דמעין – בעינים דז"א נראין ג' גווינין וכנגד ג' אבות הכלולים בנו"ה (בהגר"א על ספד"צ ז ע"א ד"ה ואמר עינא). בעיני א"א מתלבשים נו"ה דרדל"א, שכן העיינין הם לעולם כנגד נו"ה, והן ג"כ בבחינת שתי הדמעות שהן בסוד קין והבל, שכן הן לבר מגופא (בהגר"א על ספד"צ ו ע"ד ד"ה ובהן מתלבש). והם בבחינת ב' האבנין אוכמא וסומקא דאתפרשין באסחוטא דימא רבא, וכמו כן אינון ב' הדינין דב' השמות אלקים כנגד ה' עילאה וה' תתאה ה"ה בבחינת הגווינין אוכמא וסומקא. והנה כל הנ"ל הוא מסט' דע"ה טו"ר כו'. אמנם בעה"ח א"צ את הדמעין הללו שכן שם כולו חיים (בהגר"א על תיקו"ז צ' ע"ב ד"ה ואינון). וכד בעי קודשא דקודשין³³⁹ לרחמא על ישראל³⁴⁰ אחית תריין דמעין לאתבסמא בימא רבא, מאן ימא רבא ימא דחכמתא עלאה – דהיינו חכמה דא"א, ה"ה מו"ס, ועל ידו מתפרשין ב' הדינין (בהגר"א על ספד"צ כב ע"א ד"ה חד רגשא). כלומר דיתסחון בנהרא (ס"א בחוורא) במבועא דנפיק מחכמתא רבא ומרחם להו לישראל – דהיינו שהם לא מתבסמים מהמו"ס עצמו, אלא בהארת חיוורא דעינא פקיחא שבא משם (ב"ע קפא ע"ב).

ע"י ב"ע קסו ע"ב ז"ל, שהב' דמעות ב' עיינין חו"ג יורדים לים הגדול נוק' ע"י הנסירה. ועי' לש"ו דע"ה ח"ב מג ע"ג, שהורדת הדמעות היא מיתוק הדינים שנמתקו ברחמים ויוצאים ונפרדין ועי"ז מתכפיין כל הדינים קשים.

ע"י ב"ע נח ע"ב ז"ל, נו"ה נקראים 'אפיקי מים', ובנו"ה עילאין נדרשים כמין חומר שהם באמת מליין ממים של מו"ס, וז"ס גדול מ"ש רז"ל שהקב"ה מוריד ב' דמעות לים הגדול, והם סוד ב' עיינין דז"א, כשהם בגוון סומק ומלאים דין ורפואתם ע"י מים חיים, כמ"ש בגמ', והוא סוד מיתוק העינים ע"י שורשם בעינא דע"ק דמתסחאן בחלבא דנהיר, ומתמתקין בשורשם במו"ס, שכל הגבורות נמתקים בשורשם כמ"ש כמ"פ, והוא סוד ים הגדול שהוא כלול בבטישו דאוריא חסד עילאה שנק' גדולה, עכ"ל. כלומר תיקונם של הדמעות היא להוציא אותם החוצה על ידי השפע מהמו"ס שהוא תוספת מים לעין לנקותו.

- מאיר הכוונה -

³³⁷ ע"י אריכות לעיל יח ע"א.

³³⁸ פ"י ענין ב' דמעות לא ידענו פירושם דהא א"ל וכו' דהיינו ששאלתי לאובא טמיא על פי' ב' דמעות, ונמצא שקרן (מ"מ).

³³⁹ גי' הב"ע קפא ע"ב "קב"ה".

³⁴⁰ זהר בראשית ד' ע"ב ועי' פרשת שמות י"ח ע"א וי"ט ע"ב ויקהל קצ"ו ע"א ושם קצ"ה ע"ב ועי' עוד לקמן קמ"ג ע"א (גליונות הלש"ו). ועי' ב"ע קפא ע"ב דגורס 'בנוי'.

שְׁעָה"כ

אמר רבי אלעזר לאו בתר אובא טמיא אזלינן דברירא דמלה הוא³⁴¹ דתנן בעשרה כתרי מלכא³⁴² אית³⁴³ תרין דמעין³⁴⁴ ולקודשא בריך הוא³⁴⁵ והן שתי מדות דין³⁴⁶ שהדין בא משתיהן כמה דאת אמר (ישעיה נא יט) שתי הנה קוראותין וכשהקדוש ברוך הוא³⁴⁷ זוכר את בניו³⁴⁸ הוא מוריד³⁴⁹ אותם לים הגדול שהוא³⁵⁰ ים החכמה להמתיקן והופך מדת הדין למדת רחמים ומרחם עליהו אמר רבי יהודה שתי דמענות שמהם באים הדמענות מהם בא הדין:

תרגום: אמר רבי אלעזר בא וראה, רחמנותו של הקדוש ברוך הוא, כשהוא מרחם על ישראל, כופה למדת הדין ומורידה ומרחם עליהם, והיינו ששנינו, שהקדוש ברוך הוא מוריד שתי דמענות לים הגדול. מהם אותם שתי דמענות, אמר רבי יוסי, לא דבר ברור היא, שהרי אמר לו לאוב עצמות שהיה משקר ודבריו שקריים.

אמר רבי אלעזר לא הולכים אחר אוב עצמות, שבירור הדבר הוא ששנינו, בעשרה כתרי המלך יש שתי דמענות לקדוש ברוך הוא, והן שתי מדות דין. שהדין בא משתיהן, כמו שנאמר "שתי הנה קוראותין". וכשהקדוש ברוך הוא זוכר את בניו, הוא מוריד אותם לים הגדול, שהוא ים החכמה להמתיקן, והופך מדת הדין למדת הרחמים ומרחם עליהם. אמר רבי יהודה שתי דמענות, שמהן באות הדמענות, מהן בא הדין.

יג. עי' זהר ח"ב נד ע"א: ובההיא שעתא דנפק [נ"א דנחת] ולנחתא לארעא בזרעא דלוי אתתקנו ארבע מאה ועשרין וחמש בוצינין³⁵¹ [נ"א כוריין/כרסיין] למלכא³⁵² וארבע מאה ועשרין

- מאיר הכוונה -

³⁴¹ ואמרו בפ' הרואה דף נט רב קטינא הוה עבר אפתחא דאובא טמיא שמע רעש אמר כלום ידע אובא טמיא מאיזו סיבה הרעש בא וא"ל אובא טמיא קטינא קטינא בשעה שהקב"ה זוכר את בניו בגלות מוריד ב' דמענות לים הגדול ומהם בא הרעש. א"ר קטינא אובא טמיא הוא כדיב ומילוי כדיבין וא"כ למה לא יהיה הרעש ב' זמני זה אחר זה נגד ב' דמענות. ואמר הש"ס ולא היא דתרי זמני הוי הרעש אם כן אמאי אמר רב קטינא דהוא כדיב. כי היכי דלא ליטעו בני עלמא אבתריה דאובא טמיא, עכ"ל. משמע שדברי אובא טמיא אמת אלא כי היכי דלא ליטעו וגם רב קטינא מודה בענין ב' דמענות אלא שאמר שאינו ענין לרעש דא"כ יהיה ב' פעמים, ואפשר לפרש שר"ק אינו מודה בענין ב' דמענות, ולכן אמר דהוא כדיב וכו' ולפי זה פי' דברי הזהר א"ר יוסי לאו מלה דברירא היא ר"ל שענין ב' דמענות אינו אמת ומביא ראיה מרב קטינא שאמר לאובא טמיא דהוא כדיב בענין הב' דמענות נמי. ומ"ש הש"ס ולא היא ר"י לא ס"ל הכי אלא כדס"ד מעיקרא והגם שר"ק אמורא ור' יוסי תנא ולא ראו זה את זה אפשר שאירעא מעשה כזה בימי ר' יוסי, ור' אלעזר השיב לר' יוסי לאו בתר אובא טמיא וכו' לא ממנו למדנו ענין ב' דמענות אלא רבותינו אמרו זה ומלה ברירא היא כדמפרש (מ"מ).

³⁴² עשר ספירות (אור יקר).

³⁴³ מ ע"א (הערת הזהר).

³⁴⁴ אינם נקראות דמענות מפני שהם יוצאות מהעינים העליונים אלא מפני שהם גורמות על ידי הדין דמענות לעולם כדמפרש ר' יהודה והם ב' מדות הדין גבורה הוד, או מלכות, מפני שיש בחי' דין בהוד או במלכות, והנראה שעיקרו במלכות מאומרו שהדין בא משתיהם דהיינו מגבורה עליונה נמשך למלכות ומהמלכות לתחתונים ואפשר לפרש מגבורה והוד בא למלכות (אור יקר). אינון ב' כחות הדין. ועניינם הוא, כי הנה נודע שאימא עילאה נקראת אלהים חיים, בלשון רבים, לרמוז על ב' בחי' אלהים שיש בה, שהם נו"ה שבה, הנקראים אלהים צבאות. ונקרא חי, גם ע"ש היסוד שביניהם, שנקרא חי כנודע. גם דע, כי הנצח וההוד דאינהו לבר מגופא, והם בחי' הדין. גם נודע, כי אלו הנה"י דאימא, מתלבשים תוך ז"א בסוד מוחין, ומהם נמשך אל שתי העינים דז"א. וז"ס מ"ש בס"ה, כי הנצח וההוד נקראים תרין עיינין. והנה אלו העינים של ז"א, הם נקרא ענבים, שבתוכם היין, שהם תרין דמעין עילאין, כחות הדין הנמשכים מנו"ה דאימא כנזכר וכו', ותרין עיינין דז"א, הם נקראים ענבים שבתוכם היין והדינים, וגם הם ב' שמות אלהים (שעה"פ תולדות).

³⁴⁵ בראשית ד רע"ב ולעיל יח ע"א ולקמן קצו ע"א ובאד"ר קלז ע"ב (לש"ו)

³⁴⁶ נו"ה (רח"ו).

³⁴⁷ בינה (אור יקר).

³⁴⁸ נשמות קדושות שבתוך הגלות (אור יקר).

³⁴⁹ לשון יורדי מרכבה שהוא עליה, והיינו שמעלה אותם אל הבינה אשר שם שורש הדין וממתיקן (אור יקר).

³⁵⁰ ויקרא קלז ע"ב (הערת הזהר).

³⁵¹ שם תכ"ה (רח"ו).

³⁵² שמעתי אומרי' משם מורי ז"ל בביאור לשון הזה כי הענין הוא רומז אל שם כה"ת [אשר הוא שם א' מע"ב שמות - זהר הרקיע] היוצא מן ר"ת כל ה'נשמה ת'הלל יה והוא יוצא מן שם י"ה באופן הזה יר"ד פעמים ה"י הם ש' ויר"ד ה"י עצמו הרי של"ה. ועוד יש בו גם כן שלשה מילויים

שְׁעָה"כ

וחמש גליפין ממנן אוזפורה לההוא רוחא לאתריה כד אנפקו (נפיק) לעלמא אתנהרא ה באנפוי³⁵³ וביתא אתמלייא מזיותיה ביה שעתא קרא עליה קודשא בריך הוא (ירמיה א ה) בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם הקדשתך נביא לגוים נתתיך:

רבי יצחק אמר ביה שעתא קטל [נ"א אפיל] קודשא בריך הוא לרברבא ממנא דמצראי וחמו ליה משה ובני ישראל כדין אמרו שירה הדא הוא דכתיב (שמות ד לא) וירא ישראל את מצרים מתו (שם ה א) אז ישיר משה ובני ישראל:

תרגום: ובאותה שעה שיצא לרדת לארץ בזרע של לוי, נתקנו ארבע מאות ועשרים וחמש נרות למלך, וארבע מאות ועשרים וחמש חקיקות ממונים לוו את אותה רוח למקומה. כשיצא לעולם, האירה ה' בפניו, והבית התמלא מזויו. באותה שעה קרא עליו הקדוש ברוך הוא "בטרם אצרך בבטן ידעתך ובטרם תצא מרחם הקדשתך נביא לגוים נתתיך".

רבי יצחק אמר, באותה שעה, הרג (נ"א הפיל) הקדוש ברוך הוא את השר הממונה של מצרים. וראו אותו משה ובני ישראל, ואז אמרו שירה, זהו שנאמר "וירא ישראל את מצרים מתו", "אז ישיר משה ובני ישראל".

יד. ע"י זהר ח"ג רעד ע"א: חרב דקב"ה י' רישא דחרבא³⁵⁴ ו' גופא דחרבא ה' ה' תרין פיפיות דילה צדק צדק תרדוף חתכין תרין דינין דינא מפי ב"ד דלעילא³⁵⁵ ודינא מפי ב"ד דלתתא³⁵⁶ ומהכא אשתמודע אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתן לו רשות מלמעלה³⁵⁷:

תרגום: חרב של הקדוש ברוך הוא י' ראש החרב ו' גוף החרב ה"א ה"א שתי פיפיות שלה צדק צדק תרדוף חותכים שני דינים דין מפי בית דין שלמעלה ודין מפי בית דין של מטה ומכאן נודע (חולין ז ע"ב) אין אדם נוקף אצבעו מלמטה עד שנתנת לו רשות מלמעלה. וע"י ספר הבהיר (אות לד [עה]) ומאי צדק צדק (דברים שם) תרי זימני, א"ל דכתיב (תהלים י"ח יג) מנגה נגדו, צדק ראשין צדק ממש והיא שכינה דכתיב (ישעי' א' כא) צדק ילין בה, ומאי צדק שני, זה צדק שמפחיד את הצדיקים,

טו. ע"י אד"ז רצא ע"ב: ת"ח כד אשתכח זכאה עלאה בעלמא רחימא דקב"ה אפילו כד אתער צדק בלחודוי יכיל עלמא לאשתזבא בגיניה וקודשא בריך הוא בעי ביקריה ולא מסתפי מן דינא וכד ההוא זכאה לא קיימא בקיומיה מסתפי אפילו ממשפט ולא יכיל למיקם ביה כ"ש בצדק וכד ההוא זכאה לא קיימא בקיומיה מסתפי אפילו ממשפט ולא יכיל למיקם ביה כ"ש בצדק.

– מאיר הכוונה –

שהם יוד הי יוד הא יוד הה. והם בגמטריא צ"א ועם של"ה הרי תכ"ה (א"ש עם הכולל). וכולו הוא משם יה וזהו כל ה'נשמה ת'הלל י'ה כי מן יה יוצא ר"ת כ'ל ה'נשמה ת'הלל. ויען השם הזה נעשה על ידי הכאת יו"ד בה"י כנז' לכן נקרא גם כן כה"ת לרמוז שנעשה על ידי הכאות הנז' (שער מאמרי רשב"י יח ע"א). ע"י פע"ח (שער הזמירות פ"ה) ובשער רוח הקודש (דף לז ע"ב ביחוד ד) ובלק"ת (סוף תהילים), ומבואר שם כי בזה השם הכה משה רבע"ה את המצרי, והוא צירוף שם כה"ת, שם שמיני משם ע"ב (ביאורים ח"א לה ע"ד).

³⁵³ ראתה עמו שכינה ונתמלא הבית אורה (רח"ו).
³⁵⁴ היינו ז"א הנקרא חרב רישא דילי' עיקר מוחין נעשה מסטרא דאבא כנזכר בביאור מורינו זלה"ה על פ' תרומה דף רס"ו ע"ב כי אמאי איקרי נ"ר. והנה הז"א הוא הנקרא משפט ועיקר משפט שם בסוד (תהילים פט טו) צדק ומשפט מכון כסאך מאז דהיינו זעיר אנפין משפט ונוקבא צדק. והנה הב' ההין שהם בינה ומלכות תרין פיפיות דילה כי על ידם נגמר ונעשה הדין כי בינה נקראת בי דינא עלאה ונוקבא נקראת בי דינא תתאה ומשם נחתך ונגמר הדין. ענין למה נקרא פיות יובן בענין ציור ההין כי כל ה' יש לה ג' ציורין ד"י ד"ו ג' וו"ן שהם גימ' מ"ב. והנה כל ה' מוציאה ה' אחרת וב' ההין בציור זה עולה פ"ד וע"ה פ"ה. והנה בכאן יש ב' ההין שהם בינה ומלכות הרי חרב פיפיות וז"ש (דברים טז כ) צדק צדק היינו ה' בינה ורחל ה' צדק תתאה וז"ש חתיכין ב' דינין עוד יש בזה פיפיות פי' נאה (זהר הרקיע).

³⁵⁵ בינה (יהל אור).

³⁵⁶ מלכות כידוע, והן ב' ההי"ן ובשניהן פי כמ"ש מפי ב, ד, כו' הרי פיפיות (יהל אור).

³⁵⁷ ר"ל מלמטה הוא נוק' ב"ד שלמטה שמכריזין מלמעלה הוא ב"ד שלמעלה ר"ל שאין ב"ד של מטה פוסקין עד שנגמר בב"ד שלמעלה וזהו צדק צדק ב' ב"ד הנ"ל (יהל אור).

פְּעֵה"כ

דוד מלכא בקדמיתא אמר (תהלים כו) בחנני יי' ונסני דהא אנא לא מסתפינא מכל דינין אפילו מהאי צדק וכ"ש דאחידנא ביה מה כתיב (שם יז) אני בצדק אחזה פניך בצדק ודאי לא מסתפינא למיקם בדינוי בתר דחב אפילו ממשפט מסתפי דכתיב (שם קמג) ואל תבא במשפט את עבדך.

ת"ח כד מתבסמא האי צדק ממשפט כדין אקרי צדקה ועלמא מתבסמא בחסד ואתמליא מניה דכתיב אוהב צדקה ומשפט חסד יי' מלאה הארץ (שם לג) " אסהדנא עלי דכל יומאי הוינא מצטער על עלמא דלא יערע בדינוי דצדק ולא יוקיד עלמא בשלהובוי כמה דכתיב אכלה ומחתה פיה (משלי ל).

תרגום: בא וראה: כשנמצא הצדיק העליון בעולם, שהוא אוהבו של הקב"ה, אפילו כשנתעורר הצדק בלבד, יכול העולם לינצל בעבורו, והקב"ה רוצה בכבודו, ואינו מתירא מן הדין. וכאשר אותו הצדיק אינו עומד בקיומו אז הוא מתירא אפילו ממשפט, ואינו יכול לעמוד בו, וכל שכן בצדק.

דוד המלך בתחילה אמר "בחנני ה' ונסני" כי אני איני מתירא משום דינים, אפילו מהצדק הזה, וכל שכן לפי שאני מאוחד בה. מה נאמר? "אני בצדק אחזה פניך", בצדק ודאי איני מתירא לעמוד בדיניה. אחר שחטא, אפילו ממשפט היה מתירא, שנאמר ואל תבא במשפט את עבדך.

בא וראה: כשזה הצדק מתמתק מהמשפט, אז הוא נקרא צדקה, ואז העולם נמתק בחסד ומתמלא ממנו. שנאמר "אוהב צדקה ומשפט חסד ה' מלאה הארץ".

אני מעיד על עצמי, שכל ימי הייתי מצטער על העולם שלא יפגע בדיני הצדק, שלא ישרוף את העולם בשלהבתו כמו שנאמר "אכלה ומחתה פיה".

ביאור: ת"ח כד אשתכח זכאה עלאה בעלמא רחימא דקב"ה - דהיינו צדיק גדול, שיגיע למדרגה עליונה כ"כ עד שיהא אוהב למעלה (מ"א קס). אפילו כד אתער צדק בלחודוי, יכיל עלמא לאשתזבא בגיניה, וקודשא בריך הוא בעי ביקריה, ולא מסתפי מן דינא - דהיינו ללא משפט, ובסוד יסורין של אהבה שמקבל הצדיק על עצמו, ובזכותו יהיה רווח לעולם (מ"א קס). וכד ההוא זכאה לא קיימא בקיומיה, מסתפי אפילו³⁵⁸ ממשפט ולא יכיל למיקם ביה כ"ש בצדק. וכד ההוא זכאה לא קיימא בקיומיה, מסתפי אפילו³⁵⁹ ממשפט ולא יכיל למיקם ביה כ"ש בצדק.

דוד מלכא בקדמיתא אמר (תהלים כו) בחנני יי' ונסני, דהא אנא לא מסתפינא מכל דינין אפילו מהאי צדק, וכ"ש דאחידנא ביה³⁶⁰, מה כתיב (שם יז) אני בצדק אחזה פניך, בצדק ודאי לא מסתפינא למיקם בדינוי בתר דחב אפילו ממשפט מסתפי, דכתיב (שם קמג) ואל תבא במשפט את עבדך.

ת"ח כד מתבסמא האי צדק ממשפט כדין אקרי צדקה, ועלמא מתבסמא בחסד - ולא רק ע"פ משפט שמתנהג העולם לפי חוקים (מ"א קסא). ואתמליא מניה - התפשטות עד כדי מילוי אינה שייכת כי אם למידת החסד שכן הוא בלי גבול, ואילו צדקה אין ביכולתה כי אם למתק את הדינים המצויים כבר (מ"א קסא). דכתיב אוהב צדקה ומשפט חסד יי' מלאה הארץ (שם לג) - "אוהב" הוא כינוי למדת החסד, וכאשר יש משפט צדקה וחסד ביחד, ה"ה ר"ת מצ"ח, אזי מתגלה בארץ מצח הרצון, וזהו עיקר התיקון (מ"א קסא). אסהדנא עלי דכל יומאי הוינא מצטער על עלמא - רשב"י היה מקבל ע"ע צער ויסורין כדי שלא יארע דין לעולם, וזהו חסד דרשב"י ש"מצטער על עלמא" (מ"א קסא). דלא יערע בדינוי דצדק - זהו מקרה רע הקורה מחמת דין (מ"א קסא). ולא יוקיד עלמא בשלהובוי - זוהי שריפה שבאה לעולם בגלל השלהבת של הצדק, והיא בסוד קלי' נוגה (מ"א קסא). כמה דכתיב אכלה ומחתה פיה (משלי ל) - הוא סוד דינוי דצדק הנ"ל, שהנוק' דסט"א שורפת בהבל פיה על ידי הפיתוי שלה שמראה את עצמה כאילו היא מידת הצדק גופא שכן יש בה שלהובי דצדק (מ"א קסא).

- מאיר הכוונה -

³⁵⁸ גי' מים אדירים קס "במשפט".

³⁵⁹ גי' מים אדירים קס "במשפט".

³⁶⁰ גליונות הלש"ו: לעיל מ' ע"ב ופרשת ויחי רמח ע"ב והשמטות רנט ע"א וכן בפרשת פנחס ריג

ע"ב.

שְׁעָה"כ

טז. ע"י זהר ח"א קכב ע"א: פתח ואמר (קהלת ה ח) ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד ויתרון ארץ³⁶¹ בכל היא ודאי דהא מתמן נפקין³⁶² רוחין ונשמתינ ותועלתא³⁶³ לעלמא מלך לשדה נעבד מאן מלך דא קב"ה³⁶⁴ לשדה נעבד³⁶⁵ כד איהו אתתקן^{367,366} כדקא יאות ומלך³⁶⁸ דא (דא) מלך עלאה³⁶⁹ דאתחבר לשדה כד איהו נעבד³⁷⁰ מאן שדה דא שדה אשר ברכו יהו"ה דכתיב (בראשית כו כו) כריח שדה אשר ברכו יהו"ה דכד איהו (אתעבר³⁷¹) נעבד ואתתקן [ב]כל מה דאצטריך ליה כדקא יאות כדין מלך עלאה אתחבר עמיה.

תרגום: פתח ואמר, "ויתרון ארץ בכל היא מלך לשדה נעבד". "ויתרון ארץ בכל היא" ודאי, שהרי משם יוצאות הרוחות והנשמות ותועלת לעולם. "מלך לשדה נעבד", מי המלך, זה הקדוש ברוך הוא, "לשדה נעבד", כשהוא נתקן כראוי. ו"מלך", זה (זה) המלך העליון שמתחבר לשדה כשהוא נעבד. מי השדה, זה השדה אשר ברכו ה', שכתוב "כריח שדה אשר ברכו ה'", שכשהוא (נעשה) נעבד ונתקן בכל מה שצריך לו כראוי, אז המלך העליון מתחבר עמו.

ועי' זהר ח"ב קלד ע"ב: ומאן אתר נטלי ההוא רעותא דמאריהון לאמשכא ליה לגבייהו³⁷² נטלין ליה³⁷³ מאתר חד עלאה קדישא דמניה נפקין כל רעותין קדישין³⁷⁴ ומאן איהו כל איש דא צדיק דאתקרי כל³⁷⁵ כמה דאת אמר (קהלת ה ח) ויתרון ארץ בכל היא (תהלים קיט קכח) על כן

- מאיר הכוונה -

³⁶¹ היינו היסוד הנקרא כ"ל שכולל נ' שערי בינה ונקראת המ' כלה שהיא ה' הכוללת הנ' שערים (נ"א).

³⁶² היינו ב' בחינות שיש ליסוד הא' שמוציאה נשמות הב' השפעת המזונות ושאר הצרכים (נ"א).

³⁶³ היינו יתרון ותוספת טובה לארץ שהיא המלכות ואפשר נמי ארץ העולם התחתון והכל אמת (אור יקר).

³⁶⁴ ת"ת (אור יקר ונ"א).

³⁶⁵ שדה מלכות כדמפרש לקמיה, ופי' תיקון ועבודת המלכות כדכתיב לעבדה ולשמרה ופי' רז"ל אלו מצות עשה ולא תעשה (אור יקר).

³⁶⁶ "בתיקונא עלאה" נוסף באור יקר.

³⁶⁷ דהיינו השפעה והתיקון על ידי עסק התורה והמצוה כנודע בסוד ההתעוררות. והשתא קשה כי עבודת אותו שדה ותיקונו הוא מאור הת"ת א"כ היינו המלך בעצמו ולמה אמר מלך שהוא הת"ת לשדה נעבד אחר שהמלך בעצמו עבוד את השדה (אור יקר). כשהיא מתוקנת ומקובלת ממצות ומע"ט מהתחתונים אז המלך ת"ת מתחבר לשדה זו מ'. ז"ח (נ"א). עז ע"ב (הערת הזוהר).
³⁶⁸ מאן מלך (אור יקר).

³⁶⁹ היינו הת"ת בבחי' עליונה שהוא נקרא מלך מולך על כל הקצוות, אמנם בחי' זו של הת"ת אינה מתייחדת עמה אלא אחר שהיא מתוקנת מבחי' אחרת שבה שאינה נקראת מלך, ואח"כ מתייחד מלך לשדה הנעבד מלמטה ממלך כדפי', וזה שאמר דאתחבר לשדה כד איהו נעבד וכדמסיק, והריח התיקון הקודם היותו מן הת"ת מאומרו שדה אשר ברכו ה', ומפני שאין בחי' היחוד מלך עם שדה אלא מלך עם מלכות או מלך בהיכל, אמנם שדה אינה בחי' המתייחסת עם מלך (אור יקר). בבינה דילה ק"ק ומקודם צריך ו' היכלין דילה מתתקנין בצדיקייא עבודת אדם להוציא כו' וז"ס לעבדה ולשמרה כמ"ש שמור את יום כו' ששת וכו' (יהל אור).

³⁷⁰ ואתתקן בכל מה דאצטריך ליה עד שיצא מכלל שדה לגנה וכיוצא (אור יקר).

³⁷¹ אתעבד (דפ"ו).

³⁷² ירצה איזהו המקור העליון שבו מתעלים ומתדבקים כדי שיוכלו מיד להמשיכו עליהם (רמ"ז).

³⁷³ נחק בדפ"ו.

³⁷⁴ הוא יסוד אבא בסוד השביל, דהיינו קודש עליון הנז"ל שהוא כולל כל היסודות העליונים המושפעים בו ממזל נוצר חסד דביה אחיד אבא (רמ"ז).

³⁷⁵ מב ע"ב (הערת הזהר). דיבר בלשון שאלה לפי שהשביל האמור [יסוד אבא] לא אתידע וכו' ולכן תמה ושאל ומאן הוא, והשיב כל איש וכו', וירצה שהוא בחינתו התחתונה שהיא נודעת בתוך הזעיר דאתקרי כל, שהכל תלוי בו, וכמשי"ה (תהלים קד, כד) כולם בחכמה עשית. ומפני שגם שאר היסודות נקראים כל אמר כמד"א (קהלת ה ח) ויתרון וגו', ולא אמר כדכתיב מפני שלהבין ראיית הפסוק צריך לימוד, והוא מה שידוע ליודעים בפסוק (משלי ג, יט) ה' בחכמה יסד ארץ, ואמרינן אבא יסד ברתא, וזהו יתרון המלכות על זעיר, שהרי בכל חב"ד חג"ת דיליה שהם עצמו דזעיר כמבואר שהם ו"ק שלו, שמתעלים להיות חב"ד חג"ת דיליה, ואין יסוד אבא מתגלה בהם אלא במקום בנין רחל, ולפי שבהתגדל זעיר נה"י שלו מתעלים לחג"ת לכן יצדק שם ארץ ברחל שהיא ממש הדום רגליו. אמנם להודיע מעלת כ"ל זה הביא פסוק (תהלים קיט, קכח) על כן כל פקודי כל ישרתי, שכל התורה היא ביסוד החכמה וכו', ואע"ג שמצוות לא תעשה הן סוד גבורות ואבא כולו חסדים, הא תנון היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר כשכר מצוה, דהיינו מצוות עשה, והרי

שְׁעָה"כ

כל פקודי כל [ישרתי] איש כמה דאת אמר³⁷⁶ (בראשית ו ט) איש צדיק דא איהו וצדיקן (כל איש) מאריה דביתא³⁷⁷ דרעותיה תדיר³⁷⁸ לגבי מטרוניתא כבעלה דרחים לאתתיה (ו) תדיר³⁷⁹ ידבנו לבו איהו רחים לה ולבו דאיהי מטרוניתא דיליה ידבנו לאתדבקא ביה:

תרגום: ומאיזה מקום נוטלים אותו רצון רבונם למשך אותו אליהם הם נוטלים ממקום אחד עליון וקדוש שממנו יוצאים כל הרצונות הקדושים ומי הוא כל איש זה צדיק שנקרא כל כמו שנאמר (קהלת ה) ויתרון ארץ בכל היא (תהלים קיט) על כן כל פקודי כל ישרתי איש כמו שנאמר איש צדיק זהו צדיק (כל איש) בעל הבית שרצונו תמיד למלכה כמו בעל שאוהב את אשתו תמיד ידבנו לבו הוא אוהב אותה ולבו שהיא המלכה שלו ידבנו להדבק בה.

יז. עי' תיקו"ז (כ ע"ב): י' איהי מדה דילה ה' עלאה חמש אור ה' תתאה חמש גוונין דנהרין בהון חמש אור וכד אתפשטת ה' עלאה לאנהרא בה' תתאה בחמש גוונין דנהרין דילה מיד אתפשט ו' לגבה ודא איהו נוטה שמים כיריעה (תהלים קד ב) דודאי כד איהי נהירא בגוונין דילה אתמר בה וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט טז) וראיתיה בתכשיטהא ככלה דמתקשטא לגבי בעלה ומיד נוטה שמים כיריעה דאתי בעלה לגבה ודא איהו רזא דקו המדה דאיהו ו' מההיא מדה דאיהי י' ולבתר דאיהי נטלא שמא קדישא אתעבידת איהי מדה מתתא לעילא.

תרגום: י' היא מדה שלה. ה' עליונה, חמשה אור. ה' תחתונה חמשה צבעים שמאירים בהם חמשה אור. וכשמתפשטת ה' העליונה להאיר בה' התחתונה בחמשת הצבעים שמאירים שלה, מיד מתפשטת ו' אליה, וזהו "נוטה שמים כיריעה", שודאי כשהיא מאירה בצבעיה, נאמר בה "וראיתיה לזכור ברית עולם". וראיתיה בתכשיטה כמו כלה שמתקשטת לבעלה, ומיד נוטה שמים כיריעה, שבא אליה בעלה, וזהו סוד של קו המדה, שהוא ו' מאותה מדה שהיא י', ואחר שהיא נוטלת את השם הקדוש היא נעשית מדה ממטה למעלה.

בהגר"א: יו"ד איהי מדה דילה - כמ"ש לעיל די' הוא מדה, והוא דחמשין תרעין דילה אתפשטת עד הוד, עשר בכל ספי', וזהו י' מדה, שמודד עשר בכל ספי': נוטה שמים כיריעה - ר"ל, כיריעה שהיא פרוסה, כך האור אתפשט, וזהו נוטה שמים: וראיתיה לזכור כו' - כמו האדם שרואה באשתו, וזהו לזכור ברית, וכל התפשטות הוא ע"י ה"ס שנכללין ביסוד וחוזרין ונכללין במלכות, והכל נהיר לה מברית, ואח"כ מתייחד עמה כידוע, וז"ש לעיל בהקדמה תיקון ה' (יא ע"ב), דהוי"ה הוא נהורין ואדנ"י גוונין: ולבתר דאיהי כו' - דאיהי ה' תתאה ובה נהרא ה' עלאה במדה דילה, י' ו' אתפשט לגבה, וביה אתכלילת מכל השם הוי"ה: עי' אריכות בזו"ח נז ע"א ובהגר"א בתזו"ח יח ע"א.

יח. עי' זו"ח נז ע"א: כד בעאן לנפקא האי נציצו דביה גוונין בטש בההוא אתפשטותא ואתדחיק ומגו דחיקו נפקין אינון נהורין דקיקין ואשתמעו כחדא כדין האי נציצו אחזי בהו גווני ואצטבע כלהו כחדא חיות וסומק וירוק ואוכם ואתעכב ביה תריסר ירחין ולבתר אתעקרו מתמן ואשתילו באתר אחרא והאי נציצו סלקא ונחתא והאי איקרי בוצינא דקרדינותא³⁸⁰ האי אתקין

– מאיר הכוונה –

שהגבורות הם חסדים, וז"ש ישרתי, שזהו היושר שלהם. ואמר פקודי, מפני שהנודע ונגלה מאבא היא בחינת פק"ד שנאמר (לג, כג) וראית את אחורי, ומש"ה רבינו גי' תרי"ג, ובבחינה זו נקראת התורה תורת חסד (רמ"ז).

³⁷⁶ ידוע נח סודו ביסוד אבא, ונקרא בשם איש שנראה מיותר, שאם יאמר נח צדיק תמים היה די, אלא מפני שיסוד זעיר גם הוא נקרא צדיק וגם נקרא בבחינה שהוא זכר ומשפיע, מכל מקום הוא כולל חו"ג ממש, אבל יסוד אבא לו יצדק בעצם שם איש מפני שכולו חסדים, וזהו כל איש, פי' כולו איש, ולכן הוא מיסוד המלכות שיציאתה במקום גילוי החסדים וכמש"ה (ישעיה טז, ה) והוכן בחסד כסא (רמ"ז).

³⁷⁷ ירצה זה הנקרא איש צדיק או כל איש, הוא מאריה דביתא, שנאמר (משלי כד, ג) בחכמה יבנה בית, ובסוד כתר שלה שהוא בשני אורות העולים ב"ת (רמ"ז).

³⁷⁸ יש בחינת רחל הפנימית הנקראת כלת משה והיא הנקראת מטרוניתא בעצם (רמ"ז).
³⁷⁹ ה"ס יעקב הפנימי הנבקע בתוך זעיר בסוד יעק"ב יבק"ע. ולפי שיעקב הוא מאבא לכן אמר שאבא שהוא יסודו הוא תמיד אצל המטרוניתא כבעל (רמ"ז).

שְׁעָה"כ

ובטש בכל נטיען נהורין ואומר לו גדל כדין אפיק מבועין ההוא אתפשטותא עילאה קדמאה ואשקי ונהיר לכלהו ואתרביאו בהאי בוצינא דקרדינותא

תרגום: כאשר רצה להוציא את הניצוץ שבו הצבעים, הכה באותו ההתפשטות ודחק ומתוך הדחק יצאו אלו האורות דקיקים, ונשמעו כא', אז אותו הניצוץ הראה בהם צבעים, ונצטבע כולם כאחד: לבנה אדם וירוק ושחור, ונתעכב בו י"ב חדשים ואחר כך נתעקרו משם ונשתלו במקום אחר, והניצוץ הזה עלה ויר דוזה נקרא ניצוץ הקשה, זה תיקן והכה בכל הנטיעות המאירות, ואמר להם גדל, ואז הוציא באר אותו התפשטות העליון הראשון והשקה והאיר לכולם ונתרבו אותו הניצוץ הקשה.

בהגר"א (בתז"ח יח ע"א): וענין בוצינא דקרדינותא הוא דעת שהוא קו המדה וא"ו דנפיק כו"ל כנ"ל שהוא וא"ו כידוע והוא מתפשט בכל כמ"ש ובדעת חדרים ימלאו כו' וכמ"ש (א"ז רפט ע"ב) ועייל לגו דגופא ומלייא כל אינון אדרין כו' ע"ש ואמר בפ' משפטים (קכ"ג ע"א) דעת גניז בפומא דמלכא וכו' כל המאמר שעל זה השורש הולך כל המאמר של שם ובדעת תרין עטרין חו"ג כמ"ש (א"ז רצא ע"א) דא תרין עטרין דהוו גניזין כו' ע"ש ובדף (רצב ע"ב) ותרין גניזין דיליה כו' ע"ש ובוצינא דקרדינותא הוא עיטרא דגבורה של הדעת והוא נקרא נציצו והוא גניז באימא כו' ועיטרא דחסד נקרא אוירא דכיא והוא גנוז באבא כמ"ש במאמר הנ"ל ולכן ע"י התבסמות באוירא דכיא נתתקנו עלמין קדמאין וכו' ע"י בוצינא דקרדינותא יצא ולכן לא אתקיימו בסטרא דדינא עד דאשתתף בהדיה אוירא עיטרא דחסד.

י"ט. עי' זהר ח"ג קנ ע"א: באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם (במדבר כא יח) באר דא כנסת ישראל³⁸¹ חפרוה שרים דא אבא ואמא³⁸² דאולידו לה כרוה נדיבי העם אלין אבהן דכתיב (תהלים מז י) נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו' בגין לאתברכא מנהון ע"י דדרגא חד ומנו צדיק דקאים עלה וע"ד אמרינן כד האי באר נטלא בסיועא דאבהן נטלא ואקרי באר ואקרי ים אקרי באר בשעתא דיצחק נפק מזיינא מסטרא דאימא ואתי לאמשכא אבתרא דדא ומלי לה כדין אקרי באר דיצחק³⁸³ באר דמרים והא אוקמוה:

תרגום: "באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם", באר זו כנסת ישראל, חפרוה שרים זה אבא ואמא שהולידו אותה. כרוה נדיבי העם, אלו האבות שכתוב "נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם וגו'", בשביל להתברך מהם על ידי דרגה אחת, ומי הדרגה, צדיק, שעומד עליה. ועל זה אמרנו, כשבאר זו נוטלת בסיוע האבות, נוטלת ונקראת באר, ונקראת ים. נקראת באר בשעה שיצחק יוצא מזויין מצד אמא, ובא להמשיך אחרי זה וממלא אותה, אז נקראת באר יצחק באר מרים והרי בארנו.

ועי' ע"ח שער טז פרק ה: תמר שמן ע"ש שמעכו באצבע, ולא הוצרכו אלא ביאה ראשונה. והענין הוא כי הלא להיות כי א"א הוא זכר בלי נוק', והזווג הוא מקצתו אל קצתו בלי נוק', לא {פב ע"א} הוצרך לזה לעשות כלי, ומכח זה נמשך אל יעקב ולכל מעכות של בית רבי, ועכ"ז הוצרך להיות חצי היסוד דא"א באבא בסוד מ"ד, וחצי באמא בסוד מ"ן ביסוד שלה, אך לא הוצרך לביאה ב' לטעם הנ"ל.

- מאיר הכוונה -

³⁸¹ יסוד שבה (רח"ו).

³⁸² והנה כל אלו הבתולים והחותמות אשר בהנוק' הנה הוא רק בזמן הקטנות, והם בלא זווג, וכדי להרחיק את אחיזת החיצונים וכנז'. אך כשמתגבר הרחמים ועולה ברצון המאציל ית"ש לזווגם וכדי להוציא שפעת חסדים על ידם, הנה ממשיכים או"א את אור החג"ת שלהם בהיסוד דנוק' ומתירים ופותחים את החותמות שבה. וכן מתקנים ג"כ את סוד הבתולים שבה, כי הרי כל אלו החותמות והבתולים הנה הם נעשים מהנה"י דאו"א, כי ע"י הגבורות דהנה"י נמשך בה סוד הבתולים ונסתם פתחה בשני החותמות. אבל ע"י החסדים דחג"ת נתמעכו הגבורות דסוד דם בתולים ונמתקו, וכן נפתחו החותמות ונשלם הכלי דהיסוד שלה, וזה סוד מקדש אדני (שהוא היסוד דנוק') כוננו ידיך (שמות טו יז), כי הוא נתקן ונתכונן ע"י הידים העליונים שהם החג"ת דאימא. וזהו סוד מה שאמרו בזוה"ק (בהעלותך דף קנ סע"א וכן בס"פ וילך רפו ע"א) באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם, באר דא כנסת ישראל (יסוד דהנוק') שמשם הוא כל נשמות ישראל, חפרוה שרים דא אבא ואמא דאולידו לה, כרוה נדיבי העם אלין אבהן, ר"ל החג"ת דאו"א, כי החג"ת נקראים אבות כנודע. ומ"ש "חפרוה", ר"ל על פתיחת החותמות, כי ע"ז נתגלה היסוד שבה, כי חפירה הוא לשון גילוי שנתגלה היסוד. ומ"ש "כרוה", הוא על מיעוץ הבתולים, כי ע"י אור החג"ת הנה נתמעכו ונמתקו (דע"ה ח"ב קכט ע"ד).

³⁸³ שהם הגבורה שנובעים בסוד המים גבורת גשמים (רח"ו).

פְּעֵה"כ

כ. ע"י זהר ח"א לו ע"א: תא חזי בראש השנה אתיליד אדם בראש השנה ודאי רזא לעילא ותתא ר"ה לעילא³⁸⁴ ר"ה לתתא³⁸⁵ בראש השנה עקרות נפקדות מנלן דבראש השנה הוה דכתיב (בראשית כא א) ויהו"ה פקד את שרה ויהו"ה דייקא³⁸⁶ דא ר"ה ובגין דנפיק אדם [מר"ה ונפיק] (בר"ה נפיק) בדינא ועלמא קיימא בדינא ובגיני כך לפתח ודאי חטאת רובץ בגין לאתפרעא מינך ואלריך תשוקתו עד דתשתצי ואתה תמשל בו רזא הוה דכתיב (נחמיה ט ו) ואתה מחיה את כלם מכאן אמרו לא שליט קב"ה אלא בזמנא דישתצון חייבי עלמא ועל דא כיון דמלאך המות ישצי לון³⁸⁷ כדין קב"ה שליט עלוי דלא יפוק לאבאשא עלמא דכתיב (בראשית ד ז) ואתה תמשל בו (בתיובתא) ואתה דייקא אמר רבי יצחק בקוטרא דפלגא³⁸⁸ אקפסירא³⁸⁹ (קסטירא) שכיח³⁹⁰ רבי יהודה אמר ואתה תמשל בו בתיובתא.

תרגום: בא וראה, בראש השנה נולד אדם, בראש השנה ודאי סוד למעלה ולמטה. ראש השנה למעלה, ראש השנה למטה. בראש השנה עקרות נפקדות. מנין לנו שבראש השנה זה היה, שכתוב "וה' פקד את שרה", וה' דוקא זה ראש השנה. ומשום שאדם יצא בראש השנה, יצא (ויצא) בדין והעולם עומד בדין, ולכן לפתח ודאי, "חטאת רובץ", כדי להפרע ממך. "ואליך תשוקתו", עד שתכלה. "ואתה תמשל בו", סוד הוא, שכתוב "ואתה מחיה את כולם", מכאן אמרו, לא שולט הקדוש ברוך הוא אלא בזמן שיכלו רשעי העולם, ועל זה, כיון שמלאך המות יכלה אותם, אז הקדוש ברוך הוא שולט עליו שלא יצא להרע לעולם, שכתוב "ואתה תמשל בו" (בתשובה), ואתה דוקא. אמר רבי יצחק, בקשר של המחלוקת המושל מצוי. רבי יהודה אמר, "ואתה תמשל בו" בתשובה.

כא. ע"י זהר ח"ג מג ע"א: אמר רבי אבא³⁹¹ מה רבו מעשיך יהו"ה (תהלים קד כד) כמה סגיאין אינון עובדוהי דמלכא קדישא וכלהו סתימין בחכמה הדא הוה דכתיב כלם בחכמה עשית כלהו בחכמה כלילין ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיען³⁹² לגבי בינה ומתמן אתעבידו כלא ואתתקנו הדא הוה דכתיב (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן ועל דא כלם בחכמה עשית³⁹³ בבינה מלאה הארץ הארץ דא כנסת ישראל דמתמן אתמליא מכלא כמה

- מאיר הכוונה -

³⁸⁴ מלכות (מ"מ).

³⁸⁵ סוף כי תצא (הערת הזוהר).

³⁸⁶ וה' הוא ובית דינו, ו' של ו"ה הוא ז"א הו"ה היא מלכות בית דינו (מ"מ).

³⁸⁷ פ' כיון שימית הגוף אז לא יתן הקב"ה לו למישלט עוד על הנשמה ובראשית חכמה איתא שהנשמה נק' אתה והיינו דקאמר ואתה תמשל בו. א"מ (נ"א).

³⁸⁸ בחבור וקשר הקטרוג ומחלוקת (ד"א).

³⁸⁹ השוטר והמושל שכיח שם, כדי לקיים הדין שבין החולקים. והוא רמז ביאור של "ואתה תמשל בו", שכן כאן היה מחלוקת קטרוג מחמת הקיצוף, אזי המלאך המות שהוא השוטר הכופה לקיים דין העליון, היה נמצא מיד ביניהם (ד"א).

³⁹⁰ פ' בחבור ובקשר הקטרוג נמצאת הממשלת, ר"ל כשתהיה המחלוקת המושלח מצוי שם לעשות דין ביניהם, וכיון שאליך תשוקתו והוא נלחם עמך ואת הנלחם עמו להנצל מידו, אז ואתה, שהיא השכינה שנקרא אתה, תמשול בו, היא המושלת לעשות דין (מ"מ).

³⁹¹ ר"ל דלא צריך לייחס הריבוי למדת המלכות כמ"ש רבי חזקיה, אלא גם בחכמה יצדק, וז"ש "כמה סגיאין אינון", כלומר הם בעצמם, ולכן לא אמר בעלמא כמ"ש רבי חזקיה. והענין שידוע שיש בחכמה שורש דין מבחינת חכמה סתימאה, ולזה כל ההויות במחשבה אתברירו, וניחא לרבי אבא שמתייחס הריבוי למעשי ה' מפאת עצמם ולא מצד מקום השפעתם, אבל יקשה איך ייחס מעשים לאבא שהם מבחינת עשיה, ועוד שידוע שהחכמה היא נעלמת מאד, לכן אמר "וכלהו סתימין בחכמה", ירצה לא תחשוב שהריבוי בעצם הוא בחכמה, אלא בבחי' כוללות להיותה מקור כל ההויות אבל הוא בהעלם גדול. והענין הוא שבה שרשי כל הנמצאים אך הוא בדרך כוללות, על דרך מ"ש בהיולי שבו הכל, רק שהוא בהתכוללות ובהעלם, וכמו שהחושבים מושרשים בהעלם בחוש המשותף. הה"ד כלם בחכמה עשית (רמ"ז).

³⁹² יסוד אבא (רח"ו).

³⁹³ הנה החכמה הוא האומר ובינה הוא העושה כנודע והענין הוא כי כבר ידעת כי יסוד דאבא נעלם ומתלבש תוך היסוד של בינה. כמבואר אצלנו בדרוש המוחין של ז"א ונמצא כי יסוד בינה הוא המתגלה והוא העושה כל הדברים ואם כן מ"ש כולם בחכמה עשית אין פירושו שהחכמה הוא העושה אלא שהחכמה בהיותה מתלבשת בבינה עושה הבינה כל המעשים וזמ"ש כולם בחכמה עשית בבינה כלומר בהיותה מלובשת בתוך הבינה (שער מאמרי רשב"י). הוקשה גם זה להם מי

שְׁעָה"כ

דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו' קנינך דהיא אפיקת לון לבתר הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם בגיני כך מלאה הארץ קנינך:

תרגום: אמר רבי אבא מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש, וכולם סתומים בחכמה. זהו שכתוב כולם בחכמה עשית, כולם כלולים בחכמה ולא יוצאים החוצה אלא בשבילים ידועים כלפי הבינה, ומשם נעשים הכל ונתתקנים, זהו שכתוב ובתבונה יתכונן, ועל זה כולם בחכמה עשית. בבינה מלאה הארץ, הארץ זו כנסת ישראל, שמשם מתמלא מהכל, כמו שנאמר כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. קנינך, שהיא מוציאה אותם אחר כך, זהו שכתוב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם, לכן מלאה הארץ קנינך.

כב. והנה נפרש אותיות צדקה דע כי אות צדיק אות יוד שבה הופכת פנים מן הנ' כפופה ומורה אב"א ד' גם זה מורה לשון דלות ועניות ק' אע"פ שיש איזה זיווג אמנם רגליה ארוך ומגעת עד החיצונים ולבסמא צריך שיתן צדקה ולמלאה באות ה' כי הוא זיווג אמיתי גם אות ק' מורה על קין קינא דמסאבותא והתפשטות הנחש ובנתנית צדקה יכוין שחוזר התפשטות רגל הק' לעלות למעלה ונעשית ה' בסוד הכל ושם אין אחיזה לקליפות והנה כשהוא אב"א נקרא צדק וכשהוא פב"פ נקראת צדקה שהיא מקבלת ה"ח להמתיק וזהו בכוונת הצדקה שאנו עושין להמשיך ה"ח שלו כדי שתהיה עמו פב"פ וזהו אוהב צדקה ומשפט ר"ל המשפט הוא אוהב צדקה ודע כי צדקה ותפלה הוא ליחד שם י"ה הנפרד מן ו"ה לחברם ביחד גם צריך לכוין כי צדקה גימטריא אלהי"ה אדנ"י ומ"ה וד' אותיות השם עולים צדקה ע"ה והכוונה על ידי שם אלהים והוא דין הקשה ואדנ"י הוא דין הרפה ושם מ"ה דאלפין הוא המתקת שניהם ולכן צריך קודם שיעשה מצוה או צדקה לומר ליחדא שמא דקב"ה ושכינתיה בדחילו ורחימו לחבר י"ה עם ו"ה בשם כל ישראל ויתן פרוטה ויכוין כי פרוטה הוא סוד פרט ו"ה והוא כי שורש הדינין הם רפ"ח ניצוצין וע"ה הם רפ"ט והם יצאו מן ו"ה בסוד י"א סממני הקטורת שהם גימטריא ו"ה ועיין בסוד קדיש וע"י התחברות שם י"ה עמהם [ע"י מ"ח פ"ז מ"ד. – לש"ן] ע"י הצדקה אז נמתקו הדינים של זו"נ שהם ו"ה ונמתקים ג"כ הרפ"ח ניצוצין כנודע ודי בזה (נוסף בפע"ח).

יח ע"ג

כג. הרי כי ה' הללויה הם והם כוללים כל הי"ס דיצי' ויש בו ששה פסוקים סוד י"ס דיצי' שהם ו' אותיות ו"ק דמטטרו"ן והכוונה לעלות עשיה ליצירה "כל הנשמה תהלל יה ר"ת כה"ת שם א' מע"ב שמות וגם עולה במספר שמי"ה³⁹⁴ שהוא באוון בסוד הנשמה בדרושים כתב וז"ל והוא יוצא מפסוק ויאמר לרשע למה תכה רעך כי בזה השם הכה משה את המצרי והוא בסוד ב' אלהים בסוד אחריים וכ"ו אותיות מלואן³⁹⁵ שז"ס על מה תכ"ו עוד וז"ס רק בעיניך תבי"ט עם ד' אותיות עולה כה"ת והענין כי ע"ב ק"ל הם ב' עינים שהם ג' ר"ב עם י' אותיות גי' רי"ב וב"פ רי"ב ע"ה עולה כה"ת הרי כה"ת ב' עינים שבהם מביט בכח השם הזה היו

– מאיר הכוונה –

נתן העשיה בחכמה לכן אמר כולם הם בחכמה ואח"כ עשיה היתה בבינה כי הנה כל הקודם לא"א הוא אצילות אדם קדמון לכל הקדומים א"א בריאה אבא יצירה אימא עשיה וזהו שאמר כולם בחכמה עשית בבינה (זהר הרקיע).

³⁹⁴ ע' מאמרי רשב"י (פ' בשלח דף א ע"ב) ובפע"ח (שער הזמירות פ"ה) ובשער רוח הקודש (דף לז ע"ב ביחוד ד) ובלק"ת (סוף תהילים), ומבואר שם כי בזה השם הכה משה רבע"ה את המצרי, והוא צירוף שם כה"ת, שם שמיני משם ע"ב³⁹⁴, ועליו אמרו בזוה"ק (בשלח דף נד ע"א) ובהיא שעתא דנפק לנחתא לארעא (ר"ל על אור נשמת משה רבינו ע"ה) בזרעא דלוי אתתקנו ארבע מאה ועשרין וחמש בוצינין למלכא, וארבע מאה ועשרים וחמש גליפין ממנן אוזפנה לההוא רוחא לאתריה³⁹⁴ (וראיתי בספר זח"י ביאור על זה עמוק מאד). והשם הזה הוא יוצא מן שם י"ה, כי יו"ד פעם ה"י הוא ש', ויו"ד ה"י עצמו הוא ל"ה הרי של"ה, וג' מלואי יו"ד ה"י, יו"ד ה"א, יו"ד ה"ה, הוא צ"א ועם של"ה הוא תכ"ה עם הכולל. והרי לנו כי הוא יוצא משם י"ה וזהו כ"ל הנשמה ת'הלל י"ה (ביאורים ח"א לה ע"ד).

³⁹⁵ ע"י שער רה"ק לז ע"ב ביחוד ד' וע"י עוד בזה בליקוטי תורה סוף תהלים ובמאמרי רשב"י בשלח א ע"ב (לש"ו).

שעה"כ

מסתכלים ברשעים ומענישים וז"ס ושלומת רשעים תראה ובהכפל פסוק ז' יהיה ז"פ נגד ז'
אותיות דסנדלפון שהוא העשיה המתחבר ביצירה

מע"ח הנותן שלג כצמר הנה שלג הוא ד' מוחין שנכנסין בנה"י דאמא ונעשין ג' לבד ואז
ג' אלפין של ג' אהי"ה שבהם יוצאין לחוץ ללאה והם כמנין שלג שבקדושה וכשתסיר שורש ג'
אלפין נשאר צמר וז"ס הנותן שלג כצמר

מהחברים הללו כי טוב זמרה יש בו ה' היות נגד ה"ח שהם ביסוד הנקרא טוב ובו
נמתקים הגבורות ונותן למלכות דרך מעבר שלו ולזה נקרא שלום הללו את ד' מן השמים הוא
ת"ת דיצירה יש בו ד' היות נגד ד' אותיות השם ולמעלה הללו מן השמים מקור אצילות
במרומים בריאה מלאכיו יצירה צבאיו עשיה אח"כ חוזר ועולה ממטה למעלה וכלל אותן זה
בזה הללוהו שמש וירח כולל יצירה ועשיה הרמוזים בשמש וירח הללוהו כל כוכבי אור יצירה
בבריאה יצירה הם כוכבים של אור שהוא בריאה הללוהו שמי השמים והמים אשר מעל השמים
הם בריאה באצילות והאצילות משבח לעילת העילות א"ס ב"ה וזהו הללו את שם ד' כי הוא צוה
ונבראו הוא לההוא דסתים הללויה שירו לה' שיר חדש תהלתו בקהל חסידים הכוונה למתק
החסידים שלו בני ציון יגילו במלכם הם נ"ה שבונים לציון שהוא יסוד יגילו במלכם שהוא ת"ת
או נוכל לומר במלכם מלכות למתק הגבורה שלה יעלו חסידים הם נ"ה נקראים חסדי דוד
הנאמנים בכבוד זה מלכות הללו אל בקדשו הי"ס דיצירה מלמעלה למטה וחותרם כל הנשמה
וכו' ואומר ויברך דוד כאן רמוזים הי"ס של בריאה כדי לכלול יצירה בבריאה ואלו הם לך ה'
הגדולה וכו' כי כל בשמים ובארץ אלו הם ז' ימים של הבנין לך ה' הממלכה והמתנשא לכל
לראש הם ג"ר

יח ע"ד

כד. שער הזמירות פרק ו - אז ישיר יש בו ח"י אזכרות מן אז ישיר עד ביום ההוא יהיה
ה' אחד הם נגד ח"י אזכרות שיש ביהי כבוד והוא בסוד ה' פרצופים שיש ביצירה כי כבר פירשנו
למעלה בויברך דוד שאל תתמה שהזכרנו הספירות והדברים כפולים ומכופלין כי יש כמה
פרצופים בכל עולם ועולם לכן אע"פ שאמרנו הח"י הויו"ת ביהי כבוד מ"מ צריך להזכיר אותן
כאן בשירת הים פעם אחר מטעם הנ"ל ע"כ ט)

הגהה ט) אז ישיר כאן רמז ליו"ד הויות הנ"ל א' רומז לג"ר חשוכים כאחד ז' לז"ת גם אז
הו"ה אדנ"י ח' אותיות גם לשם אזכור"ה שכל חלק ממנו גימטריא ח' ואת רודפיהם השלכת
במצולות ר"ת רה"ב שהוא שר של מצרים וזהו שארז"ל וירא ישראל שר שלהם ראו
צ"ל ה' ימלוך לעולם ועד ב"פ שמו"ת כי כן היה נוהג האר"י זלה"ה ופסוק כי בא סוס
פרעה כי כל זה הוא מן השירה כי הח"י הויות שהתחילו מאז ישיר שמשם התחילו את השירה
עד ושמו א' לכן אין לומר שמע ישראל כי אז יהיה כ' ואנו צריכין רק ח"י הויות
(מע"ח אין לומר פסוק שמע ישראל)

מהר"ס בהר נחלתך ר"ת ב"ן וסמך ליה לשבתך פעלת ה' מקדש אדני ר"ת קס"א שהוא

אהיה דיודין

מתלמידי האר"י זלה"ה את ה' ויאמינו בה' ובמשה עבדו ר"ת בפסוק זה איוב וז"ש רז"ל
משל לרועה שהיה רוצה לעבור צאנו וכו' כך הקב"ה כשרצה לעבור לישראל בים בא שר עשו
לקטרג ומסר לו איוב וכו' וזהו רמז 'את ה' ויאמינו 'בה' ר"ת איוב אז ישיר וכו' סוס ורוכבו
רמה בים ס"ם ונוקביה בנוקבא דתהומא רבא ה' איש מלחמה שהוא מלא גבורות ונקרא שמו
מלחמה גבור חיל ומהו הגבורות שלו מרכבות פרעה וחילו ירה בים בכח הגבורות כמנין יר"ה
עם הכולל ומבחר שלישי מבחר הג"ר שלו שהם כנגד נה"י למעלה אותן שהיו למטה בטומאה
טובעו בים סוף בנוקבא דתהומא רבא תהומות יכסומו וכו' כמו אבן שירדה אבן שהיא מלכות
בית דוד עד מלכות דעשיה כך ירדה הטומאה בעשיה שהיא מלכות החיצונה שירדה בעשיה של
טומאה ימינך ה' להציל את ישראל וכו' אמר איוב כאן רמז ה' אלפין בר"ת נגד ה' אלפין
מבריאת עולם ובששי ע"ש ובשביעי שבת אין שופ"ר אחלק שלל הלמ"ד ב' של שלל אחלק
אותן ויהי חצי ש"ל כמנין משה פי' תחלק הלמ"ד של שלל האחרונה ויהיה ט"ו ומספרו כמשה
וג"כ מנין שילה ואז יתגלה ולו יקתה עמים א"נ ה' אלפי"ן ומנין שילה תמלאמו נפשי אריק חרבי
מי' כמוכה ס"ת י"ה באלים ה' ס"ת מ"ה וחזר פעם אחר מי כמוכה שהוא י"ה והם ב' פעמים י"ה
וכנגדן אמר דוד מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה ב"פ י"ה נורא תהלות עושה פלא הוא

שְׁעָה"כ

ת"ת שמעו עמים ירגזון³⁹⁶ וכו' הם כוחות הטומאה מצד ישמעאל ואז נבהלו אלופי אדום אילי מואב הם שאר כל השרים שהם נכנעין תחתיהן תפול וכו' עד מקדש אדני וכו' מכאן שעתידי הקב"ה להוריד בהמ"ק עשוי מלמעלה ויהיה מעשה ידיו להתפאר ואז יהיה ה' למלך וכו' ע"כ עולם היצירה ישתבח והקדיש חלל הבריאה ע"כ

עולת תמיד אחר הזמירות יאמר השירה אשר הוא רומז ליסוד שהוא מדרגה האחרונה שבנוקבא³⁹⁷ המקנא במט"ט הנקראת תורה שבכתב ואז מתחלת לתקן ע"י תורה שבכתב ואז נכנסת לעולם הרחמים צבאות המלך מעולם מט"ט מקדש אדני כוננו ביחודים לקמן ובע"ח דרושים אשירה לה³⁹⁸ כי גאה גאה הנה אות א' של לאה היא בחינת המלכות שהיא שורש עיקרית בחינת לאה ואות ל' של לאה הוא ג"ס אחרונות נה"י דאימא הרי הם ד"ס שלוקחת ואז נעשית צורת ה'³⁹⁹ והיא אות ה' של לאה ואז כל בחינות אלו נקראות לאה וז"ס אשירה לה' כי גאה גאה כי פסוק זה נאמר על לאה שנתגאה ועלתה למעלה בדעת ז"א למעלה מן ראש רחל במקום גבוה ושם נעשית בחי' גאה כי הג' הם נה"י דאימא והא' היא מלכות דאימא ונתחברו ארבעתן ונעשו פרצוף בצורת ה' כנז' וחבור ג' אותיות הוא גאה והוא ממש בחשבון לאה כי ג' ול' הם בחשבון א' במספר אי"ק בכ"ר וזהו כי גאה גאה ר"ל שנתגאה ועלתה למעלה במקום גאה ורם וגם נעשית בחי' גאה באותיות ממש

נשפת ברוחך ר"ת ב"ן כסמו ים צללו כעופרת במים אדירים ר"ת גי' קמ"ג שהוא אהיה דאלפין

ימינך ה' נאדרי בכח ר"ת גי' ע"ב נאדרי בכח לבדו גי' ב"ן נאדרי בכח ימינך ה' ג"כ גי' ע"ב והב"ן ממוצע בין ב' ע"ב.

בהר נחלתך ר"ת ב"ן וסמיך ליה לשבתך פעלת ה' מקדש אדני ר"ת ע"ה קס"א שהוא אהי"ה דיודין תביאמו ותטעמו⁴⁰⁰ כבר פירשתי למעלה בסוד י"א סמני הקטורת מקדש אדני כוננו ידיך נודע מ"ש האר"י זלה"ה בדרוש הנוקבא בבחינת הו' ע"פ באר חפרוה שרים כרוה נדיבי העם הם האבות הנק' נדיבים כנודע והם חג"ת שחוקקין חותמם שהוא חג"ת ביסוד והוא ש' של שדי וזש"ה והיה שדי בציריך כי ש' דשדי נעשה מן הצירים שביסוד כי ציר ש' דשדי ע"ש⁴⁰¹ וזה הש' של הציר נמשך מן אותיות י"ד העליונים שהם חג"ת יד הגדולה יד החזקה יד רמה וזהו שדי ש' יד וז"ס משארז"ל יצחק מיעץ באצבע⁴⁰² והבן זה גם זש"ה מקדש אדני כוננו ידיך ר"ל כי הידים העליונים שהם ג' אבות כוננו ותקנו בחי' מקדש של אדני שהיא הנקבה ונודע כי ציון שהוא יסוד נקרא קודש קדשים וז"ש מקדש אדני שהוא נקודת ציון שבה ובכוונות ק"ש נבאר ב"ה ענין אחר בפ' בידך אפקיד רוחי⁴⁰³ ושורש הדברים הם כי בזמן הראשונים הוציאו הבתולים באצב"ע כדי שתהיה נכר הכלי שלה מתוקן ואז תוכל להתעבר מביאה ראשונה והנה גם בחי' זו היתה בנוקבא העליונה מלכות כי ירדה יד של אימא ביסוד שלה ושם מיעכה ביד ונשאר שם אותן ה' אצבעות לצורך כלי המלכות וז"ש מקדש אדני כוננו ידיך פי' המקדש הנקרא אדני כוננו אותו ידים העליונים דהיינו יד א' של אימא כלולה מב' ידים כמ"ש בדרוש באר חפרוה שרים⁴⁰⁴ ע"ש ודי בזה

כה. כן הוא ב"ש הוא כתר דיצירה ולכן יש בו י"ג ברוך כמנין אחד והם סוד י"ג מכילין דא"א דיצירה⁴⁰⁵ ואח"כ ח"י פסוקים שיש בהם ח"י הויות נגד ח"י ברכאין שהם בז"א דיצירה ויען שיש ב"ס דיצירה ג"כ ה' פרצופים א"א או"א זו"נ לכן יש ח"י הויות אחרות בחלק שני בסוף יצירה בשירת הים

- מאיר הכוונה -

³⁹⁶ דע"ה ח,ב קכה ע"ב עליון

³⁹⁷ שבר"ק (לש"ו).

³⁹⁸ שער יעקב ורחל פרק ד' (לש"ו).

³⁹⁹ פרצוף שלם בצורת ה' שיש בה ג' קוין (לש"ו).

⁴⁰⁰ עי' מ"ח פ"ח משנה ד' וה' (לש"ו).

⁴⁰¹ שער הירח פרק ג' (לש"ו).

⁴⁰² פרקי דרבי אלעזר פרק טז (לש"ו).

⁴⁰³ עי' לקמן דף קלא ע"א שער ר"ה פרק ג' (לש"ו).

⁴⁰⁴ שער הארת המוחין ז' (לש"ו).

⁴⁰⁵ כ"ה בזהר תרומה קלב ע"א (לש"ו).

פְּעֵה"כ

ואח"כ צ"ל גדולה גבורה וכו' כמ"ש בזוהר ולא כמו שכתבו ס"א גבורה גדולה ואח"כ אומר אל ההודאות "אדון הנפלאות" בורא כל הנשמות "רבוץ כל המעשים" הבוחר בשירי זמרה "מלך אל חי העולמים והוא ר"ת אברהם שא"א ע"ה תיקן זה אבל לא שמעתי זה ממורי זלה"ה⁴⁰⁶

צריך לומר בתשבחות בחירק בניקוד של תפארת⁴⁰⁷ ולא בשורק טוב לומר בעשי"ת בין ישתבח ליוצר מזמור ממעמקים כי סוד עומק הוא גבורה גי' רי"ו וכל יום מאלו העשרה מתעורר א' מעשרה העמקים וכולם הם בסוד רי"ו ואלו הם י' עמקים הנז' בס"י ואלו הן יום א' עומק ראשית יום ב' עומק ראשית יום ג' עומק אחרית יום ד' עומק טוב ורע יום ה' עומק דרום יום ו' עומק צפון יום ז' עומק מזרח יום ח' עומק רום ועומק תחת יום ט' עומק מערב יום עשירי ג"כ עומק מערב

כו. עי' זהר ח"ב קלב ע"א: כיון דמטי בר נש לישתבח⁴⁰⁸ נטל קודשא בריך הוא ההוא כתרא ושוי ליה קמיה וכנסת ישראל שריאת לאתתקנא⁴⁰⁹ למיתי קמי מלכא עלאה⁴¹⁰ ואצטריך לאכללא לה בתליסר מכילן ורחמי עלאי דמנהון (עלאי דמניהון) אתברכת ואינון תליסר בוסמין עלאין כמה דאת אמר (שיר ד יד) נרד וכרכום⁴¹¹ קנה וקנמון וגו' [והכי] (והכא) אינון שיר ושבחה הלל וזמרה עז וממשלה נצח גדולה וגבורה תהלה ותפארת קדושה הא תריסר ולבתר לחברא לה בהדייהו⁴¹² ולומר ומלכות ווהו תליסר בגין דאיהי מתברכא מנייהו: ועל דא אצטריך בשעתא דאתכלילת בינייהו לשוואה לבא אורעותא (ורעותה) בהאי ולא לישתעי כלל דלא לפסוק בינייהו ואי פסיק בינייהו מתחות גדפי כרוביאי נפיק חד שלהובא וקארי בחילא ואמר פלניא די פסיק גאותא דקודשא בריך הוא ישתצי ויתפסק דלא יחמי גאותא דמלכא קדישא כמה דאת אמר (ישעיה כו י) ובל יראה גאות יהו"ה בגין דאלין תליסר אינון גאות יהו"ה:

- מאיר הכוונה -

⁴⁰⁶ וכדומה לי שראיתי בסידור נועם מגדים ששלמה המלך ע"ה תי' זה ומרומז בר"ת שמך לעד מלכינו האל (לש"ו).

⁴⁰⁷ צ"ל בניקוד הת' של תפארת (לש"ו).

⁴⁰⁸ כתר זה נכלל ונשלם בהשלים ה' אחד ושמו א', והיינו "כיון דמטי לישתבח וכו'" שהוא סוד ההשגחה המתפשטת בתחתונים וסוד בריאתם משם, והוא נקשר בהם, והיינו "שוי לה קמיה וכו'" (אור יקר).

⁴⁰⁹ מפני שהיא רוצה ליכנס דרך היכל לבנת הספיר ולעלות מעולם העשיה אל עולם היצירה ששם סוד שומר ישראל מטטרין דתמן מקנן הת"ת (אור יקר).

⁴¹⁰ לזה אצטריך לאכללא לה בתליסר מכילן, שהם סוד י"ב גבולי אלכסון והנקודה האמצעית, שאלו המדות הם מתחוקקות בכל המדות, ושורשם בכתר, ושם נמצאים מדרגה אחר מדרגה עד המלכות, שהם מקורי הברכות, ומהם מתברכת ומתבסמת והם סוד י"ב הוי"ת הנכללות בג' שמות כזה

י	י	י
הוה	ההו	הוה
ה	ה	ה
"היו	"הו	"היו
י	י	י
היה	היה	היה
ה	ה	ה
"הוי	"היה	"הוי

ראשי תיבותם יהו"ה יהו"ה יהו"ה דהיינו סוד ג' שמות אלו, ולזה סדרם י' שיר, ה' שבחה, ו' הלל, ה' זמרה, הרי ד' אותיות מצד החסד, עוד י' עוז, ה' ממשלה, ו' נצח, ה' גבורה, הרי ד' אותיות מצד הגבורה, עוד י' גדולה, ה' תהלה, ו' ת"ת, ה' קדושה, הרי ד' אותיות מצד הת"ת, דהיינו יהו"ה מלך יהו"ה מלך יהו"ה ימלוך, נקודת ג' שמות, והנקודה האמצעית העולה ל"ג, והיינו ומלכות עצם השכינה שהיא היא מקושטת באלו (אור יקר).

⁴¹¹ אלו הם י"ג דשבת, אבל בחול הם אל רחום וכו' כמ"ש הרב בסידור (מ"מ).

⁴¹² והיינו שהיא נקודה מתנגדת לבחי' האמצעית להסתעף בהם, ונקרא גאות ה', שמהכתר הנק' גאוה נכתר שם השם באלו, והפוסק ח"ו מצדו הוא פוגם הכתר הזה, ומפסיק הברכות העליונות ואחר שחתם הברכה בקישוטי השכינה, נתארך חיתום הברכה מעלמא אריכא, דהיינו אל ההודאות לכלול שם הת"ת (אור יקר).

שְׁעָה"כ

תרגום: כיון שמגיע אדם לישתבח נוטל הקדוש ברוך הוא אותו הכתר ושם אותו לפניו וכנסת ישראל מתחילה להתתקן לבא לפני המלך העליון וצריך לכלל אותה בשלש עשרה מדות הרחמים העליונות שמהן מתברכת והם שלשה עשר בשמים עליונים כמו שנאמר (שיר השירים ד) נרד וכרכם קנה וקנמון וגו' וכאן הם שיר ושבתה הלל וזמרה עז וממשלה נצח גדלה גבורה ותפארת קדושה הרי שנים עשר אחר כך לחברה עמם ולומר ומלכות והיו שלשה עשר משום שהיא מתברכת מהם.

ולכן צריך בשעה שנכללת ביניהם לשים בזה לב ורצון ולא לדבר כלל שלא להפסיק ביניהם ואם מפסיק ביניהם יוצאת שלהבת אחת מתחת כנפי הכרובים וקוראת בחיל ואומרת פלוני שהפסיק את גאות הקדוש ברוך הוא יתכלה ויפסק שלא יראה גאות המלך הקדוש כמו שנאמר וכל יראה גאות ה' משום ששלשה עשר האלה הם גאות ה'.

כו. וכד נקודה עלאה ועלמא דאתי אסתלקו לא ידעין בר ריחא כמאן דארח בריחא ואתבסם ולאן דא נייחא (ס"א ניחח) דהא כתיב (ויקרא כו לא) ולא אריח בריח ניחחכם דהא ריח ניחח ריחא דרעותא דכל הני רעותא דצלותא ורעותא דשירותא ורעותא דכהנא דכלהו רזא דאדם כדין כלהו אתעבידו רעותא חדא וההיא אקרו ניחח רעותא כתרגום כדין כלא אתקשר ואתנהיר כחדא כדקא יאות כמה דאתמר ועל דא אתיהיבת האי סטרא אחרא בידא דכהנא דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר (ויקרא ו ב) רזא הכא דהא אוקימנא לית צו אלא עבודה זרה והכא אתיהיבת ליה לאתוקדא ההוא מחשבה רעה ולאעברא לה מגו קודשא בהאי רעותא דסלקא לעילא ובהאי תנא ותרבין דאתוקדן בגין לאתעברא מן קודשא והאי צו ברשותיהו קיימא (ס"א לאפרשא לה מן קודשא) מגו האי קרבנא⁴¹³:

ואי תימא צו את בני ישראל הכי נמי דהא ברשותיהו קיימא לאפרשא לה מן קודשא כל זמנא דעבדי רעותא דמאריהון דלא יכלא לשלטה עלייהו והאי קרא כלא אתיא לאחזאה רזא דמלה לאעטרא להאי רוח קודשא לעילא ולעילא ולאפרשא לה לדא רוח טומאה לנחתא לה לתתא לתתא דא ברעותא ובצלותא כדקאמרן ודא בעובדא כלא כדקחזי ליה והאי קרא מוכחא עלייהו דכתיב צו את אהרן ואת בניו לאמר צו דא עבודה זרה רוח מסאבא⁴¹⁴ לאמר דא אתתא דאקרי יראת יהו"ה כתיב הכא לאמר וכתיב התם (ירמיה ג א) לאמר הן ישלח איש את אשתו והא אוקמוה בגין כך כלא אתמר וכהנא קיימא לאתתקנא כלא ברזא דאדם ובהמה זכאה חולקהון דצדיקיא בעלמא דין ובעלמא דאתי דאינון ידעי אורחי דאורייתא ואזלי בה בארח קשוט עלייהו כתיב (ישעיה לח טז) יהו"ה עליהם יחיו מאן עליהם אלין ארחי דאורייתא יחיו יתקימון בעלמא דין ובעלמא דאתי:

תרגום: וכשהנקודה העליונה והעולם הבא התעלו, אינם יודעים פרט לריח, כמי שהריח ריח והתבשם, ואין זה נחת (ניחוח), שהרי כתוב ולא אריח בריח ניחוחכם, שהרי ריח ניחוח (הוא) ריח של רצון שכל הרצונות הללו, של תפלה ורצון, של שירה ורצון. הכהנים שכולם סוד של אדם, אזי כולם נעשים רצון אחד, וההוא נקרא ניחוח, רצון, כתרגומו. אז הכל נקשר ומאיר כאחד כראוי, כמו שנתבאר. ועל כן נתן הצד האחר ביד הכהן, שכתוב צו את אהרן ואת בניו לאמר. סוד כאן, שהרי בארנו אין צו אלא עבודה זרה, וכאן נתן לו לשרוף את אותה מחשבה רעה, ולהעבירה מתוך הקודש ברצון הזה שעולה למעלה, ובעשן הזה ובחלבים שנשרפים, כדי שיעברו מן הקודש. וה"צו" הזה עומד ברשותם להפרידו מן הקודש מתוך הקרבן הזה.

ואם תאמר צו את בני ישראל, כך גם, שהרי ברשותם עומד להפריש אותה מן הקדושה, כל זמן שעושים רצון רבונם, שלא יוכל לשלוט עליהם. והפסוק הזה הכל בא להראות סוד הדבר, לעטר את רוח הקודש למעלה למעלה, ולהפריד את רוח הטומאה הזו ולהורידה למטה, וזה ברצון ובתפלה כפי שאמרנו, וזה במעשה, הכל כמו שראוי לו. והכתוב הזה מוכיח עליהם, שכתוב צו את אהרן ואת בניו לאמר, צו זו עבודה זרה, רוח הטומאה. לאמר, זו האשה שנקראת יראת ה'. כתוב כאן לאמר, וכתוב שם (ירמיה ג) לאמר הן ישלח איש את אשתו, והרי פרשוה, לכן הכל נאמר. והכהן עומד לתקן את הכל בסוד של אדם ובהמה, אשרי חלקם של הצדיקים

- מאיר הכוונה -

⁴¹³ נעשה ע"י כל קרבן תוספות אור וקדושה למעלה למעלה, ומתכפייא ומתדחייא הסטרא אחרא ע"ז הרבה מאד, וכמ"ש פ' צו (דף כז ע"ב) ובפ' פנחס (רכד סע"א ברע"מ) ופ' פקודי (רלז ע"א ושם רלט ע"א) (דע"ה ח"ב קנו ע"ד).
⁴¹⁴ בראשית לח, נח ס (הערת הזהר).

שְׁעָה"כ

בעולם הזה ובעולם הבא, שהם יודעים את דרכי התורה והולכים בה בדרך אמת, עליהם כתוב (ישעיה לא) אדנ"י עליהם יחיו. מי עליהם, אלו דרכי התורה. יחיו, יתקיימו בעולם הזה ובעולם הבא.

כח. עי' זהר ח"א קעז ע,ב: רבי יהודה פתח ואמר (שם מא יד) אל תיראי תולעת יעקב מתי ישראל אני עזרתך נאם יהו"ה וגואלך קדוש ישראל תא חזי כל עמין עעכו"ם דעלמא קב"ה יהב לון לממנן שלטנן ידיעין כמה דאתמר וכלהו אזלי בתר אלההון כמה דכתיב (מיכה ד ה) כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו [וכלהון] (ומניהו) אושדין דמין ומגיהין קרבא גזלין וקפחין ומנאפין ואתערבי בכמה עובדין לביש ואתתקפו בחילהון לאבאשא וישאל לית לון תוקפא וחילא לנצחאה לון בר בפומהון כתולעתא דא דלית לה תוקפא וחילא אלא בפומא⁴¹⁵ ובפומא מתבר כלא ועל דא אקרן ישראל תולעת

תו אל תיראי תולעת יעקב (ישעיה מא יד) מה תולעת לית (ליה) לבריה דעלמא כהאי תולעת דמשי⁴¹⁶ דסיסטרא דמנה נפקי כל לבושי יקר⁴¹⁷ [טיסטרין] (סיסטרי) דמלכין לבתר זרע זרעין ומית ולבתר מההוא זרעא דאשתאר מניה אתקיים כמלקדמין והא איהו בקיומא כך ישראל אינון כהאי תולעת דאף על גב דמתין יתהדרון ויתקיימון בעלמא כמלקדמין והא אתמר (דכתיב) (ירמיה יח ו) כי כחמר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל מאי כחמר אלא דא הוא חמר דההוא זכוכית דאף על גב דאתבר אתתקן ואית ליה תקנה כמלקדמין מתי ישראל דא אילנא דחיי דבגין דישאל אינון אתדבקו באילנא דחיי בגין כך יהא חייין להון ויקומון מעפרא ויתקיימון בעלמא ויהון לעם חד למפלח ליה לקב"ה כמה דאת אמר (צפניה ג ט) לקרא כלם בשם יהו"ה לעבדו שכם אחד

תרגום: רבי יהודה פתח ואמר, "אל תיראי תולעת יעקב מתי ישראל אני עזרתך נאם ה' וגואלך קדוש ישראל". בא וראה, כל העמים עובדי עבודת כוכבים ומזלות של העולם, הקדוש ברוך הוא נתן אותם לממונים שליטים ידועים כמו שנאמר, וכולם הולכים אחרי אלהיהם, כמו שכתוב "כי כל העמים ילכו איש בשם אלהיו". וכולם שופכים דמים ועורכים קרבות, גוזלים שודדים ונואפים, ומעורבים בכמה מעשים רעים, ומתחזקים בכחם להרע. ולישראל אין תוקף וכח לנצח אותם פרט בפה שלהם, כתולעת הזו שאין לה תוקף וכח אלא בפיה, ובפיה היא שוברת הכל, ולכן נקראו ישראל תולעת.

עוד, "אל תיראי תולעת יעקב", מה תולעת אין בריה בעולם כמו תולעת המשי הזו שטווים בו, שממנה יוצאים כל לבושי כבוד, לבושי המלכים, אחר כך זורעת זרעים ומתה, ומאותו הזרע שנשאר ממנה מתקיימת כמו מקודם, והרי היא בקיום. כך ישראל הם כמו התולעת הזו, שאף על פי שמתים, יחזרו ויתקיימו בעולם כמו מקודם. והרי נאמר (שכתוב) "כי (הנה) כחומר ביד היוצר כן אתם בידי בית ישראל". מה זה "כחומר", אלא זהו חומר של אותה זכוכית, שאף על גב שנשבר, נתקן, ויש לו תקנה כמו מקודם. "מתי ישראל" זה עץ החיים, שמשום שישאל דבוקים בעץ החיים, לכן יהיו להם חיים ויקומו מן העפר ויתקיימו בעולם ויהיו לעם אחד לעבוד את הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר "לקרא כולם בשם ה' לעבדו שכם אחד".

כט. עי' זהר ח"ב קלט ע"א: וארגמן⁴¹⁸ דא כנופיא [דכלילא] (דכלא) כל גוונין כחדא ותולעת⁴¹⁹ שני⁴²⁰ כתיב שני וכתוב שנים⁴²¹ דכתיב (משלי לא כא) כי כל ביתה לבוש שנים אלא

- מאיר הכוונה -

⁴¹⁵ שהקדושה מתעוררת ומתגברת בסוד התורה והתפלה (אור יקר).

⁴¹⁶ כתולעת הזה שעושה משי (ד"א).

⁴¹⁷ שעושין ממנו מלבושים נכבדים (ד"א). כלי מלת למלכים (הרש"ב) (נ"א).

⁴¹⁸ ת"ת (רח"ו).

⁴¹⁹ מלכות (רח"ו).

⁴²⁰ עיין מה שכתבתי פרשת בראשית (ו ע"ב) על פסוק (משלי לא, כא) כי כל ביתה לבוש שנים (רמ"ז). ז"ל: והנה תולעת שני הם חסדים כנז' בפרשת תרומה, ותולעת שני שהוא מיכאל שריכם, שהוא ירקיב ויכלה כל שרי אומות העולם, וידוע שמיכאל הוא בחסד, ואע"ג דתולעת שני הוא אדום שהוא גבורה, חסדים דאימא קאמר, שהיו גבורות דאבא שבאו ביסוד דאימא ונעשו כאן חסדים דאימא בסוד חכם בבינה.

⁴²¹ זה יתבאר לך ממה שיתבאר בפ' אמור (דף קנ ע"ב) וממה שביארנו לעיל בפ' יתרו (דף סח ע"ב) בתוספתא ההיא ושם נתבאר כי מציאות החסד נקרא יומם יומא דכליל לכולהו יומין כי הוא

שְׁעָה"כ

האי איהו גוון דאקרי⁴²² שני דנטיל כל גוונין ביה וכלא איהו [חד] שני ושנים שנים כד כלהו כלילן ביה כחדא שני דנפיק מכרסייא עלאה דשלטא על תכלת מסטרא דימינא⁴²³ ודא איהו אפוטרופוסא דישראל דכתיב ביה (דניאל י כא) מיכאל שרכם תולעת דחיליה בפומיה כתולעת דמתבר כלא ועקר כלא⁴²⁴:

תרגום: וארגמן זה כנוס שכולל כל הצבעים כאחד ותולעת שני, כתוב שני, וכתוב שנים, שכתוב "כי כל ביתה לבוש שנים". אלא זהו צבע שנקרא שני שנוטל בו את כל הצבעים והכל אחד שני ושנים שנים כשכלם כלולים בו כאחד שני שיוצא מהכסא העליון ששולט על תכלת מצד הימין וזהו האפוטרופוס של ישראל שכתוב בו (דניאל י) מיכאל שרכם תולעת שכחה בפיה כתולעת שמשברת הכל ומעקרת הכל.

ל. עי' זהר ח"ג ס ע"ב: פתח רבי חזקיה ואמר יי' אלהים נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וגו' (ישעיה נ ד) זכאין אינון ישראל דקודשא בריך הוא אתרעי בהו מכל שאר עמין וקראן קדש דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליי' ויהיב להו חולק לאתאחדא בשמא קדישא ובמה אחידו ישראל בשמא קדישא בגין דזכו באורייתא דכל מאן דזכי באורייתא זכי ביה בקב"ה (נ"א בקדש)⁴²⁵:

ותנינן קמיה דמר מאי קדש שלימותא דכלא דאקרי חכמה עלאה ומהאי אתר (נגיד משח רבות קדישא בשבילין ידיען לאתר דאקרי בינה עלאה) ומתמן נפקין מבוועין ונחלין לכל עבר עד דמטו להאי זאת (ומאתר דא אתער רוחא קדישא) והאי זאת כד מתברכא אקרי קדש ואקרי חכמה:

וקראן ליה (נ"א והאי זאת כד אתברכא מאתר עלאה דא דאקרי קדש ואקרי חכמה קראן לה) רוח הקדש כלומר רוח מההוא קדש⁴²⁶ דלעילא וכד נפקין ומתערין מנה רזי אורייתא כדין אתקרי לשון הקדש ובשעתא דנגיד ההוא רבות קדישא לאינון תרין קיימין⁴²⁷ דאקרוין למודי יי'

– מאיר הכוונה –

מתפשט בחמש הספירות אשר למטה ממנה. וכולן אינן מקבלות אור ושפע אלא על ידה ובאמצעותה כנז' שם. והנה היא לבדה נקראת שני בערך עצמה בלשון יחיד, כי היא נוטלת כל גוונין בה כי לכן נקראת יריעה מרקמה כנז' שם, אבל בבחינת כל שאר החסדים המתפשטים למטה ממנה נקראת שנים בלשון רבים (שער מאמרי רשב"י).⁴²² אקרי (דפ"ו).

⁴²³ פירוש כי החסד העליון נק' תולעת והוא היוצא מכרסייא שהיא הבינה שבבריאה, והתולעת הוא החסד שביצירה, ושני הוא בחי' החסד החיצונה שביצירה (נ"ל שבעשיה שהיא לבוש אל התולעת שהוא החסד שביצירה) ואומר שני דנפק מכרסייא הוא כי כיון שהוא לבוש של החסד עצמו היוצא מן הכרסייא. לכן גם זה נאמר עליו שגם הוא יוצא מן הכרסייא, ולכן נקרא שני להורות כי התולעת הוא הראשון, וזה הוא שני לו. ומן זה השני נפק מיכאל אפוטרופוסא דישראל. ואמנם יש בזה קצת קושיא כי הרי החסד הוא לובן ואיך קראו תולעת שני שהוא אודם. וזה יתבאר ממ"ש תולעת שני תרין גוונין כחדא דימינא ושמאלא חיוור וסומק. והענין הוא במה שנודע גם כן. כי פני אריה הוא בימין שהוא בחסד והנה אריה הוא בגמטר' גבורה. אמנם הענין הוא להורות הכלל הנודע כי החסד כלול בגבורה והגבורה כלולה בחסד ונמצא כי בחסד עצמו יש גבורה ונמצא שהוא כלול מתרין גוונין ימינא ושמאלא. ונמצא כי מה שקראהו תולעת שני שהיא אל בחינת הגבורה הכלולה בו שהוא אריה בגמטריא גבורה כנז' (שער מאמרי רשב"י).

⁴²⁴ והכל כאן, דכאן נטיל כל גוונין וכאן פומא, וכאן הוא מיכאל דכליל כל הד' חיות, ולכן אע"ג שהוא ימינא מ"מ הוא שני בכל גוונין (יהל אור ח"א יט ע"ד).

⁴²⁵ רצא ע"א (הערת הזהר).

⁴²⁶ והנה נאמר בשלמה (מלכים א' ג כח) כי חכמת אלהים בקרבנו, והוא חכמה היורדת בבריאה, שזהו מה שירת שלמה, ולכן נאמר כי חכמת אלהים, שהוא הבריאה שנברא בשם אלהים, בראשית ברא אלהים (בראשית א א), והוא חכמה זעירא, וכמ"ש בפ' פינחס (רכג ע"א) וה' נתן חכמה לשלמה חכמה זעירא, ואמר הגר"א בספד"צ (פ"ד ל ע"ג ד"ה ואמר ובי"ד) שהוא אור היסוד (שהוא י' זעירא והוא חכמה זעירא) דהמלכות דאצילות, והוא יורד בבריאה, ואליו זכה שלמה. אבל לא שנתחכם בהמלכות שבאצילות רק בהי' זעירא שלה היורדת בבריאה, וכמ"ש בספד"צ (פ"ה לג ע"ב) דמינה אתחכם לתתא, וע' בהגר"א שם (לה ע"א ד"ה ויחכם). ואותו הי' זעירא הוא רוח הקודש, שהוא רוח מההוא קודש דלעילא, שהוא י' עלאה, חכמה עלאה אבא, כמ"ש בפ' אחרי מות (סא ע"א) ומשום שזכה לההוא י' זעירא (דע"ה ח"ב פה ע"א).

⁴²⁷ אל תתמה יחס תרין ביעין בלישנא דתרין קיימין כי כן הדרך בזהר (רח"ו).

שְׁעָה"כ

ואקרון צבאות אתכנש תמן וכד נפיק מתמן בההוא דרגא דאקרי יסוד לההוא חכמה זעירא⁴²⁸ כדין אתקרי לשון למודים ונפיק לאתערא לאינון קדישי עליונים כדין כתיב (ישעיה נ ד) 'י אלהים נתן לי לשון למודים ולמה לדעת לעות את יעף דבר:

תרגום: פתח רבי חזקיה ואמר, אדני יהוה נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וגו', אשריהם ישראל שהקדוש ברוך הוא רוצה בהם מכל שאר העמים, וקראם קדוש, שכתוב קדוש ישראל לה' ונתן להם חלק להאחזו בשם הקדוש, ולמה אחזו ישראל בשם הקדוש, משום שזכו בתורה, שכל מי שזוכה בתורה זוכה בקדוש ברוך הוא (בקדש).

ושנינו לפני מורנו, מה זה קדש, שלמות הכל, שנקראת החכמה העליונה. ומהמקום הזה (נמשך שמן משחת קודש בשבילים ידועים למקום שנקרא בינה עליונה), ומשם יוצאים מעיינות ונחלים לכל צד, עד שמגיעים לזאת הזו, [וממקום זה מתעוררת רוח קדושה], וכשמתברכת הזאת הזו, נקראת קודש, ונקראת חכמה.

וקוראים לה (והזאת הזו כשמתברכת ממקום עליון זה שנקרא קודש ונקרא חכמה, קוראים לו) רוח הקודש, כלומר רוח מאותו קודש שלמעלה, וכשיוצאים ומתעוררים ממנה סודות התורה, אז נקראת לשון הקודש, ובשעה שנמשך אותו משחת קדש לאותם שני עמודים שנקראים למודי ה' ונקראים צבאות, מתכנס לשם, וכשיוצא משם באותה דרגה שנקראת יסוד לאותה חכמה קטנה, אז נקראת לשון למודים ויוצאת להעיר אותם קדושים עליונים, אז כתוב ה' אלהים נתן לי לשון למודים. ולמה, לדעת לעוות את יעף דבר.

ועי' תיקו"ז קב ע"ב: ש"ם הדורש איהו צדיק עליה אתמר (ישעיה נ ד) ה' אלהי"ם נתן לי לשון למודים ודא (ז') י"ו זעירא לדעת לעות את יעף דבר אינון ה"ה דבהון ועוף יעופף על הארץ ונקודה דשם הכותב והמכתב מכתב אלהי"ם הוא דא ה' ש"ם הדורש ה' אלהי"ם נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר ודא ה' ידעית קודשא בריך הוא בשכינתיה בהאי נקודה יתהלל המתהלל השכל וידוע ודא יההו.

תרגום: ש"ם הדור"ש הוא צדיק עליו נאמר יהו"ה אלהי"ם נתן לי לשון למודים וזה (ז') יו"ד זעירה לדעת לעות את יעף דבר הם ה"ה שבהם ועוף יעופף על הארץ ונקודה של שם הכותב והמכתב מכתב אלהי"ם הוא זה יהוהו ש"ם הדור"ש יהו"ה אלהי"ם נתן לי לשון למודים לדעת לעות את יעף דבר וזה יהוה ידעית הקדוש ברוך הוא עם שכינתו בנקודה הזו יתהלל המתהלל השכל וידוע וזה יההו.

בהגר"א: יעף דבר ודא יהו"ה שם הדורש איהו צדיק כו' ודא ז' י"ו זעירא כו' יעופף על הארץ ידיעת קב"ה כו' - כצ"ל~ ואמר ונקודה דשם הכותב ר"ל שמושי השמות שהן שמות הכותב והדורש והידיעה כמ"ש בב"מ ושאר ספרים וכל שם צריך למקור והוא שם הויה ולכן כתב שהכתיבה והחתימה י"ל הויה שלימה כמש"ל בב' אופנים והן רמזין בפ' זה והמכתב מכתב כו' שהן כתיבה וחתימה ולכן אמר שניקודו הוא ג"כ בר"ת של פ' זה כי השמות שמקורן ההויה כל הויה יש לו ניקוד אחר ולכן נשתנו השמות ג"כ וניקודו כאן הוא שו"א חירק ח"ס? שורק כו' אתוון ושם הדורש שו"א ח"ס? קמץ חירק ומפרש והולך האיך בשם הדורש יש הויה ואמר דשם הדורש הוא צדיק יום השביעי ז' וז' הוא י"ו ברית ועטרה וזהו לשון למודים (ישעיה נ ד) דלשון הוא ברית דהן מכוונים ברית הלשון והמעור והוא הדורש בלשון ויעף דבר הן ב' ההי"ן כמו שמפרש והולך דבהון ועוף כו' דהן ימינא ושמאלא כמ"ש בפרשת בראשית שהן מיכאל וגבריאל כמ"ש מיכאל באחת וגבריאל כשתים יעופף מועף ביעף והן ב' שפתים שהן מעופפים בדיבור והן הלמודים נו"ה ב' ההי"ן דבימינא ושמאלא כנ"ל ושם הידיעה הוא חירק פתח פתח שו"א וכמו שמפרש והולך כל אלין נקודין כו':

לא. שער הקריאת שמע פרק א: ברכו יכוין כי הויה פשוטה גימטריא כ"ו ובריבועו ע"ב וגם הויה דמ"ה ברבוע גימטריא ק"ל הרי כ"ו ע"ב ק"ל גימטריא ברכו

- מאיר הכוונה -

⁴²⁸ מלכות (רח"ו). הנקודה הוא ג"כ שורש המלכות אדנ"י, כי ה"ל דאדנ"י הוא מהי' דהויה, והיא נקרא ג"כ חכמה, חכמה זעירא, כמ"ש בפ' אחרי (דף סא ע"א) וכן היא נקרא ג"כ ראשית, ראשית דרכו, ראשית לנבראים, כמ"ש בהקדמת תיקו"ז (שם יב סע"ב) (ביאורים ח"א סב ע"ב), ה' זעירא שהוא העטרה והוא חכמה זעירא כמ"ש בפ' אחרי (סא ע"א) ובאד"ז (רצו ע"א) (ביאורים ח"ב עח ע"ד).

שְׁעָה"כ

המבורך יכוין ה' מ"ב ר"ך פירוש מן ה' תעשה מ"ב ר"ך כי הלא ג' ציורים יש לאות ה' ד"י ד"ו וו"ו וג' ציורין אלו גימטריא מ"ב וכשתכה ה"י במילוי יו"ד על ה"י מילוי יו"ד⁴²⁹ עולה רכ"ה וכאשר תסיר הה' עצמה נשאר ר"ך הרי מן ה' עצמה נעשה מ"ב ר"ך וזהו המברך ר"ל שמאות ה' יוצאת תיבת מברך

בענין פיוטים שנהגו האשכנזים לומר היה נוהג מורינו זלה"ה לומר והיה אומר שאין בהם שום הפסק כי הכל הולך אחר החיתום והואיל ומסיימים מעין הברכה לא הוי הפסק כתוב בדרושים היצירה אע"פ שהנוקבא שלהן גדולים מהדוכרא⁴³⁰ עכ"ז באים מסוד דוכרא אפילו הנוקבא שבה לכן נקרא יוצר אור כי היצירה כולו רחמים ודוכרא כנודע בסוד יוצר אור ובורא חושך הם דוכרא ונוקבא וזהו יוצר אור לשון יצירה ובורא חושך לשון בריאה והנה הבריאה נעשה מכח הבינה היא אימא מקננא בכורסייא ולכן נוקבא דבריאה שלטין על דוכרא ולכן היא דינים וז"ס ובורא חושך כי מכח הנוקבא נעשית גם דע כי אין עליה וירידה רק במעלות המדרגות וזה מבואר יוצר אור ובורא חושך כי הבריאה להיותה סתומה נקראת חושך⁴³¹ והיא גרועה מן היצירה המגולה הנקראת אור וז"ס תחתונים למעלה ועליונים למטה כי אדרבה מקום הגילוי נקרא אור ומקום הסתום נקרא חושך כי מניעת אור גורם לירידה ובפרט כשמסתלקין ומתעלים בגרון שאז הוא חסרון האור לגמרי ע"כ

בשעה שהחזן אומר ברכו יאמרו הקהל יתברך וישתבח ויתפאר וכו' והאר"י זלה"ה אמר אפילו מי שמשכים ללמוד ולעסוק בתורה אינו חוזר בו נשמתו עד שיתפלל ויענה ברוך ה' המבורך לעולם ועד חזרה אליו הנשמה⁴³² לכן יש בו ה' תיבות נגד ה' שמות של נ"ר נח"י שיש לנשמה

כבר נודע מהזוהר שמצות צריכות עובדא ומילולא והנה בתחלת עליית עולם לעולם מד' עולמות אבי"ע צריך לרמוז ב' דברים הנ"ל כי בנט"י שהוא התחלה לעלות עולם העשיה הנה הנטילה עצמה הוא עובדא והברכה הוא מלולא וכן בתחלת עליית עולם היצירה שהוא ב"ש צריך לאחוז ביד ימין רק ציצית ב' שלפניו וזהו עובדא וב"ש הוא מלולא וכן בתחלת עליית עולם הבריאה שהוא יוצר אור צריך לאחוז בתפילין ולמשמש במ בתפילין של יד וזהו עובדא אח"כ יוצר אור הוא מלולא וכן בשאר המצות צריך ג"כ עובדא ומלולא מהחברים ניקוד הוי"ה דיוצר אור הוא ציר"י אהבת עולם הזכרים הוא פת"ח והנקבות הוא סגו"ל נ"א ג' אותיות ציר"י והד' בלי ניקוד גאל ישראל סגו"ל והיכל פי' והיכל ששם הניקוד של הוי"ה בסגו"ל יהיה משולב באדנ"י זהו היכל סגו"ל נ"א בפתיחה וחתימה של יוצר בציר"י הבוחר בעמו פת"ח סגו"ל פת"ח סגו"ל נ"א יה"ו שלשתן בציר"י והד' בלי ניקוד וחתומות הגאולה הוי"ה סגו"ל ואדנ"י משולב בו

מהחברים סוד ברכת ק"ש הוא כללות פנימיות ההיכלות דבריאה אמנם ברכת של שחרית הם היכלות דז"א דבריאה ובערבית בנוקבא דבריאה ושל ערבית דשבת הם באמא דבריאה ושל שחרית של שבת הם היכלות דאבא דבריאה ותפילות עמידה הוא לעולם באצילות)

לב. היכלא קדמאה⁴³³ יוצר אור ובורא חושך נהירו דאבן טבא⁴³⁴ ספירו דאבן טבא⁴³⁵ נציץ לתרין סטרין⁴³⁶ כמה דאוקימנא⁴³⁷ לימינא ולשמאלא⁴³⁸ אור וחושך מה רבו מעשיך יהו"ה

- מאיר הכוונה -

⁴²⁹ ר"ל יו"ד פעם ה' הוא ק' וכן ה' פעם יו"ד הוא ק' וה' פעם ה' הוא כ"ה ובס"ה הוא רכ"ה ובסידו קו' יע' ראיתי שהבין בפשטות שהכוונה הוא ה"י פעם ה"י ר"ל ט"ו פעם ט"ו שהוא רכ"ה וכ"ה העיקר (לש"ו).

⁴³⁰ מבואר בע"ח שער סר אבי"ע פרק ד (לש"ו).

⁴³¹ הקדוש מ' ע"ג שליש תחתון

⁴³² ביאורים ח"ב כו ע"ג שליש תחתון

⁴³³ פירוש הם היכלות הנז' וכאן מסדר אותם רש"בי על סדר היוצר (מ"מ), ההיכל הזה הוא ביסוד הבריאה. והנה כבר עתה עולים העשיה והיצירה והמלכות דבריאה, אשר עומדת בהיכל ק"ק דיצירה, אשר העשיה והיצירה כלולים בה, והיא עתה עולה להיכל זה, ומתחברת עם היסוד דבריאה. וז"ס חיבור שם זה של יאהדונה"י, כנודע, כי שם זה הוא ביסוד, בהתחבר עמו המלכות, כדי להעלותה אל הת"ת, כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה. וכונת שם הנז' הוא במלת "מאז". כי אז הוא בגימ' ח' אותיות של שם הנז', ובכמה מקומות נתבאר, כי מלת אז רומזת אל השם הזה (שעה"כ יט ע"א), הז' היכלין דז"ן דבריאה הם מתפתחין בשחרית וערבית דחול (ע' כסה"כ פ' ד ו, ושער הכוונות דף יח ע"ד לב ע"ד נב ע"ב ודף עג ע"א), והם ההיכלות אשר בפ' פקודי (דף רמה וע"ש רס ע"ב) (דע"ה ח"ב קטז ע"ב).

שְׁעָה"כ

כלם בחכמה עשית (תהלים קד כד) כלהו אופנים וגלגלים מלאה הארץ קניניך וגו' המלך המרומם⁴³⁹ ולבדו מאזו שמא קדישא יאהדונה⁴⁴⁰ כללא דשמא קדישא שלים בתרי שמהן ודא הוא סליק באוירא⁴⁴¹ ומתנשא מימות עולם:

היכלא תניינא אל ברוך גדול דעה אורפניא⁴⁴² אל (רזין⁴⁴² דכליל אתון זעירין) ודכליל רזין דאתון זעירין דאלפא ביתא הכא אינון דקאמרי קדוש וברוך והכא איהו קדושה וברוך כבוד יהו"ה:

היכלא תליתאה לאל ברוך נעימות יתנו⁴⁴³:

היכלא רביעאה המחדש טובו⁴⁴⁴ בכל יום תמיד מעשה בראשית בגין דהכא מתגלגלין נהורין ודינין דעלמא מאן דאיהו לחיים מתחדש כמלקדמין לאתקיימא בעלמא בנהורא דימינא דאקרי אל כדקאמרן:

היכלא חמישאה היכלא דא (ד)אקרי אהבת עולם ודא איהו ומשיכו (משיכאן) דרחימותא דהיכלא דאקרי ואהבה ודא הוא אהבת עולם אהבתנו יהו"ה אלהינו ברוך אתה יהו"ה הבוחר בעמו ישראל באהבה ברזא דא⁴⁴⁵ אל שדו⁴⁴⁵:

היכלא שתיתאה אמת ויציב ונכון וקיים ובעינין דלא לאפסקא בין היכלין אלין לאלין⁴⁴⁵ דהא במשיכו דצלותא ורעותא מתחבראן כחדא ואתקשראן אלין באלין ברזא דשמהן קדישין דשליטין בכל חד וחד:

היכלא שביעאה אדני שפתי תפתח רזא דרזין בלחישו ולא אשתמע וקלא (אלא) הכא איהו רעותא דלכא ולא תכוונא (לא תכוון) ולסלקא רעותא ומתתא לעילא⁴⁴⁶ עד אין סוף ולקשרא שביעאה בשביעאה וכלא חד בחד⁴⁴⁷ דא בדא (מתתא לעילא) ולכתר מעילא לתתא⁴⁴⁸ לאמשכא ברכאן בכלהו ועלמין (כדקא חזי) ממקורא דחיי (דאיהו שביעאה לעילאה) ודאיהו היכלא

– מאיר הכוונה –

⁴³⁴ היא עטרה הנק' לבנה ואבן טבא היא המלכות שהיא עטרה (מ"מ).

⁴³⁵ פי' שהספיר הוא היסוד ואבן טבא היא עטרת היסוד והם לבנת וספיר שבהיכל זה וז"ש "ספירו דאבן טבא", ר"ל ספירו שהוא היסוד הנק' ספיר. שבו אבן טבא שהיא עטרה שלו (מ"מ).

⁴³⁶ הו"ה אדני שם יאהדו⁴³⁶ נהי ימין ושמאל שבהיכל זה והם יסוד ועטרה (רח"ו במ"מ).

⁴³⁷ רנ ע"א (הערת הזהר).

⁴³⁸ פירוש שיסוד נקרא ימין ועטרה נק' שמאל והם אור וחשך (מ"מ 9).

⁴³⁹ מלבד הנזכר בספר הכוונות על השם הזה עוד ירמוז למ"ש בדרוש השמות באוצרות חיים, שעשר כלים פנימיים דז"א דאצילות הם נשמה לז"א דבריאה. והנה השם הזה הוא ממש פנימי דיסוד דז"א דאצילות והוא נשמה בהיכל זה. ובאוצרות חיים אמר שהוא המשך הדעת שיורד ומתגלה למטה בהיכל זה שהוא יסוד, והוא נשמת היכל זה בסוד הדעת שהוא נשמת ר"ק (רמ"ז).

⁴⁴⁰ ור"ל שהמ' דבריאה שבהיכל ק"ק דיצירה עלתה ונתחברה עם יסוד דבריאה והם יאהדו⁴⁴⁰ נהי וז"ל הרב בס"ה. המלך המרומם לבדו מאז ביאר בזוהר שהוא שם יאהדו⁴⁴⁰ נהי. וענין דברים אלו כי הלא היכל זה הוא יסוד דבריאה וכבר עלו עשיה ויצירה והמלכות דבריאה אשר כולם תלויים בה היא עלתה עתה להיכל הזה ונתחברה מ' ביסוד וז"ס שם יאהדו⁴⁴⁰ נהי כנודע כי שם זה הוא ביסוד כשמתחבר עם המלכות להעלותה אל הת"ת כמו שאנו עתידים לעשות בעמידה. ולכן כוונת שם זה הוא באומרך המלך המרומם לבדו מאז שהם שמנה אותיות של שם זה כמנין א"ז וזה נתבאר בזוהר בכמה מקומות כי אז הוא כינוי לשם זה עכ"ל (מ"מ).

⁴⁴¹ עיין מ"ש בסוף היכל הראשון בדברי האר"י ז"ל ותבין מ"ש "סליק באוירא דכליל אתון זעירין" וכו'. פי' בהיכל זה יש כ"ב אותיות דאב"גד וכו' שהם אל ברוך גדול דעה וכו' והם כ"ב אותיות זעירין שבמלכות כמ"ש הזוהר בפ' תרומה דף קל"ב. ולקשרא שביעאה בשביעאה. ז"ל הרב באוצ"ח שביעאה בשביעאה הם ז' היכלות דמ' דאצילות. בשביעאה הוא היכל ק"ק שיש בו כח"ב דבריאה ואור מתנ"הי דמ' דאצילות הם ז' עכ"ל. ודעת אינו נמנה כנודע (מ"מ 9).

⁴⁴² רזא (דפ"ו).

⁴⁴³ מו ע"ב (הערת הזהר).

⁴⁴⁴ בטובו (דפ"ו).

⁴⁴⁵ מוסגר בדפ"ק.

⁴⁴⁶ פירוש לקשר מהיכל הראשון ולמעלה זה בזה (מ"מ).

⁴⁴⁷ וכלא חד בחד (מוסגר בדפ"ק).

⁴⁴⁸ פירוש להמשיך השפע מלמעלה למט דהיינו מהבינה ולמטה וז"ש ממקורא דחיי דאיהו שביעאה שהיא הבינה (מ"מ).

שְׁעָה"כ

שביעאה עלאה (ודא שכנתא⁴⁴⁹) ברעותא (ודא דכינתא דרעותא) דלבא ובסתימו אדעינין דרזא דאתון דשבע שמהן⁴⁵⁰ עלאין קדישין :

תרגום: ההיכל הראשון (ישעיה מה) יוצר אור ובורא חשך האור של האבן הטובה ספיר שאבן טובה נוצצת לשני צדדים כמו שבארנו לימין ולשמאל אור וחשך מה רבו מעשיך ה' כולם בחכמה עשית כולם אופנים וגלגלים מלאה הארץ קנייך וגו' המלך המרומם לבדו מאז השם הקדוש יאהרונה"י הכלל של השם הקדוש שלם בשני שמות וזהו שעולה באויר ומתנשא מימות עולם.

ההיכל השני אל ברוך גדול דעה אורפניא"ל (הסוד שכולל אותיות קטנות) שכולל הסודות של אותיות קטנות של אלף בית כאן הם שאומרים קדוש וברוך וכאן היא הקדשה וברוך כבוד ה' ההיכל השלישי לאל ברוך נעימות יתנו.

ההיכל הרביעי המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית משום שכאן מתגלגלים האורות והדינים של העולם מי שהוא לחיים מתקדש כמקדם להתקיים בעולם באור הימין שנקרא אל כמו שאמרנו.

ההיכל החמישי ההיכל הזה נקרא אהבת עולם וזוהי משיכה של אהבה של ההיכל שנקרא אהבה וזוהי אהבת עולם אהבתנו ה' אלהינו ברוך אתה ה' הבוחר בעמו ישראל באהבה בסוד של א"ל שד"י.

ההיכל הששי אמת ויציב ונכון וקיים וצריכים שלא להפסיק בין היכלות אלו (לאלו) שהרי בהמשכת התפלה והרצון מתחברים כאחד ונקשרים אלה באלה בסוד השמות הקדושים ששולטים בכל אחד ואחד.

ההיכל השביעי אדני שפתי תפתח סוד הסודות בלחש שלא נשמע הקול כאן הוא רצון הלב להתכון ולהעלות רצון ממטה למעלה עד אין סוף ולקשר שביעי בשביעי (וכל אחד באחד) זה בזה (ממטה למעלה) ואחר כך ממעלה למטה למשך ברכות לכל העולמות ממקור החיים (שהוא שביעי למעלה) שהוא ההיכל השביעי העליון (וזו השכינה) ברצון הלב ובסתימת העינים של סוד האותיות של שבעה שמות עליונים קדושים.

לג. אשה כי תזריע רבי חזקיה פתח (תהלים קד כד) מה רבו מעשיך יהו"ה כמה סגיאין עובדוהי דמלכא קדישא בעלמא משל לבר נש דנטיל בידוהי כמה מקטורין⁴⁵¹ כחדא זורע לון בזמנא חדא ולבתר נפיק כל חד וחד בלחודוהי כך קודשא בריך הוא עביד עובדוהי בחכמה⁴⁵² ובחכמה נטיל כלא כחדא⁴⁵³ זורע לון⁴⁵⁴ ולבתר נפקו⁴⁵⁵ כל חד וחד בזמניה הדא הוא דכתיב (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית:

- מאיר הכוונה -

⁴⁴⁹ פי' ממשיכים מהבינה למלכות שהיא עליונה ע"ג בי"ע (מ"מ"פ).

⁴⁵⁰ פירוש השמות שיש בכל היכל והיכל (מ"מ).

⁴⁵¹ הם צוררי זרעים כל אחד ואחד ממין אחר, וכשהוא עת הזרע זורעם יחד ביום אחד, אבל יציאתם וצמיחתם הוא בזמנים שונים כאשר נראה במוחש (רמ"ז).

⁴⁵² יש שני זווגים, זווג האחד הוא לעשות כלי ביסוד הנוק' להשפיע בו ההוא רוחא וזהו מסוד ג' ע"ב דסמ"ב ועולים גבור"ה, והשני הוא ע"ב דע"ב שהוא חס"ד ובו כח ההולדה להוליד נשמות מכל הד' בחי' דד' ע"ב שמהם נעשים המוחים, וכמ"ש באדם ישר. ותו איתא בכללי הרח"ו סי' נ"ד שהזווג הראשון הוא בסוד רי"ו אתון של ויסע ויבא ויט והשני הוא בסוד ע"ב השמות, וז"ס עיבור ע"ב רי"ו, ונמצא ששם ע"ב זה כולל כל הד' בחי' של רפ"ח. וז"ש שהקב"ה עושה מעשיו בחכמה, שהרי אין הולדה אלא בה כאמור (רמ"ז).

⁴⁵³ היינו בהארית חכמה דא"ק שנתלבשה במלכות א"ק ונאצלו כל העולמות כמ"ש בע"ח שער סדר האצילות כי שם נדרש פסוק זה על כך (רח"ו). ה"ס התכללות הרי"ו אתון בשם ע"ב (רמ"ז).

⁴⁵⁴ בכאן לא אמר בזמנא חדא, מפני שלפי האמת הם שני זמנים, אבל הוא דוגמא למשל שאמר בזמנא חדא, מפני שבזווג השני שהוא העיקר כולל בעצמו כל הזווג הראשון ונותן בו כח וחיות חדש להיות גם הוא נזרע (נ"א נכלל), שהרי כל נשמה נכללת מכל הרפ"ח כנודע (רמ"ז).

⁴⁵⁵ זה כמ"ש בספר הכוונות בכוונת עצרת שהשפע נקלט ונעצר ברחם הנוק' שלכן היא נקראת עצרת, אבל הלידה אינו בזמן אחד שיש לבו ביום ויש לכמה ימים ויש לו' חדשים כמסוכות לפסח, עיי"ש. וז"ש ולבתר נפקו כל חד וחד בזמניה הה"ד כלם בחכמה עשית, כי מלת כולם לפי הפשט אינה מחדשת כלום, שהיל"ל מה רבו מעשיך ה' ובחכמה עשית, אלא הכוונה כי כל עשיה ומעשה הוא במלכות שבה נגמר כל פועל ובה הוא הריבוי כנז"ל, וזהו "מה רבו מעשיך", אבל כדי שלא

שְׁעָה"כ

אמר רבי אבא⁴⁵⁶ מה רבו מעשיך יהו"ה (תהלים קד כד) כמה סגיאיין אינון עובדוהי דמלכא קדישא וכלהו סתימין בחכמה הדא הוא דכתיב כלם בחכמה עשית כלהו בחכמה כלילין ולא נפקי לבר אלא בשבילין ידיעין⁴⁵⁷ לגבי בינה ומתמן אתעבירו כלא ואתתקנו הדא הוא דכתיב (משלי כד ג) ובתבונה יתכונן ועל דא כלם בחכמה עשית⁴⁵⁸ בבינה מלאה הארץ הארץ דא כנסת ישראל דמתמן אתמליא מכלא כמה דאת אמר (קהלת א ז) כל הנחלים הולכים אל הים וגו' קנינך דהיא אפיקת לון לבתר הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' בראם בגיני כך מלאה הארץ קנינך :

תרגום: אשה כי תזריע, רבי חזקיה פתח מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש בעולם. משל לאדם שלקח בידו כמה קשרים [של זרעים] יחד וזרע אותם בפעם אחת, ואחר כך יוצא כל אחד ואחד לבדו. כך הקדוש ברוך הוא עשה מעשיו בחכמה, ובחכמה נטל הכל יחד וזרע אותם, ואחר כך יצאו כל אחד ואחד בזמנו, זהו שכתוב כולם בחכמה עשית.

אמר רבי אבא מה רבו מעשיך ה', כמה רבים מעשי המלך הקדוש, וכולם סתומים בחכמה. זהו שכתוב כולם בחכמה עשית, כולם כלולים בחכמה ולא יוצאים החוצה אלא בשבילים ידועים כלפי הבינה, ומשם נעשים הכל ונתתקנים, זהו שכתוב ובתבונה יתכונן, ועל זה כולם בחכמה עשית. בבינה מלאה הארץ, הארץ זו כנסת ישראל, שמשם מתמלא מהכל, כמו שנאמר כל הנחלים הולכים אל הים וגו'. קנינך, שהיא מוציאה אותם אחר כך, זהו שכתוב אלה תולדות השמים והארץ בהבראם, בה' בראם, לכן מלאה הארץ קנינך.

לד. עי' זהר ח"א כב ע"א: פתח ואמר למלכא דהוה ליה כמה בניינין למבני והוה ליה אומנא והוה אומנא לא הוה עבד מדעם אלא מרשו דמלכא כמה דאת אמר (משלי ח ל) ואהיה אצלו אמון מלכא ודאי איהו חכמה עלאה [לעילא] ועמודא דאמצעייתא מלכא לתתא אלהי"ם אומנא לעילא ודא אימא עלאה אלהי"ם אומנא לתתא ודא שכינתא⁴⁵⁹ דלתתא⁴⁶⁰ ואתתא לית לה רשו למעבד מדעם בלא רשו בעלה⁴⁶¹ וכל בניינין דהוו בארץ אצילותא הוה אמר אבא באמירה

– מאיר הכוונה –

תבין שזה הריבוי נמשך ממנו לכן אמר כלם בחכמה עשית, והוא מ"ש ובחכמה נטיל כלא כחדא (רמ"ז).

⁴⁵⁶ ר"ל דלא צריך לייחס הריבוי למדת המלכות כמ"ש רבי חזקיה, אלא גם בחכמה יצדק, וז"ש "כמה סגיאיין אינון", כלומר הם בעצמם, ולכן לא אמר בעלמא כמ"ש רבי חזקיה. והענין שידוע שיש בחכמה שורש דין מבחינת חכמה סתימאה, ולזה כל ההויות במחשבה אתברירו, וניחא לרבי אבא שמתייחס הריבוי למעשי ה' מפאת עצמם ולא מצד מקום השפעתם, אבל יקשה איך ייחס מעשים לאבא שהם מבחינת עשיה, ועוד שידוע שהחכמה היא נעלמת מאד, לכן אמר "וכלהו סתימין בחכמה", ירצה לא תחשוב שהריבוי בעצם הוא בחכמה, אלא בבחי' כוללות להיותה מקור כל ההויות אבל הוא בהעלם גדול. והענין הוא שבה שרשי כל הנמצאים אך הוא בדרך כוללות, על דרך מ"ש בהיולי שבו הכל, רק שהוא בהתכוללות ובהעלם, וכמו שהחושבים מושרשים בהעלם בחוש המשותף. הה"ד כלם בחכמה עשית (רמ"ז).

⁴⁵⁷ יסוד אבא (רח"ו).

⁴⁵⁸ הנה החכמה הוא האומר ובינה הוא העושה כנודע והענין הוא כי כבר ידעת כי יסוד דאבא נעלם ומתלבש תוך היסוד של בינה. כמבואר אצלינו בדרוש המוחין של ז"א ונמצא כי יסוד בינה הוא המתגלה והוא העושה כל הדברים ואם כן מ"ש כולם בחכמה עשית אין פירושו שהחכמה הוא העושה אלא שהחכמה בהיותה מתלבשת בבינה עושה הבינה כל המעשים וזמ"ש כולם בחכמה עשית בבינה כלומר בהיותה מלובשת בתוך הבינה (שער מאמרי רשב"י). הוקשה גם זה להם מי נתן העשיה בחכמה לכן אמר כולם הם בחכמה ואח"כ עשיה היתה בבינה כי הנה כל הקודם לא"א הוא אצילות אדם קדמון לכל הקדומים א"א בריאה אבא יצירה אימא עשיה וזהו שאמר כולם בחכמה עשית בבינה (זהר הרקיע).

⁴⁵⁹ תיקונים ע"ב דף צז ע"א (הערת הזוהר).

⁴⁶⁰ עי' לקמן כט ע"ב (לש"ו). כלומר, שכל מציאות עולמות ב"ע שרשה במלכות דאצילות (דע"ה ח"ב קיא ע"ב), כלומר שכל העולם הנברא הרי הוא עולם הבריאה, ולא נתגלו בו ר"ק. אמנם הכל נעשה מהמלכות ע"י הו"ק שנכללין בה ומתגלין בה (דע"ה ח"ב סו ע"ג). עי' הקדו"ש פב ע"א, ביאורים ח"א נט ע"ד, כללים ח"א, עח ע"ב, קד ע"ד, קט ע"ג, ח"ב נג ע"א. עיקר אור התיקון הוא על ידי אבא (כללים ח"ב קלו ע"ב), וכל זה בלידה ממש (כללים ח"א קג ע"ג – עי' מקורו בע"ח). ועי' ע"ח שער מ"ד ומ"ן סוף דרוש יד ובשער השמות פ"א ששורש כולם בניצו"ק והשב"כ דהמלכות שנפלו בעולם התהו והם המ"ן שלה אשר נתבררו תמיד (דע"ה ח"ב קנג ע"ב).

⁴⁶¹ זעיר אבא (רח"ו).

שְׁעָה"כ

לגבי אימא⁴⁶² יהא כדין וכדין ומיד הוה כמה דאת אמר (בראשית א ג) ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור⁴⁶³ ויאמר הוה אמר לאלהים⁴⁶⁴ יהי אור מארי דבניינא⁴⁶⁵ איהו אומר ואומנא⁴⁶⁶ עביד מיד והכי כל בניינין בארע אצילותא הוה אמר יהי רקיע יהי מארת וכלא אתעביד מיד כד מטא לעלמא דפרודא⁴⁶⁷ [דאיהו עולם הנבדלים] אמר אומנא למארי בניינא⁴⁶⁸ (בראשית א כו) נעשה אדם⁴⁶⁹ בצלמנו כדמותנו

תרגום: פתח ואמר, [משל] למלך שהיו לו כמה בנינים לבנות והיה לו אומן, ואותו אומן לא היה עושה דבר אלא מרשות המלך. כמו שאתה אומר "ואהיה אצלו אומן". המלך הוא ודאי חכמה עליונה למעלה, ועמוד האמצעי מלך למטה. אלהים אומן למעלה, וזו אִם העליונה. אלהים אומן למטה, וזו שכינה שלמטה. ולאשה אין רשות לעשות דבר בלי רשות בעלה, וכל הבנינים שהיו בדרך אצילות, היה אומר אבא באמירה לאמא, יהיה כזה וכזה, ומיד נהיה. כמו שנאמר "ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור", ויאמר, היה אומר לאלהים יהי אור. בעל הבנין הוא אומר, והאומן עושה מיד. וכך כל הבנינים בדרך אצילות היה אומר יהי רקיע יהי מאורות, והכל נעשה מיד. כשהגיע לעולם הפירוד שהוא עולם הנבדלים, אמר האומן לבעל הבנין, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו.

ע' תיקון"ז קכה ע"ב: ומאנא דנקודין איהו נפש נשמתא איהי כתר על כלהו ומינה כתרין דאינון טעמי תנועה דנקודין ואתוון ואיהי תליא במחשבתא ונקודין תליין באמירה אתוון בעשייה ודא איהו אומר ועושה מסטרא דימינא אמירה מסטרא דשמאלא עשיה עמודא דאמצעיתא כליל תרוייהו אומר ועושה ובמאי אומר ועושה בהויה דאתמר בה יהי אור ויהי אור (בראשית א ג) יהי אור יהי י' באור ואתעביד אויר דאחיד בתרוייהו בעמודא דאמצעיתא

תרגום: והכלי של הנקודות הוא הנפש הנשמה היא כתר על כולם וממונה הכתרים שהם טעמי התנועה של הנקודות והאותיות והיא תלויה במחשבה והנקודות תלויות באמירה האותיות בעשיה וזהו אומר ועושה מצד הימין אמירה ומצד השמאל עשיה העמוד האמצעי כולל את שניהם אומר ועושה ובמה אומר ועושה בהויה⁴⁷⁰ שנאמר בה יהי אור ויהי אור יהי י' באור ונעשה אויר שאוחז בשניהם בעמוד האמצעי

לה. אוכד מטא להאי אתר דאקרי היכל אהבה אתדבק ביה ברעו דלבא⁴⁷⁰ אמר האי היכלא צריכא איהו לדבקא ליה בהיכלא דלעילא באהבה רבה⁴⁷¹ כדין אשתלים ברזא דמהימנותא ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא⁴⁷² (כהן אשתלים ברזא דמהימנותא

- מאיר הכוונה -

⁴⁶² כל פרי תולדות או"א הם רק זו"ן שהוא עיקר עולם האצילות (הקדו"ש נז ע"א), ועי' תז"ח מ ע"ג (ביאורים עב ע"ג).

⁴⁶³ פי' חכמה (נ"א).

⁴⁶⁴ פי' בינה. א"מ (נ"א).

⁴⁶⁵ חכמה (רח"ו).

⁴⁶⁶ בינה (רח"ו).

⁴⁶⁷ פי' בחינת הרוחין שבהן מתחיל הפירוד בבחינות שאינם אלהות (ע"ח שער מג בהק'). פי' עולם הזה (מ"מ).

⁴⁶⁸ ת"ת (רח"ו). פי' אמא אמרה לאבא (מ"מ).

⁴⁶⁹ פי' אימא אמרה לאבא נעשה אדם, וזהו ויאמר אלקים, שהיא אימא אמרה לאבא נעשה אדם, משא"כ כל ויאמר אלקים דשאר מאמרות, שר"ל ויאמר אבא לאלקים שהיא בינה כי אבא אומר ובינה עושה (מ"מ).

⁴⁷⁰ שכאן צריך לאהבה שלימא ורעו דלבא בסוד ייחוד ק"ש בהיכל זה (יהל אור).

⁴⁷¹ ר"ל לדבק זה ההיכל בהיכל דאברהם באצילות, שנקר' אהבה רבה, וזה ההיכל נקרא אהבה זוטא, בסוד המאור הגדול ואת המאור הקטן, כמ"ש בפ' בראשית דף כ' ע"א כדין אזעירת גרמה למיהו רישא לתתאי כו' בכל אינון דרגי דילה, אע"ג דאיהו רישא עליהו, דהא לית אתתא (בריביא) כר עם בעלה כחדא. את המאור הגדול הו"ה, ואת המאור הקטן אלקים כו' ע"ש. וז"ש כדין אשתלים ברזא דמהימנותא. שהוא ייחוד זו"ן (יהל אור).

⁴⁷² רבה (דפ"ו). כי יש כמה מדריגות באהבה, וכן בכל דבר, יש שמגיע בעולם העשיה לבד, ויש למעלה מזה, וכן בכל עולם כמה מדריגות, ויש באהבה דבריאה לבד. והוא הגיע אפילו לאהבה רבה דאצילות. ולכן אמר שלימא חסידא. ומעלתו גבה מאד בכל השלימות, כמ"ש ל ע"א דאינון נשמתין דמתערי תיאובתא דרחימו דעילא ותתא כחדא אינון נשמתין עלאין כגון ר"ע וחברוי כו'. ולכן אשלים אהבה זוטא באהבה רב' כדקא חזי. וזהו שנקרא חסידא שלימא כנ"ל (יהל אור).

שְׁעָה"כ

ואיהו סליק ואשלים אהבה זוטא באהבה רבא) כדקא חזי ועל דא מית באהבה ונפק נשמתיה בהאי קרא ואהבת⁴⁷³ זכאה חולקיה :
תרגום: וכשהגיע למקום הזה שנקרא היכל אהבה נדבק בו ברצון הלב אמר ההיכל הזה צריך הוא להדביקו בהיכל שלמעלה באהבה רבה ואז השתלם בסוד האמונה והוא עלה והשלים אהבה קטנה באהבה גדולה כראוי ולכן מת באהבה ויצאה נשמתו בפסוק הזה ואהבת אשרי חלקו.

יט ע"א

לו. דע כי היכל לבנת הספיר מתפשט והולך עד אל ברוך גדול דעה ומן אל ברוך הוא היכל עצם השמים⁴⁷⁴ ונקרא עצם השמים לפי שהוא עצמות ז"א דבריאה הנקרא שמים ובוה ההיכל יש אל"ף בי"ת ולמה אל"ף בי"ת בזה ההיכל לפי שאותיות הם מבינה הוא היכל ק"ק ומתפשט נגד נש"ב כל א' כלול מי' ויבוא עד הוד שהוא רומז מאת היכל האל"ף בי"ת ומהיכל זה הם השרפים בעל כנפים וכאן הוא חשמ"ל הנקרא אור פניאל וז"ס ויקרא את שמו פניאל ודע כי עצם השמים הוא הנק' אלהים צבאות וכן אלהים צבאות ע"ה כמנין עצם השמים כי הוא בהוד של בריאה ואל"ף בי"ת עד וקדושתו הוא כ"ו תיבות כמנין הוי"ה ומשם עד היכל נוגה הבא אחריו ק"ל תיבין שהם ה' הוי"ו"ת והם ה"ח למתק ההיכל זה אח"כ נכנס להיכל נוגה הרמוז לנצח דבריאה והוא מתחיל מן לאל ברוך ומתפשט והולך עד אדון הנפלאות ובוה ההיכל רמוזים עצמות הבריאה והם מלמעלה למטה מרום כתר וקדוש חכמה פועל גבורות בינה עושה חדשות חסד ובעל מלחמות גבורה זורע צדקות ת"ת ומצמיח ישועות נצח בורא רפואות הוד נורא תהלות יסוד אדון הנפלאות מלכות הרי לך י"ס שהם עצמות הבריאה ומהיכל זה הם חיות הקדש ושם הממונה בזה ההיכל שנקרא נג"ה רומז לנצח דבריאה ונקודו יו"ד ה"א וא"ו ה"א ויוד אותיות כמנין נג"ה (א) הגהה (א) ונ"ל שהוא ס"ג עם כולל כמנין נוג"ה מלא וא"ו שהוא נצח דבריאה שנקרא הוי"ה ונקרא צבאות כנז' כי הוי"ה ג"כ עולה צבאות כזה י"פ יו"ד ר' ה"פ ה"ה נ' והשם עצמו עם ד' אותיות עולה ל' וא"ו פ' וא"ו עולה ק"ע וה' אחרונה ג"כ נ' הרי צבאות נמצא בנצח כנלע"ד

- מאיר הכוונה -

⁴⁷³ ר"ל כמ"ש (נרכות סא ע"ב) א"ל תלמידיו רבינו ע"כ, א"ל כל ימי הייתי מצטער ע"פ זה ואהבת בכל נפשך כו'. היה מאריך באחד עד שיצאה נשמתו באחד. והוא כי הייחוד של ק"ש באחד, הוא בהיכל אהבה, להדבק באהבה רבה דלעילא, בסוד ואיש כי יקח את אחותו חסד הוא. ולכן היה מאריך באחד. והוא תיאובתי' דרחימו דעילא ותתא, כידוע בסוד יחוד ק"ש. וזו היא מיתת נשיקה כנ"ל. לכן יצאה נשמתו באחד. וז"ש בכל נפשך אפילו נוטל את נפשך, אפילו בשעה זו להדבק באהבתו. וז"ש בכל ימי הייתי מצטער בכל לבבך אפילו נוטל את נפשך, מתי יבא לידי ואקיימנו, ועכשיו שבא לידי לא אקיימני, שאמרו לו עד כאן, ר"ל כמ"ש המפרשים ששאלו לו למה מאריך בזה הפסוק ואינו קורא יותר. וז"ש ועכשיו שבא לידי כו' והוא בתיבת אחד כנ"ל. וז"ש יצתה בת קול אשריך ר"ע שיצתה נשמתך באחד, יצתה ב"ק אשריך ר"ע שאתה מזומן לחיי עוה"ב. ופרשו ז"ל (תוס' כתובות קג ע"ב) בלא דין כלל. והוא כמש"ל דאינון נשמתין דמתערי תיאובתי' דרחימו כו' כגון ר"ע וחבריו דאלין לא אתקריבו לאסתחאה בנהר דינור דהא כל שאר נשמתין כו'. וז"ש זכאה חולקי' (יהל אור).

⁴⁷⁴ עי' זהר ח"ב קלב ע"א: יוצר אור ובורא חשך עושה שלום ובורא את הכל והא אתערנא ביה ואתערו חברייא דהני אינון תקונין דעלמא עלאה (ס"א מצ' כאן אל אדון):
א"ל [אדון] בר"ך תקוני דעלמא תתאה דאינון כ"ב אתון זעירין בגין דאית אתון רברבן ואתון זעירין אתון מעלמא תתאה אתון רברבן מההוא עלמא דאתי:
תרגום: יוצר אור ובורא חשך עשה שלום ובורא את הכל והרי התעוררנו בזה והתעוררו החברים שאלה הם תקוני העולם העליון (אל אדון).
א"ל ב"רוך תקוני העולם התחתון שהם כ"ב אותיות קטנות משום שיש אותיות גדולות ואותיות קטנות האותיות הקטנות מהעולם התחתון ואותיות גדולות מאותו עולם הבא.
אתון רברבן עלאין ואתון תתאין זעירין אלו מעולם העליון בינה ואלו מעולם התחתון מלכות (שער מאמרי רשב"י י ע"ד).

שְׁעָה"כ

אח"כ נכנס להיכל זכות שבזה ההיכל הסנהדרין אלו מזכין ואלו מחייבין והיכל זה של זכות נגד גבורה שבבריאה והיכל זה הממונה שבו נק' אליהו⁴⁷⁵ וז"ס ואלהי לצור מחסי והוא אליהו המלמד זכות על ישראל ויש בזה ההיכל י"ט תיבות נגד י"ס וט' נקודות שבהן ועוד דע כי ע' אותיות עד ברוך אתה נגד ע' סנהדרין ולזה נקרא זכות לרמוז גבורה דבריאה אח"כ נכנס להיכל אהבה שהוא חסד דבריאה ומתפשט היכל זה עד אמת ויציב והממונה שבהיכל זה נקרא אל שד"י לשון שדיים והדברים עתיקין ובוזה ההיכל הוא סוד נשיקין שנאמר וישק יעקב לרחל וישא את קולו ויבך ז' תיבות נגד היכל זה שהוא ממטה למעלה ז' היכל כנס"י נק' מל' אבל לא רצה הרשב"י לזכור אותו ואחריו לבנת הספיר ואחריו עצם השמים ואחריו נוגה ואחריו זכות ואחריו אהבה ואחריו רצון ואע"פ שכתוב היכל אהבה קודם ואחריו היכל רצון עכ"ז הוא ידוע שהרצון קודם וידוע כי חסד ז' מלמטה למעלה

ודע כי עד שמע ישראל יש קל"ח תיבין לרמוז שישראל הם חלק ה' וג"כ לפי שהוא נכנס עתה לחלק תפוחין בסוד היחוד והוא מריח ריח עליון כמ"ש בע"ה עוד חל"ק גימטריא אה"ה הוי"ה הוי"ה אדנ"י ע"כ מהחברים

לז'. סוד הקדושה דיוצר הוא בבריאה ותכוין קדוש הא' הוא ת"ת העולה לקבל הארה מחכמה⁴⁷⁶ קדוש ב' בת"ת החוזר עם הארה למקומו קדוש ג' להמשיך הארה זו שירדה עם הת"ת להורידה עד נה"י דידיה וז"ס ה' צבאות יסוד ונ"ה ואח"כ הם ממלאים לארץ עליונה המלכות משפע זה הנקרא כבוד וזהו כבוד ו' אח"כ קדושת העמידה והוא עד"ז ממש רק שתכוין שהוא באצילות

גם יש כוונה אחרת בסוד ג"פ קדוש והוא כי תוריד הארה מרישא דא"א מג' היות דיודין שיש שם וכל א' גימטריא קדוש שהוא ת"י כנודע ג"פ קדוש תכוין להמשיך שערות דא"א⁴⁷⁷ לז"א פירוש כי הנה הנימין שלו הם גימטריא קדוש והם ת"י נימין ת"י עיבר ת"י עלמין כנזכר באיד"ר דף קכ"ח לכן אומרים ג"פ קדוש

ענין הקדושה דע כי כבר הודעתך כי בחול עולה המלכות בהוד בת"ת בנצח והנה סוד קדושת יוצר עניינה להעלות מלכות דבריאה העומדת בהיכל ק"ק דיצירה להעלותה בהוד דבריאה שהוא היכל עצם השמים ולכך קדושה זו באל ברוך ואנו ממשיכין לה שפע וכח רוחניות מג"ר חב"ד ולכך אבאר לך סדר פירוש הקדושה בכל מקום קדוש בסוד החכמה ברוך בסוד הבינה ימלוך בסוד הדעת והנה ענין קדוש הענין הוא כי תחלה עולה סוד ו' של ת"ת לקבל הארה מחכמה הנקרא קדוש⁴⁷⁸ ונעשה קדוש ואח"כ מתפשט עד הת"ת בסוד הקדוש העליון ונעשה שם קדוש ב' ואח"כ מתפשט ביסוד ונעשה שם קדוש ג' נמצא כי לעולם סוד קדוש פירוש קדש ו' ובקדוש ג' אנו מחברים יסוד עם נ"ה וזה הוא ה' צבאות נה"י ומשם מתפשט במלכות הנקרא מלא כל הארץ כבודו והרי נתקדשה בסוד חכמה

אח"כ אנו מברכים אותה מבינה וזהו ברוך כבוד ה' שהוא מלכות ברוך ממקומו שהוא בינה (נ"א להיפך) וז"ס ההתפשטות הבינה עד הוד כי הלא הבינה היא סוד הבריאה כנודע ואח"כ בסוד הדעת אנו אומרים ימלוך וכו' ומתחילין במלכות ולהעלותה דרך עליונה עד ה' שהוא הדעת ואז היא אצלו ממש בהוד לכן ר"ת אלהיך ציון לדור ודור הוא אצלו כי אנו מעלין אותה אצלו אצל ו' הת"ת ובוזה ימלוך לעולם אמנם בקדושה דעמידה אנו מעלים המלכות דאצילות בהוד עם הת"ת לכן אחר אשר האירה המלכות מן חסד גבורה בסוד חזרת התפלה כמו שידעת בב' ברכות ראשונים אז תתחבר ע"י אותה ההארה עם הת"ת ואז אנו אומרים קדו"ש ברו"ך ימלו"ך ע"ד קדושת יוצר

ואמנם בקדושת ובא לציון הוא סוד ירידת המלכות בבריאה בהיכל ק"ק כנ"ל ששם מקומה תמיד ואנו צריכין להמשיך לה שפע קדושה ואנו חוזרים ואומרים קדוש ברוך ימלך ע"ד הנ"ל ולפי שקדושת ובא לציון הוא דרך ירידה ואנו מקבלים שפע לזה אומרים ומקבלין דין מן דין וכו' אמנם יש חילוק כי בקדושת יוצר אנו מעלין אותה לכן אין רצוננו להוריד התפארת אצלה בבריאה לכן אין אנו אומרים ימלוך יהו"ה שהוא בסוד הת"ת רק בעמידה שאז שניהם יחד

- מאיר הכוונה -

⁴⁷⁵ דע"ה ח"ב ס ע"ב תחתון

⁴⁷⁶ זהר ח"ג צג ע"א (לש"ו).

⁴⁷⁷ ד"א (לש"ו).

⁴⁷⁸ צ"ל כי תחלה עולה סוד ו' שהוא ת"ת וכו' מחכמה הנקרא קדש וכו' (לש"ו).

שְׁעָה"כ

אך בקדושת ובא לציון אז אנו מורידין הת"ת עמה לכן אין אומרים ימלוך רק במקומו אנו אומרים ה' ימלוך לעולם ועד והענין כי עתה הוא מקדים לרדת אצלה להיות עמה ולכן מקדים ה' ימלוך והנה בזה תבין למה קדושה זו בלה"ק ותרגום אך לפי שהוא למטה בבריאה לפיכך אומרים בלה"ק ואנו מכסים אותה בסוד התרגום כי היא נסתרת ונעלמת בו לאל ברוך כו' למלך אל חי הלמדן בקמץ והאופנים וחיות הקדש מתנשאים לעומת השרפים וכו' כי האופנים הם בעשיה והחיות ביצירה והם מתנשאים ועולין למעלה לעומת השרפים שבבריאה וכולם לעומת דז"א ונוקבא ברוך יאמרו ברוך כבוד ה' ממקומו כי הוא לבדו מרום וקדוש וכו' ואין לומר אור חדש כו' וגם לא והתקין מאורות שנהגו הספרדיים וצ"ל המחדש בטובו ולא המחדש טובו כמנהג הספרדים

יט ע"ב

לח. מה חסר משעה"כ שמופיע בפע"ח: שער הזמירות פרק א
הגהה (א) מהודו עד אל נקמות רצ"ה תיב"ן גי' אלהים דההי"ן והודו גי' אהי"ה שנכלל עתה הכתר דעשיה הנקרא אהיה במלכות דיצירה לכן יש בו כ"א הויות אל נקמות אדני"י ר"ת גי' ב"ן אדני"י אל נקמות ר"ת ב"ן אחר לזווג מ"ן דעשיה שיש בכאן מ"ן ומ"ד ויש קי"א תיבות והכולל יב"ק להתעוררות הזיווג ויש י"א הויות עולין רפ"ו סוד פ"ר דינין הנרמזים במלך מלך ימלוך

מהחברים הנה ע"י הקדיש שקודם הודו אז נה"י שבאצילות דעשיה עולין עד מקום חג"ת ומלכות עולה עד מקום יסוד להיות אצלו ולפי מה שנתעלו העולמות כן היא משתרבת ומתחדשת למטה שלא ישאר מקום פנוי וכן חג"ת שבאצילות דעשיה עולין לחב"ד וחב"ד לנה"י דיצירה ונה"י לחג"ת ולפי שהראש עגול בסוד נקודה והמדות התחתונים מרובעים בסוד צלעות והכוונה להאיר שמות הקדושים וצורתיהן הנעשין כעין מסך בין עולם א' לחבירו ובהגיעם אל הקדושה וזר לא יקרב אליהם

וממזמור לתורה עד סוף תהלת ה' הוא תיקון יצירה דיצירה וה' הללויה שהם י' כשתמנה תחלה וסוף הוא תיקון בריאה דיצירה ממלכות עד חכמה דהיינו הללויה דריש מזמור בתראה וי' מיני הילולים שבו הם תיקוני כתר בריאה דיצירה ממעלה למטה ונכללו בהללויה בתראה ויברך דוד תיקון אצילות דבריאה וכן ג"כ כתם פז כי כן מנין אותיותיו עד ועתה מחיה וכו' ואז במלת כולם עולה יצירה בו"ס עליונים חג"ת חב"ד תוך בריאה עד ב' שלישים שבה ושירת הים וישתבח תיקון לחלל זה

קדיש וברכו מעלין כתרי יצירה קרוב למקום דעת הבריאה
שער הזמירות פרק ב

בהודו לה' קראו עד ה' מלך כבר נתבאר לעיל כי כל זה הוא כדי לשבר כח הקליפות וזהו כי כל אלהי העמים וכו' לכן תיכף אחר פסוק זה נמשך אחריו פסוק הוד והדר לפניו המדבר על ג"ת דיצירה כנ"ל באמרך לשפוט את הארץ תכוין שר"ת הוא לאה כי משם כל הדינין המשפטים כי היא דינא קשיא כנודע באמרך והלל ליהו"ה תכוין לחבר אדני גי' הל"ל עם הויה דכורא והלל ליהו"ה

הגהה (ב) מע"ח הנה ר"ת של פסוק זה יוצא שם קדוש נח"ל רמז ג"כ בר"ת נוצר חסד לאלפים גם במלת חכתה בהפריד אות ח' נשאר כה"ת שם קדוש משם ע"ב
שער הזמירות פרק ד

(א) מע"ח דע כי בברכה שוין עליונים ותחתונים כי נמשך מזון ופרנסה ע"י הברכות לכן העליונים אומרים ברוך כבוד ה' ממקומו ותחתונים אומרים ימלוך ה' לעולם וכו' לכן ב"ש והיה העולם ר"ת בשוה לרמז כי עליונים ותחתונים שוין בברכה שבה שאומרים מהש"ר לפני כסא כבודו י"ת יש לאומרו בכל יום ויש בו פ"ז תיבות והוא כתם פז עם כולל וראוי לנו לאומרו קודם כתם פ"ז דב"ש וזהו נוסחו האדרת והאמונה וכו'

(ב) ש"ש הוא בהיכל ק"ק שבראש היצירה וזהו ראשו כתם פז והנה היצירה הוא ו' ובמלוי הוא וא"ו גימטריה י"ג לכן יש י"ג ברוך בברוך שאמר (ב)

פְּעֵה"כ

לט. הגהה (ג) וצריך שיקח כנפות הציצית כשיאמר מהר והבא וכו' למתק הדין של כנף העולה כע"ס עוד מלת כנף עם ג' אותיות כמנין נקב שרומז לנוקבא וצריך מיתוק והמיתוק לשום הכנפות בחזה שהוא נגד הלב והחזה הוא ממתק אותן לפי שמשם מתחילין החסדים להגלות מהחזה ולמטה כנודע

הגהה (ד) וצ"ע הלא דבריו סותרין זא"ז דלעיל אמר תסירים הציצית מעל כתפך וכו' וכאן אמר תשים הכנפות על כתפך ונ"ל שזה התיקון לשום על הכתפות היה להרח"ו דוקא שכן מ"כ בספר עץ חיים וז"ל משהוא מבחינת קין יעלה הציצית על הכתפיים אבל מי שהוא בשורש הבל יפרידם מעל זרועותיו בסוד וכנפיהם פרודות וכו' ואני חיים הייתי נוהג לעולם להעלותן למעלה לפי שאני משורש קין עכ"ל וק"ל והנה מזה תבין מ"ש בפנים החילוק וכו' וכדי לידע אדם מאיזה שורש הוא אעתיק פה לשון א' של סע"ח וז"ל כל מי שהוא משורש קין מתפחד מהמים כי המים מכבים האש גם ירא מאוד מן המזיקין כי כל זרע קין הם מזיקין בארקא כנזכר בזוהר גם הוא בעל מלאכה ובעל ציורין כענין יובל ותובל קין בני קין ששרשו בדברים ציורים כי האש כולו ציור אך מי שהוא מהבל אינו כ"כ בעל מלאכה אך הוא דברן ודרשן בסוד הבל הפה ומי שהוא מקין אינו בדיבור כ"כ כמו במלאכה וגם מי שהוא מקין הוא יותר חזק ובעל כח כמו הגבורות ומי שהוא מצד החסדים שהוא הבל הוא דל ודק וחלש ודוגמתו הכסף והזהב וכו' וכן עיין בגילגולים סימנים

מ. אמנם ענין זכירה זו הוא ענין כי הטעם שיותר נזכיר יציאת מצרים משאר יציאות כגון בבל מדי ויון וכיוצא דע כי הלא ארץ מצרים ארץ טומאה הוא מכל הארצות והשכינה היה גולה שם בגלות ישראל וכבר ידעת איך אותו הגלות היה ע"י חכמה נפלאה של כשפים שעשו המצרים שלא יכלו ישראל לעלות משם כנז' בזוהר ואמנם כבר הודעתין ענין גלות השכינה באמתיות מה ענינו⁴⁷⁹ כי הלא ע"י חטא אדה"ר נפלו כל הניצוצין של נשמות הקדושות לתוך הקליפות ואין בהם כח לצאת משם לולי רחמי הש"י שגלתה שכינה עמנו ואז ע"י הכנסתה תוך הקליפות היא מלקטת אותן הנשמות הקדושות וכאשר יסתיים קיבץ גלות זה מבלוע הקליפות אז הוי עידנא דהוי מטא רגלין ברגלין ואז יתקיים הכתוב בלע המות לנצח כנז' בזוהר פ' פקודי אמנם בכל הגאולות שנגאלו ישראל נק' על שם העיקר אך אינה גאולה שלימה כמו בכל מדי יון לא היה גאולה שלימה כי נשארו קצת ניצוצות הקדושה שלא יכלו להתברר אך נקרא גאולה אך גאולת מצרים היתה גאולה שלימה כי אז וינצלו את מצרים שעשאוהו כמצולה שאין בה דגים ולא נשאר בהם שום ניצוץ קדושה והיתה גאולת השכינה לגמרי משא"כ בשום גאולה אחרת וזהו הטעם לזכור יציאת מצרים יותר מכל שאר הגאולות כי היא גאולה שלימה אך האחרות צריכין עדיין תשלום אמנם לעתיד לבא תהיה גאולה שלימה יותר מגאולת מצרים כי גאולת מצרים היתה פרטיות אבל לעתיד תהיה גאולה שלימה וכלליות בכל העולם כי אז לא ישאר שום ניצוץ קדושה בכל הגוים אשר הדיחנו שמה לכן לא נאמר חי ה' אשר העלנו ממצרים כי אם חי ה' אשר העלה ישראל מכל הארצות כנז' בירמיהו לכן גאולת מצרים היתה אחריה הפסק כי עדיין בכל שאר הארצות הוי שם ניצוצין אך לעתיד תהיה גאולה שאין אחריה הפסק כי היא כללות בכל עולם ובזה תבין סוד גדול בסוד כל גליות שהוצרכו ישראל לגלות שם בכל ד' רוחות העולם כמאמר וז"ל שגלו ישראל בכל ע' לשון כי כיון שגלה א' מישראל בין אומה א' וא' מישראל בין אומה אחרת נחשב כאלו גלו כל ישראל שם נמצא כי כל ע' אומות שלטו בישראל וגלו ישראל לשם וטעם הדבר תבין עם הנ"ל ובפרט כאשר תסתכל בכתוב כאשר ראיתם את מצרים היום לא תוסיפו לראותם עוד עד עולם וכתוב לא תוסיפו לשוב בדרך הזה עוד ולמה נאסר דירת מצרים מכל שאר ארצות רק סוד הדבר כי הלא גם זה לעומת זה עשה אלהים וכאשר חטא אדה"ר פגם בכל העולמות וא"כ היה מוכרח שנפלו ממנו ניצוצי הקדושים ונתערבו בכל ד' רוחות העולם ובכל ע' אומות כל א' נטל את חלקו והנה אותן הניצוצין אין בהם כח לצאת משם רק ע"י ישראל העושים מצות ותפלות וע"י תפלותיהן מעלין אותן בסוד מ"נ כנודע לידועי חן ומתבררין אז כולן ודוגמת זה הוא ג"כ בעה"ב אחר פטירת הצדיק מהע"ה ז"ל שאין לך כל צדיק וצדיק מישראל שאינו עובר ונכנס בגיהנם אע"פ שהוא אינו ראוי אליו אך הענין כשמעבירין אותו בתוך גיהנם לחטוף ולהוציא משם נשמות בכח מעשיו לאיזה רשע מישראל

- מאיר הכוונה -

⁴⁷⁹דע"ה ח"א עט ע"א שלישי עליון והלאה וע"ג שלישי תחתון, ביאורים ח"א כח ע"ג וע"ד שלישי עליון

שְׁעָה"כ

אשר בגיהנם וזה ג"כ עושיין הצדיקים בחייהם בעה"ז כי הם גולים אצל האומות כדי להוציא משם מתחת ידן אותן הניצוצין וזה סוד אשר ישלוט האדם באדם לרע לו כי שולטין האומות בישראל להוציא מידם אותן הניצוצות ואותן הניצוצין הם המחיים את הקליפות כי הקליפות הם מתים כי הרשעים אפילו בחייהם קרויים מתים כי אין בהם נשמת קדושה מן היסוד הנקרא אל חי רק מן הקליפות הנק' מות וצלמות וע"י אותן הניצוצין הם חיים וזהו סבת חפץ ורצון הקליפות לאחוז נשמות ישראל להחטיאן כי אין להם חיות לולא ע"י חטאינו שאז יש להם יכולת לחטוף נשמות קדושות והם חיים לכן גדול עונש הרשע שהוא ממית הקדושה שהוא נותנה ביד מות והקליפה ומחיה את הקליפה אמנם ישראל צריכין להגלות עם השכינה בכל ע' לשון אשר שם ניצוצי הקדושה ללקטן משם ובזה תבין איך חטא אדה"ר גרם כל הגליות עד ימות המשיח

והנה בזה תבין הטעם ג"כ למה הוצרכו ישראל להגלות לבבל ומדי ויון וכיוצא וגם תבין למה מזכיר דווקא אלו הגליות מאחר שגלו בכל לשון וגם למה באלו הד' גלו כל ישראל אך בשאר ע' לשון אפילו א' מישראל גלה שם מעלה עליו כאלו כל ישראל גלו שם (כמ"ש במדרש שיר השירים בפ' קול דודי הנה זה בא וכו') אך הענין כי הלא ידעת כמו שעיקר הקדושה הם ד' נהרות הגן והם ד' אותיות הוי"ה כך כנגדן יש ד' נהרות אחרות היוצאין בקליפה והם כוללים הכל וכשגלו הנשמות עיקר כל ניצוצי הנשמות הלכו לשם לאלו הד' נהרות היוצאין בקליפה ולכך הוצרכו כל ישראל להיותן גולים באלו הד' כי כפי בחינתם כל אדם ואדם כפי שורש הנשמות כך יוכל לברר להוציא משם אמנם בשאר ע' אומות יש מהם שלא נטל רק בחי' א' אז גלה אותו יהודי הבא מן אותו שורש ומן בחי' נשמת ההיא כדי להוציא משם ובזה תבין כל השאר מעצמך וגם לטעם זה גלו למצרים תחלה כי הוא ראשון מד' נהרות וכן בכל אנת הוא רישא דדהבא כי סדרי הגלות כך הוא שמתחלת הקדושה לכנוס מן הראש ואילך עד למטה עד הרגלים לכן כאשר נכנסה השכינה ברגלין אז הוא תגבורת החיצונים אך אדרבא הוא כי יבא כנהר צר וכו' ובא לציון גואל כי אדרבא תוקף הגלות הוא סיבת הגאולה כי כיון שנשתלמו הרגלים להתברר אז בלע המות לנצח אמנם בגלות יון ואדום לא היו כל ישראל כי עשרת השבטים גלו תחלה והוא כי בחי' ניצוצין שביון ואדום הם מאלו השבטים וכיוצא בהם ואין להאריך והמשכיל יבין מעצמו ויקיש אל השאר

והנה בכל הגאולות לא היו שלימות כי עדיין נשארו איזו ניצוצין קטנים אשר גברה יד הקליפה בהם מאוד ולא יכלו להתברר כ"א באריכות הזמן ולכן לא הוצרכו ישראל להתאחר שם ויצאו מן הגלות ההוא ואמנם לטעם זה לא אסרה תורה חזרה למקום ההוא כי עדיין צריך שיגלו לשם אותו אדם הבא משורש אותן ניצוצין שנשארו שם כדי להוציאם משם אך במצרים לא נשאר בה שום שורש ועיקר כלל וא"כ מה צריך לחזור שם וא"כ בשאר ארצות אע"פ שכאשר גלה ישראל ביניהם הוא מכניע הקדושה ומכניסה הוא שם לצורך בסוד עת אשר שלט האדם באדם לרע לו⁴⁸⁰ אבל מי שחוזר ליכנס למצרים בחנם הוא גורם גלות השכינה על חנם ללא תועלת וחוזר ומחיה את החיצונים אחר שמתו אמנם לטעם זה תראה כי אין לך שום גלות מאלו שלא היה מעלה וגדולה להם כי כשגלו ישראל למצרים היו מולכים בכל העולם כי השכינה גלה שם ועיקר החיות מושכת לשם ושאר ארצות טפילות להם ולכן בצאת ישראל ממצרים אח"כ נשארה ממלכה שפלה אך לא מתו ונתבטלו לגמרי והטעם כי לא היה גאולה כוללת כי אחרי שיש גלות בשאר ארצות יש להם יניקה משם אך לעתיד לבא שתהיה גאולה שלימה כוללת ואין שום גלות עוד אז לא תהיה שום יניקה להקליפות ויתבטל החיות מהם לגמרי ואז בלע המות לנצח שהוא מס"א.

- מאיר הכוונה -

⁴⁸⁰ הקדו"ש נ ע, א, אמצע, דע"ה ח, ב, קטו ע"א תחתון.

ספר הגלגולים רפ"ב וספר הליקוטים כי תצא קיא ע"א ושם יח ע"ד מד ע"ג קכז ע"ג ושער הגלגולים טז ע"ד ושעה"מ מחע, א (לש"ו).